

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота / проект

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему Управління структурою фінансових ресурсів промислового
підприємства Запорізької області

Виконав: студент 2 курсу, групи ФБС -18-1мз
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
(код і назва спеціальності)
страхування»

освітньої програми фінанси, банківська справа та
(код і назва освітньої програми)
страхування
спеціалізації _____
(код і назва спеціалізації)

_____ Ларіна К.О.
(ініціали та прізвище)

Керівник доцент, доц., к.е.н. Ткаченко Є.Ю.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент доцент, доц., к.е.н. Шапуров О.О.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ**

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код та назва)

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

(код та назва)

Спеціалізація _____

(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

«___» _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ / ПРОЕКТ СТУДЕНТОВІ
(СТУДЕНТЦІ)**

Ларіной Карині Олександрівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проєкту) Управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства Запорізької області

керівник роботи Ткаченко Єлизавета Юріївна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «10» вересня 2019 року № 1539-с

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи Законодавча нормативна база. Публічна фінансова звітність ПАТ "Запорізький завод феросплавів". Літературні джерела. Фахові періодичні видання.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити

1. Теоретичні та методичні засади управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства.

2. Дослідження процесів формування та використання фінансових ресурсів на ПАТ "Запорізький завод феросплавів"

3. Удосконалення управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства Запорізької області - ПАТ "Запорізький завод феросплавів".

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Класифікація фінансових ресурсів підприємства. Структура промисловості регіонів України (за обсягом реалізованої промислової продукції). Структура промисловості регіонів України (за обсягом реалізованої промислової

продукції). Основні фінансово-економічні показники ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за 2016 – 2018 рр. Динаміка власного та залученого капіталу ПАТ“Запорізький завод феросплавів”. Динаміка показників ліквідності балансу ПАТ“Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр. Динаміка показників структури капіталу ПАТ“Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр. Елементи концепції ефективного управління фінансовими ресурсами промислового підприємства ПАТ “ЗФЗ”. Відповідність фактичним значення регресійної моделі, яка відображає залежність між прибутком та складовими капіталу ПАТ “ЗФЗ”.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.	18.09	18.09
2	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.	18.10	18.10
3	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.	19.11	19.11

7. Дата видачі завдання 10.09.2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
1	Дослідження теоретико-методологічних засад з теми, що досліджується	25.09.2019	виконано
2	Огляд літературних джерел з теми, що досліджується	01.10.2019	виконано
3	Збір даних та дослідження звітної документації ПАТ“Запорізький завод феросплавів”	08.10.2019	виконано
4	Аналіз фінансової діяльності ПАТ“Запорізький завод феросплавів”	18.10.2019	виконано
5	Розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації діяльності ПАТ“Запорізький завод феросплавів”	19.11.2019	виконано

Студент _____ Ларіна К.О. _____
 (підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____ Ткаченко Є.Ю. _____
 (підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Шапуров О.О. _____
 (підпис) (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Ларіна К.О. Управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства Запорізької області.

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, науковий керівник – Ткаченко Є.Ю. Запорізький національний університет.

Інженерний інститут, факультет економіки та менеджменту, кафедра фінансів, банківської справи та страхування, 2020.

Проаналізовано теоретичні та методичні засади управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства. Розглянуто особливості сучасного стану розвитку промисловості в Запорізької області. Досліджено процеси формування та використання фінансових ресурсів на ПАТ “Запорізький завод феросплавів”. Визначено напрями удосконалення управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства Запорізької області – ПАТ ”Запорізький завод феросплавів”.

Ключові слова: АКТИВИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ, КАПИТАЛ, КРИТЕРІЙ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, СТРУКТУРА, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ.

ABSTRACT

Larina K.O. Management of financial resources structure of industrial Zaporizhzhia region's enterprise.

Qualifying final work for obtaining a master's degree in higher education by specialty 072 - Finance, Banking and Insurance, scientific supervisor – Tkachenko E.Y. Zaporizhzhya National University.

Engineering Institute, Faculty of Economics and Management, Department of Finance, Banking and Insurance, 2020.

Theoretical and methodological foundations of managing the financial resources structure of an industrial enterprise are analyzed. The features of the current state of industrial development in Zaporizhzhia region are considered.

The processes of formation and use of financial resources at PJSC "Zaporozhye Ferroalloy Plant" are investigated. The directions of improving the management of the financial resources structure of the industrial enterprise of Zaporizhzhia region - PJSC "Zaporizhzhia Ferroalloy Plant" have been determined.

Keywords: ASSETS, EFFICIENCY, LIQUIDITY, CAPITAL, CRITERIA, PROFITABILITY, STRUCTURE, FINANCIAL SUSTAINABILITY, FINANCIAL RESOURCES.

АННОТАЦИЯ

Ларина К.А. Управление структурой финансовых ресурсов промышленного предприятия Запорожской области.

Квалификационная работа для получения степени высшего образования магистра по специальности 072 - Финансы, банковское дело и страхование, научный руководитель - Ткаченко Е.Ю. Запорожский национальный университет.

Инженерный институт, факультет экономики и менеджмента, кафедра финансов, банковского дела и страхования, 2020.

Проанализированы теоретические и методические основы управления структурой финансовых ресурсов промышленного предприятия. Рассмотрены особенности современного состояния развития промышленности в Запорожской области. Исследованы процессы формирования и использования финансовых ресурсов на

ПАО "Запорожский завод феросплавов". Определены направления совершенствования управления структурой финансовых ресурсов промышленного предприятия Запорожской области - ПАО "Запорожский завод феросплавов".

Ключевые слова: АКТИВЫ, ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ЛИКВИДНОСТЬ, КАПИТАЛ, КРИТЕРИЙ, РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ, СТРУКТУРА, ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ, ФИНАНСОВЫЕ РЕСУРСЫ.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОСИЛАНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ	8
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1. Фінансові ресурси як економічна категорія та підходи до їх формування.....	12
1.2. Методичні підходи аналізу фінансових ресурсів промислового підприємства	22
1.3. Сучасний стан розвитку промисловості в Запорізької області.....	34
Висновки до розділу 1	44
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА ПАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ”	47
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ “Запорізький завод феросплавів”.....	47
2.2. Аналіз формування та напрямів використання фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів”	57
2.3. Аналіз ліквідності, абсолютних та відносних показників фінансової стійкості ПАТ “Запорізький завод феросплавів”	72
2.4. Дослідження ефективності використання фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” та встановлення ознак фінансової кризи	86
Висновки до розділу 2	91

РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ- ПАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ”	94
3.1. Концепція управління структурою фінансових ресурсів на ПАТ “Запорізький завод феросплавів”	94
3.2. Моделювання залежності між прибутком та складовими капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів”	102
3.3. Оптимізація структури фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за різними критеріями	108
Висновки до розділу 3	124
ВИСНОВКИ.....	125
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	131
ДОДАТКИ.....	137

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОСИЛАНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
А		
Автореферат	автореф.	
Г		
Гривня	грн.	біля цифр
Д		
Додаток	дод.	
Доцент	доц.	біля прізвища
З		
Завідуючий	зав.	при назві посади
Завод	з-д	
І		
Імені	ім	біля прізвища
Інше	ін.	
К		
Кафедра	каф.	
Кабінет міністрів України	КМУ	
М		
Максимальний	макс.	
Мінімальний	мин.	
Місто	м.	
Мільйон доларів	млн.дол.	
Мільярд доларів	млрд. дол	біля цифр
Н		
Номер	№	біля цифр
О		
Одиниця виміру	од. вим	
П		
Промисловість	пром-сть	
Р		
Рік	р.	біля цифр
Роки	р.р.	біля цифр
Розділ	розд.	
Рисунок	рис.	
С		
Сторінка	с.	біля цифр
Т		
Таблиця	табл.	
Таке інше	т.і.	
Тисяч одиниць	тис. од.	біля цифр

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективність функціонування підприємств у довгостроковому періоді, високі темпи їх розвитку, підвищення конкурентоспроможності великою мірою визначаються рівнем використання фінансових ресурсів. Тому одним із найважливіших напрямків фінансової політики цих підприємств на сучасному етапі є формування стратегії забезпечення фінансовими ресурсами, яка повинна бути спрямована на забезпечення високих темпів зростання прибутку, мінімізацію фінансових ризиків, забезпечення необхідної ліквідності.

Вирішення цих питань у період розвитку ринкових відносин є однією із основних умов виживання промислових підприємств Запорізької області, досягнення стійкого і збалансованого їх розвитку.

Сьогодні Запорізька область – регіон із значним виробничим потенціалом, один із базових регіонів у промисловому комплексі України. У структурі промислового виробництва регіону найбільшу питому вагу мають: металургійний комплекс – кожна 5-та тонна сталі, енергетичний комплекс – кожний 4-ий кВт електроенергії, машинобудівний комплекс – кожний 2-ий український автомобіль вироблені саме у Запоріжжі. Запорізький регіон відноситься до найбільш інвестиційно-привабливих в Україні.

Значний внесок у розробку теоретико-методологічних засад процесів формування і використання фінансових ресурсів зробили видатні вчені економічної науки, особливо В. Алексійчук, В. Амбросов, В. Андрійчук, В. Борисова, О. Гудзинський, М. Дем'яненко, П. Канінський, І. Кириленко, М. Коденська, М. Кропивко, П. Лайко, Ю. Лузан, І. Лукінов, Ю. Лупенко, М. Малік, О. Могильний, Б. Пасхавер, Г. Підлісецький, П. Саблук, В. Ситник, П. Стецюк, Л. Худолій, А. Чупіс та ін. Вони збагатили економічну науку фундаментальними ідеями, які стали фактором нових світоглядних орієнтацій. Під впливом їхніх досліджень суттєво змінилися

уявлення про систему кредитного забезпечення, ціноутворення, оподаткування підприємств, що ознаменувало новий етапний поворот у їх вивченні.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад і методичних підходів управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства Запорізької області.

Для досягнення поставленої мети необхідно було вирішити наступні завдання:

- проаналізувати теоретичні та методичні засади управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства;
- розглянути особливості сучасного стану розвитку промисловості в Запорізької області;
- дослідити процеси формування та використання фінансових ресурсів на ПАТ “Запорізький завод феросплавів”;
- визначити напрями удосконалення управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства Запорізької області - ПАТ“Запорізький завод феросплавів”.

Об’єктом дослідження є процеси формування та оптимізації структури фінансових ресурсів промислового підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у роботі використано сучасні загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: системного аналізу та синтезу; експертних оцінок; економіко-статистичні та методи порівняння; метод суми місць; коефіцієнтний метод; графічні методи.

Інформаційну основу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів

України, міністерств та відомств, матеріали Державного комітету статистики України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали первинного обліку та статистичної звітності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” .

Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному:

удосконалено науково-методичні підходи до оптимізації структури фінансових ресурсів на ПАТ “Запорізький завод феросплавів” на основі впровадження моделей оптимізації структури фінансових ресурсів.

Практичне значення одержаних результатів. Основні рекомендації та пропозиції щодо оптимізації структури фінансових ресурсів спрямовані на підвищення ефективності системи управління ПАТ “Запорізький завод феросплавів” .

Основні положення і результати кваліфікаційної роботи доповідалися на Міжнародній науково-практичній конференції “Вплив цифрової освіти на розвиток людського капіталу” (Internet-конференція), 20-21 листопада 2019 р. (м. Запоріжжя).

За результатами дослідження опубліковано 1 тези доповідей.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансові ресурси як економічна категорія та підходи до їх формування

Фактично на всіх етапах розвитку економіки країн основною ланкою є підприємництво. Саме на підприємстві здійснюється виробництво продукції, відбувається безпосередній зв'язок працівника із засобами виробництва та формування валового внутрішнього продукту.

Сучасний стан національної економіки відображає основні тенденції розвитку вітчизняного господарства. Водночас від масштабності динаміки підприємницької діяльності країни залежить її подальший розвиток, підвищення виробничого потенціалу та вирішення проблем соціального плану.

Сьогодні підприємства провадять свою діяльність у кризових умовах господарювання, що характеризуються нестачею фінансових ресурсів. Інфляція, не прогнозовані коливання курсів валют, зростанням відсотків за користування кредитами, зниження платоспроможного попиту покупців негативно впливають на ефективність діяльності підприємств України.

Відсутність фінансових ресурсів у необхідному обсязі спричинює порушення платіжної дисципліни та зниження рівня фінансової стійкості підприємств, а отже, національної економіки.

Питанням дослідження теоретико-методологічних основ формування та використання фінансових ресурсів підприємств займалися такі провідні економісти, як І. Балабанов, О. Бандурка, В. Белоліпецький, І. Бланк, О. Василик, В. Гребельний, В. Гриньова, А. Загородній, І. Зяцьковський,

Г. Кірейцев, М. Коробов, В. Ковалев, В. Опарін, А. Поддерьогін, В. Родіонова, А. Філімоненков та інші.

Проте сьогодні не існує єдиної думки про сутність такої категорії, як фінансові ресурси підприємств та підходу до їх класифікації, тому виникає необхідність подальшого дослідження цього питання.

Фінансові ресурси є одним із фундаментальних понять фінансів підприємств. Їхня специфіка виявляється в тому, що вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер і відбивають формування і використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності. Існує безліч визначень поняття “фінансові ресурси”, проте немає єдиної точки зору серед учених-економістів.

У працях науковців можна знайти багато різних підходів, щодо тлумачення економічної сутності фінансових ресурсів на рівні держави та на рівні підприємств (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1

Розкриття “фінансові ресурси” у літературних джерела

Автори	Визначення фінансових ресурсів
1	2
О. Василик, О. Філімоненков	Фінансові ресурси – сукупність усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення, пов'язуючи їх обсяг та склад із платоспроможністю підприємства [16]
Ю. М. Воробйов	Фінансові ресурси – це грошові фонди цільового призначення, сформовані у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, створеного на підприємстві, якими воно володіє і розпоряджається на правах власності або повного господарського відання і використовує на статутні потреби [17]
І. Зятковський	Фінансові ресурси підприємства – сукупність грошових коштів у фондовій, нефондовій або в матеріальній формі і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення поточних витрат і витрат на забезпечення розширеного відтворення [26,27]
А. Лапа	Фінансові ресурси – це всі кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства і спрямовані в основні засоби та обігові кошти підприємства [32]

Продовження таблиці 1.1

1	2
В. Опарін, А. Чупіс, М. Корецький, В. Борисова	Фінансові ресурси –це грошові кошти, які залучені в господарський оборот підприємства із різних джерел, сформованих під впливом організаційно-правових форм господарювання, призначених для покриття його власних потреб [37]
Н.І. Петренко	Фінансові ресурси підприємства – це його найбільш ліквідні активи, що забезпечують неперервність руху грошових потоків [42]
Е. В.Прушківська	Грошові фонди, створені в процесі розподілу, перерозподілу та використання валового внутрішнього продукту країни [46].
В.М. Опарін	Сума коштів, спрямованих в основні засоби та обігові кошти підприємства. Це авансовані кошти, що вкладаються в обіг і мають обов’язково повернутись. Але це не всі грошові кошти, а тільки ті гроші, які роблять гроші, тобто на основі використання яких формується додана вартість [38].
Л.А. Лахтіонова	Грошові кошти у формі грошових фондів (статутний фонд, фонд оплати праці, резервний фонд) та у нефондовій формі (використання грошових коштів для виконання фінансових зобов’язань перед бюджетом і позабюджетними фондами, банками, страховими компаніями і т. д.) [34].
С.В. Хачатурян	Частина коштів підприємства у фондовій і нефондовій формі, яка формується у результаті розподілу виробленого продукту, залучається до діяльності підприємства з різних джерел і спрямовується на забезпечення розширеного відтворення виробництва [57].
В. Белоліпецький, І. Мерзляков	Внутрішні ресурси, які в реальній формі представлені в стандартній звітності у вигляді чистого прибутку та амортизації, а в перетвореній формі - у вигляді стійких пасивів, та залучені [3]. На думку цих авторів, базова частина усіх фінансових ресурсів підприємства утворюється на момент його створення та виступає власними залученими фінансовими ресурсами [4].
І.А. Бланк	Грошові фонди, які створюються в процесі розподілу та використання ВВП за певний період часу (макрорівень) [7]

У спеціалізованій літературі під фінансовими ресурсами частіше за все розуміють грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу й використання валового внутрішнього продукту, що створюється упродовж певного часу в державі [2, с. 133].

Значна група авторів, зокрема І. Балабанов, А. Блабанов, І. Бланк та інші трактують фінансові ресурси підприємства як кошти, наявні у розпорядженні суб'єкта, що господарює.

І. Бланк підкреслює, що ця сукупність коштів формується з метою фінансування розвитку підприємства в майбутньому періоді [7, с. 32].

Варто звернути увагу на трактування фінансових ресурсів, що пропонує А. Філімоненков [55, с.13], який, на відміну від інших учених-економістів, які під фінансовими ресурсами розуміли грошові надходження, доходи і нагромадження у фондовій і не фондовій формах, трактує фінансові ресурси підприємства як грошовий капітал, вкладений у підприємство для одержання доходів і прибутку. Це можна пояснити тим, що сьогодні термін “фонди” (як організаційна форма руху коштів у звітності підприємства) замінений на термін “капітал”.

В. Белоліпецький зазначає, що “в умовах ринкової економіки фінансисти оперують частіше поняттям “капітал”, який є для фінансиста-практика є реальним об'єктом, на який він може постійно впливати з метою отримання нових доходів фірми.

Капітал є перетвореною формою фінансових ресурсів [3, с. 64]. Однак він стверджує, що у звітності підприємства фінансові ресурси представлені капіталом і зобов'язаннями підприємства. Тобто до капіталу він відносить тільки власний капітал підприємства (І розділ пасиву балансу).

Таку ж саму точку зору висловлюють В. Гриньова, В. Коюда [23] та Г. Кірейцев [28], який стверджує, що принципова різниця між капіталом і фінансовими ресурсами полягає у тому, що на будь-який момент часу фінансові ресурси більше або дорівнюють капіталу підприємства.

При цьому, якщо “фінансові ресурси” дорівнюють “капіталу”, то це означає, що у підприємства немає ніяких фінансових зобов'язань” [6, с. 273].

Отже, деякі науковці ототожнюють фінансові ресурси і капітал, а іноді й підміняють одне поняття іншим.

Так, В. Опарін розглядає фінансові ресурси як суму коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства. Капітал є реальним об'єктом, на який можна постійно впливати з метою отримання нових доходів підприємства та використання нею своїх зобов'язань. Тобто капітал – це об'єктивний фактор виробництва, частина фінансових ресурсів, які використовуються підприємством у своїй діяльності. Отже, капітал є перетвореною формою фінансових ресурсів. І тому ототожнювати поняття “фінансові ресурси” і “капітал” не можна. Принципова різниця між капіталом і фінансовими ресурсами полягає в тому, що на будь-який момент часу фінансові ресурси більші або дорівнюють капіталу підприємства. При цьому якщо “фінансові ресурси” дорівнюють “капіталу”, то це означає, що у підприємства немає жодних фінансових зобов'язань [37].

Аналізуючи наведені визначення поняття “фінансові ресурси підприємства”, можемо зазначити, що серед українських та зарубіжних науковців досі не існує однієї думки щодо визначення цього терміна та його ролі у процесі функціонування будь-якого підприємства.

Різні класифікаційні дефініції фінансових ресурсів у економічній літературі дають змогу сформулювати уточнене їх визначення, а саме: фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками:

- за їх видами та складом;
- за джерелами їх виникнення (формування).

Вони призначені для здійснення витрат на розширене відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, економічного стимулювання.

Фінансовим ресурсам підприємства властиві певні ознаки, що виражають грошові відносини, залежать від первинного розподілу вартості

валового внутрішнього продукту, формування та використання грошових доходів і децентралізованих фондів.

Здатність виконувати функцію платіжного засобу та рівень ліквідності активів є визначальними ознаками належності їх до складу фінансових ресурсів. Систематизуємо основні складники фінансових ресурсів підприємств (рис. 1.1).

Можна виділити основні ознаки, які притаманні фінансовим ресурсам:

- формування та використання фінансових ресурсів здійснюється відповідно до правового та нормативного забезпечення,
- фінансові ресурси можуть належати суб'єктам господарювання різних організаційно-правових форм бізнесу або бути зосереджені у суб'єктів фінансового ринку (банківських установах, інвестиційних фондах, компаніях спільного інвестування тощо).

Основними напрямками використання фінансових ресурсів є відтворення підприємств, соціальне забезпечення працівників та задоволення інших потреб суб'єктів господарювання.

Фінансовим ресурсам підприємств притаманні такі властивості:

- фінансові ресурси мають стадію утворення;
- фінансові ресурси відображають ставлення до власності;
- фінансові ресурси мають джерела формування і цілі використання;
- від джерел формування та напрямів використання залежить структура фінансових ресурсів підприємства [8, с. 290–294].

Фінансові ресурси підприємства використовують для придбання основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних запасів, на виплату заробітної плати, сплату податків, орендної плати, страхових платежів тощо. Зрозуміло, що обсяг виробництва, технічна, трудова, матеріальна забезпеченість підприємства, його соціально-економічний розвиток залежать від величини, складу та структури фінансових ресурсів підприємства.

Рис. 1.1. Складники фінансових ресурсів підприємств

Фінансові ресурси підприємства мають певні власні ознаки, або характеристики. Усі якісні характеристики фінансових ресурсів об'єднують у три групи:

- а) загальноекономічні;
- б) фінансові;
- в) індивідуальні.

До загальноекономічних характеристик належать такі:

– накопичена вартість. Її розглядають активами, що забезпечують рух вартості та дотримання соціального розвитку (головним завданням для підприємства є його економічний розвиток. Досягнення економічного розвитку підприємства відбувається наявністю власних фінансових ресурсів і забезпеченням можливостей доступу до зовнішніх джерел фінансування).

До фінансових характеристик фінансових ресурсів підприємства належать такі:

– об'єкт фінансового управління (у функціонуванні та економічному розвитку підприємства та його практичній діяльності особлива увага

приділяється фінансовим ресурсам. Вони є центральним елементом та об'єктом впливу фінансового менеджменту);

– джерело доходу (особливість фінансових ресурсів як джерела доходу є те, що вони діють відокремлено від інших факторів виробництва. Використання фінансових ресурсів (як джерела доходу) забезпечується формуванням грошових надходжень підприємства у фінансовій та інвестиційній ланках діяльності. Акумуляовані фінансові ресурси використовуються для фінансування реальних та фінансових інвестицій із метою отримання доходу в майбутньому);

– джерело ризику (між доходом та ризиком постійно існує зв'язок. Чим вищий рівень доходів, тим більший рівень ризику. Фінансові ризики є невід'ємною частиною фінансової діяльності, а їх носієм ризику є фінансові ресурси);

– джерело погашення фінансових зобов'язань (для діяльності підприємства притаманна постійна кредиторська та дебіторська заборгованість. Така заборгованість може виникати перед державою, власниками, кредиторами та інвесторами і вона потребує погашення. Підприємства для погашення заборгованості найчастіше використовують фінансові ресурси).

Індивідуальні характеристики фінансових ресурсів містять:

– активи з високою трансформаційною здатністю (особливість фінансових ресурсів у тому, що вони не беруть безпосередньої участі в процесі виробництва. Для їх участі у процесі виробництва їх потрібно перетворити в інші активи);

– основний компонент фінансового потенціалу (фінансові ресурси визначають фінансовий аспект потенціалу підприємства.

Ліквідність активів і здатність регулювати чисті грошові потоки є базовими елементами для оцінки платоспроможності, фінансової стійкості, кредитоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства) [7, с. 263–265].

Необхідність ефективного розвитку фінансово-господарської діяльності зумовлює розмір, склад та структуру фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.

У свою чергу, від величини фінансових ресурсів залежить фінансування процесу розширеного відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, банками, страховими й іншими організаціями та соціально-економічний розвиток підприємства загалом.

Достатня наявність фінансових ресурсів, ефективне їх використання визначають фінансовий добробут підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість.

Інноваційний розвиток суб'єктів господарювання зумовлює необхідність усебічного дослідження проблеми їх фінансування, зокрема процесів формування та використання фінансових ресурсів – основи фінансового забезпечення господарської діяльності підприємств.

Сучасні ринкові умови господарювання та активізація підприємницької діяльності потребують нових підходів до формування, розміщення та використання фінансових ресурсів – основи фінансового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання. Саме тому дедалі вагомішого значення набувають дослідження процесів управління фінансовими ресурсами підприємства, зокрема наукових підходів до їх класифікації з метою оптимізації джерел формування та ефективного використання у фінансово-господарській діяльності підприємницьких структур.

На основі порівняльного аналізу теоретичних досліджень та узагальнення наукових підходів щодо класифікації фінансових ресурсів підприємств можна надати систематизовану класифікацію фінансових ресурсів підприємств (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація фінансових ресурсів підприємства

Класифікаційна ознака	Види фінансових ресурсів
За видами господарської діяльності	Операційні, інвестиційні, фінансові
За джерелами формування	Власні, позичені, залучені
За об'єктами інвестування	У фінансові інструменти, у реальні інвестиційні об'єкти
За кругообігом	Початкові, нагромаджені
За характером використання	Матеріалізовані, обігові кошти
За напрямками залучення	Зовнішні, внутрішні
За видами сформованих активів	Необоротні активи, оборотні активи, витрати майбутніх періодів
За джерелами покриття активів	Власний капітал, забезпечення наступних витрат і платежів, довгострокові зобов'язання
За ступенем ліквідності активів	Найбільш ліквідні, швидко реалізовані, повільно реалізовані, важко реалізовані
За ймовірністю погашення зобов'язань	Найтерміновіші зобов'язання, короткострокові пасиви, довгострокові пасиви, постійні пасиви
За призначенням	Для виконання фінансових зобов'язань, для забезпечення розширеного відтворення, для забезпечення інших господарських і соціальних потреб
За матеріально-речовою структурою	Грошові кошти і їх еквіваленти, фінансові ресурси перетворені в матеріальну форму, тобто капітал
За терміном використання	Вкладені, використані
За об'єктом інвестування	Основний, оборотний
За метою використання	Виробничий, фінансовий, спекулятивний
За стадією утворення	Початкові, державні, акціонерні, приватні
За видатками або напрямками використання	Поповнення фонду відшкодування, формування фонду споживання, формування фонду нагромадження

Обсяг виробництва, його ефективність зумовлюють розмір, склад та структура фінансових ресурсів підприємства. Так, підвищення питомої ваги власних коштів позитивно впливає на фінансову діяльність підприємств.

Висока питома вага залучених коштів ускладнює фінансову діяльність підприємства та потребує додаткових витрат на сплату відсотків за банківські кредити, дивідендів на акції, процентів по облігації, зменшує ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства. Тому

в кожному конкретному випадку необхідно детально продумати доцільність залучення додаткових фінансових ресурсів.

Ураховуючи важливість класифікації фінансових ресурсів, для управління їх формування та використання запропонована класифікація фінансових ресурсів підприємства дозволить вибрати правильне співвідношення між власними і позиковими ресурсами, яке сприятиме зміцненню фінансового стану підприємства, а також створить дієвий механізм управління.

Отже, провівши дослідження поняття фінансових ресурсів підприємства, можемо зробити висновок, що фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками, а саме: за видами, складом та дже-релами виникнення (формування).

1.2. Методичні підходи аналізу фінансових ресурсів промислового підприємства

На сучасному етапі розвитку національної економіки в умовах посилення конкурентної боротьби на вітчизняному та світовому ринках актуальним постає питання ефективного управління фінансовими ресурсами, адже саме забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами, оптимальність структури джерел фінансування активів правомірно визначити одними з основних умов ефективності провадження фінансово-господарської діяльності.

Ефективна система управління фінансовими ресурсами сприяє не лише адаптації підприємства до ринкових перетворень, стабілізації його фінансового стану, підвищенню спроможності протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам фінансовій стійкості, стимулюванню інвестиційної активності, а й в кінцевому підсумку визначає результати функціонування національної економіки у цілому.

Ефективність управління фінансовими ресурсами значною мірою визначається рівнем організації процесів аналізу на підприємстві. Аналіз фінансових ресурсів правомірно визначити технологічною ланкою системи управління, що забезпечує її якісну основу.

З урахуванням вищезазначеного наукова і практична значущість питання обґрунтування методичних підходів до аналізу фінансових ресурсів підприємств для забезпечення ефективності управління ними є беззаперечною.

Теоретичні та практичні аспекти аналізу формування і використання фінансових ресурсів підприємств висвітлено в працях таких науковців, як І.І. Демко, В.М. Івахненко, М.Я. Коробов, М.В. Кужельний, Л.А. Лахтіонова, Є.В. Мних, В.М. Опарін, Т.В. Романенко, І.Д. Фаріон та ін. Суттєвий теоретико-методологічний внесок із питань фінансового аналізу зробили такі вчені як І.О. Бланк, А.М. Поддєрьогін, Р.В. Федорович, М.Г. Чумаченко, А.Д. Шеремет та ін.

Проведений аналіз наукової літератури дає можливість стверджувати, що сьогодні відсутня єдина методика аналізу фінансових ресурсів підприємств із чітко визначеною системою аналітичних показників та коефіцієнтів.

У цьому аспекті актуальним та першочерговим завданням постає систематизація методичних підходів до аналізу фінансових ресурсів підприємств.

Необхідною умовою стабільного та ефективного функціонування будь-якого підприємства є наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів. Їхня специфіка виявляється у тому, що вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер і відбивають формування і використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності сфери матеріального виробництва, держави й учасників невиробничої сфери [1].

Аналіз наукової літератури дає змогу зробити висновок про відсутність єдиного підходу до трактування поняття “фінансові ресурси”. Узагальнюючи визначення економічної сутності фінансових ресурсів, дані вітчизняними та зарубіжними вченими-економістами, правомірно відзначити два основні підходи, які базуються на розподільчій та відтворювальній концепціях фінансів.

Незважаючи на розбіжність у підходах до трактування поняття “фінансові ресурси”, науковці єдині в твердженні про беззаперечну важливість фінансових ресурсів у забезпеченні ефективності господарської діяльності суб’єктів господарювання.

Фінансові ресурси, що формуються на рівні підприємств, забезпечують можливість виробництва продукції, інвестування, створення фондів економічного стимулювання, виконання зобов’язань перед бюджетом, постачальниками та працівниками.

Структура та розмір фінансових ресурсів залежать від обсягу виробництва та його ефективності.

Зв’язок між розміром фінансових ресурсів та обсягом виробництва є двояким, оскільки основним регламентуючим фактором розширення виробництва є величина фінансових ресурсів, і навпаки.

Недостатній розмір фінансових ресурсів призводить до скорочення обсягу виробництва, зниження рівня використання виробничих потужностей, недостатнього забезпечення матеріальними, трудовими та іншими ресурсами і, як наслідок, до ще більшого скорочення фінансових ресурсів. Достатній розмір фінансових ресурсів забезпечує:

- фінансову стійкість, платоспроможність,
- стабілізацію обсягів виробництва, а також можливість його розширення,
- високий рівень використання виробничих потужностей,
- достатній рівень забезпечення матеріальними ресурсами.

Надлишковий обсяг фінансових ресурсів сприяє збільшенню обсягів виробництва, розширенню наявного асортименту продукції та освоєнню нових видів, повному використанню наявних виробничих потужностей, повному забезпеченню підприємства необхідними товарно-матеріальними цінностями, що забезпечить зростання обсягів фінансових ресурсів, проте може також призвести до перевитрат і недоцільного їх використання та до скорочення обсягів виробництва [22].

У зв'язку із цим управління фінансовими ресурсами є необхідною умовою забезпечення ефективного функціонування підприємства. Рівень ефективності управління фінансовими ресурсами, своєю чергою, залежить від якості організації процесу їх аналізу.

Аналіз фінансових ресурсів підприємства – важливий елемент загальної системи управління підприємством, це система способів опрацювання, трансформації та використання інформації для забезпечення його конкурентоспроможності.

У цілому проведення аналізу дає можливість якісно оцінити управлінські рішення, визначити вичерпність і достовірність інформаційного забезпечення для їх обґрунтування, виявити можливість та оцінити ризик господарського чи фінансового маневру, дати характеристику стратегії і тактики функціонування суб'єкта господарювання.

У процесі аналізу фінансових ресурсів підприємства вирішується низка важливих завдань:

- 1) загальна оцінка забезпечення підприємства фінансовими ресурсами;
- 2) визначення оптимального розміру, складу і структури фінансових ресурсів підприємства;
- 3) аналіз ефективності використання і розміщення фінансових ресурсів підприємства;
- 4) обґрунтування фінансової стратегії підприємства;

5) вивчення впливу факторів на процеси формування і використання фінансових ресурсів підприємства;

6) аналіз темпів змін фінансового забезпечення підприємства та їх напрямів;

7) виявлення та мобілізація резервів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства;

8) розроблення проекту управлінського рішення для усунення виявлених недоліків та освоєння резервів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства [26].

Доцільно відзначити, що в процесі аналізу фінансових ресурсів підприємства завдання мають бути узгоджені між собою для забезпечення найбільшого ефекту.

Аналіз фінансових ресурсів необхідно проводити в межах технологічного процесу, згідно з яким у процесі перетворення первинної облікової інформації формуються вихідні показники та оптимальні напрями їх використання, які, своєю чергою, становлять основу інформаційного забезпечення управління фінансовими ресурсами.

Технологія аналізу фінансових ресурсів підприємства полягає у виявленні методів формування й обробки даних про фінансові ресурси, які дають об'єктивну оцінку фінансового стану, тенденцій розвитку та резервів підвищення ефективності використання грошових коштів та шляхів їх реалізації [27].

Для проведення якісної оцінки фінансових ресурсів підприємства та виявлення можливостей підвищення ефективності їх формування й використання можуть застосовуватися такі методи аналізу:

– класичні методи аналізу господарської діяльності та фінансового аналізу: ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий, відсоткових чисел, диференціальний, логарифмічний, інтегральний, простих та складних відсотків, дисконтування;

– традиційні методи економічної статистики: середніх та відносних величин, групування, графічний, індексний, елементарні методи обробки показників у динаміці;

– методи математичної статистики вивчення зв'язків: кореляційний, регресивний, дискримінантний, дисперсійний, факторний, коваріаційний аналіз та ін.;

– економетричні методи: матричні, теорії міжгалузевого балансу [32].

Дослідження джерел формування фінансових ресурсів підприємства з використанням перелічених вище методів дає змогу виявити зміни в структурі капіталу, причини та наслідки цих змін, побачити рівень забезпечення підприємства власними фінансовими ресурсами та залежності від зовнішніх позичальників.

Більшість учених у своїх дослідженнях акцентує увагу на деталізації аналізу стану активів, однак більш доцільно спершу вдосконалити методику аналізу джерел формування фінансових ресурсів, адже стан підприємства напряму залежить від ефективності формування, розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства.

Тому дослідження структури та динаміки руху пасивів, визначення й аналіз тенденції зміни розміру їх складників, установлення причинно-наслідкових зв'язків їх структурних змін, виявлення оптимального співвідношення між власним та залученим капіталом, структуризація пасивів і визначення питомої ваги їх складників у розділах пасивів та валюті балансу є важливими і невід'ємними етапами аналізу господарської діяльності підприємства, зокрема в частині визначення його фінансового стану та забезпеченості фінансовими ресурсами [33].

Під час аналізу стану власних фінансових ресурсів особлива увага приділяється аналізу факторів зміни рентабельності власного капіталу, динаміки, складу та структури джерел формування капіталу, у тому числі власного.

Актуальними також є питання щодо характеристики складників власного капіталу, його оборотності та ефекту фінансового важеля. Велике значення факторів зміни рентабельності власного капіталу зумовлене пропорційним зв'язком між рентабельністю як головним вартісним показником ефективності виробництва та оптимальним використанням фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності підприємства.

З урахуванням завдань, які мають бути вирішені в процесі аналізу фінансових ресурсів підприємства, а також системи методичних прийомів, що застосовуються для оцінки ефективності використання фінансових ресурсів, порядок проведення аналізу правомірно представити у вигляді схеми (рис. 1.2).

Згідно з представленою схемою, аналіз формування фінансових ресурсів підприємств передбачає два послідовних етапи: на першому етапі дослідження здійснюється оцінка джерел формування фінансових ресурсів, на другому – аналіз активів суб'єкта господарювання. Зазначена послідовність обґрунтована важливістю такої категорії, як капітал, адже саме він є основою для провадження господарської діяльності.

Оцінювання ефективності використання фінансових ресурсів підприємства необхідно проводити за показниками стійкості, платоспроможності та ділової активності, які розглядаються через коефіцієнти структури капіталу, ліквідності та оборотності, що дає можливість кількісно оцінювати вплив якості управління фінансовими ресурсами на рівень рентабельності та динаміку розвитку підприємства [36].

Аналіз формування та використання фінансових ресурсів підприємства правомірно визначити основою прийняття управлінських рішень у напрямі підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання. При цьому проведення аналізу повинне мати систематичний характер для забезпечення можливості своєчасного та

оперативного реагування суб'єкта господарської діяльності на зміни ринкової кон'юнктури.

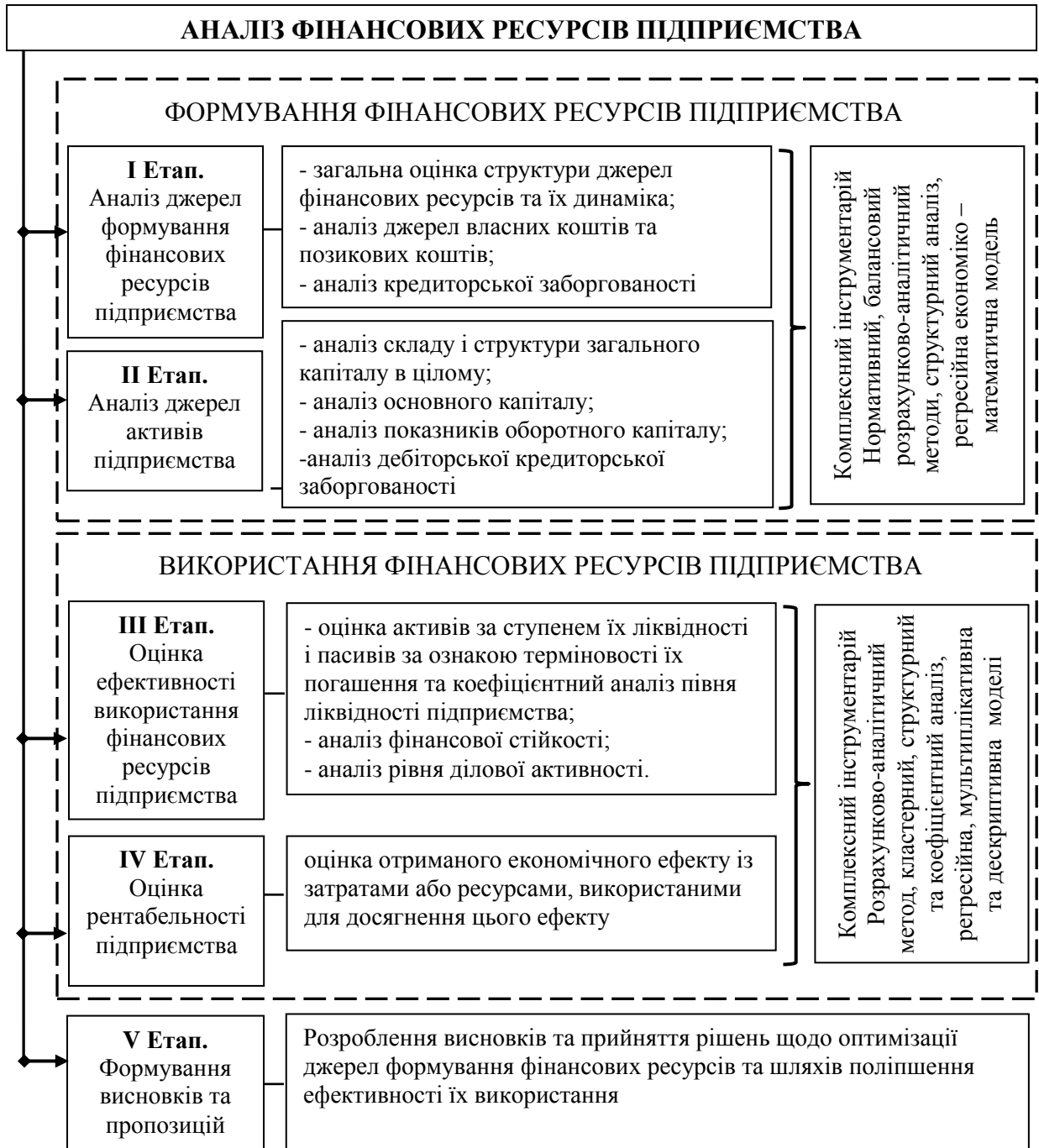

Рис. 1.2. Структурно-логічна схема аналізу фінансових ресурсів підприємства [18,с.80]

Для характеристики структури капіталу використовують показники фінансової стійкості:

Абсолютні показники фінансової стійкості. З метою визначення абсолютних показників фінансової стійкості доцільно розглянути багаторівневу схему покриття запасів і витрат. Для характеристики ступеня забезпеченості запасів і витрат необхідно визначити наявність джерел їх формування.

Наявність власних обігових коштів підприємства (ВОК):

$$\text{ВОК} = \text{ВК} - \text{НА}, \quad (1.1)$$

де ВК – власний капітал;

НА – необоротні активи.

Показник наявності власних і довгострокових позикових коштів (ВДПК):

$$\text{ВДПК} = \text{ВОК} + \text{ДЗ} - \text{НА}, \quad (1.2)$$

де ДЗ – довгострокові зобов'язання.

Загальний розмір основних джерел формування запасів і витрат (ОК):

$$\text{ОК} = \text{ВОК} + \text{ДЗ} + \text{КЗ} - \text{НА}, \quad (1.3)$$

де КЗ – короткострокові кредити й позикові кошти [7, с.124].

Кожен з наведених показників наявності джерел формування запасів і витрат має бути зменшений на суму іммобілізації оборотних коштів у складі інших дебіторів та оборотних активів.

Трьом показникам наявності джерел формування запасів і витрат відповідають три показники забезпеченості запасів джерелами їх формування [7, с.124].

Це: надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів:

$$\pm \Delta BOK = BOK - ZB, \quad (1.4)$$

де ZB – запаси і витрати;

надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів і довгострокових джерел формування запасів:

$$\pm \DeltaВДПК = ВДПК - ZB, \quad (1.5)$$

надлишок (+) або нестача (-) загального розміру основних джерел формування запасів і витрат:

$$\pm \Delta OK = OK - ZB, \quad (1.6)$$

За допомогою показників забезпеченості запасів і витрат джерелами їх формування визначають фінансову ситуацію за ступенем стійкості [7, с.125].

Виділяють чотири типи фінансової стійкості:

1. Абсолютна стійкість фінансового стану (для забезпечення запасів достатньо власних обігових коштів; платоспроможність підприємства гарантована), задається такими умовами:

$$\begin{cases} \Delta BOK \geq 0; \\ \Delta ВДПК \geq 0; \\ \Delta OK \geq 0. \end{cases} \quad (1.7)$$

Тримірний показник визначається як $(1,1,1)$ [7, с.125].

2. Нормальна стійкість – для забезпечення запасів крім власних обігових коштів залучаються довгострокові кредити та позики; платоспроможність гарантована. Тримірний показник $(0,1,1)$ [7, с.125].

$$\begin{cases} \Delta BOK < 0; \\ \Delta BДПК \geq 0; \\ \Delta OK \geq 0. \end{cases} \quad (1.8)$$

3. Нестійкий фінансовий стан — для забезпечення запасів крім власних обігових коштів та довгострокових кредитів і позик залучаються короткострокові кредити та позики; платоспроможність порушена, але є можливість її відновити, тримірний показник (0, 0, 1):

$$\begin{cases} \Delta BOK < 0; \\ \Delta BДПК < 0; \\ \Delta OK \geq 0. \end{cases} \quad (1.9)$$

4. Кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів не вистачає “нормальних” джерел їх формування; підприємству загрожує банкрутство. Тримірний показник – (0,0,0) [7, с.125].

$$\begin{cases} \Delta BOK < 0; \\ \Delta BДПК < 0; \\ \Delta OK < 0. \end{cases} \quad (1.10)$$

Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості підприємства. Першу групу показників фінансової стійкості підприємства складають коефіцієнти капіталізації [7, с.128]. :

Коефіцієнт концентрації власного капіталу (коефіцієнт автономії) характеризує частку власних джерел підприємства у загальній сумі коштів, авансованих в його діяльність. Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більш фінансово стійке, стабільне і незалежне від зовнішніх кредиторів підприємство. Критичне значення коефіцієнта автономії – 0,5 [7, с.128].

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу характеризує частку позикових джерел у загальній сумі джерел майна підприємства. Він є

доповненням до попереднього показника, їхня сума дорівнює 1 (або 100 %).

Коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу $K_{СПВК}$:

$$K_{СПВК} = \frac{\text{Позикові джерела}}{\text{Власний капітал}} \quad (1.13)$$

Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку фінансовій стійкості підприємства. Він має досить просту інтерпретацію і показує величину позикових джерел, що приходиться на кожну грошову одиницю власних джерел. Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про деяке зниження фінансової стійкості і навпаки. Оптимальне співвідношення власних і позикових джерел, прийнятних у фінансовому управлінні, 50:50. Зворотний йому коефіцієнт – коефіцієнт фінансового ризику [7, с.129].

Друга група показників фінансової стійкості характеризує взаємозв'язок пасивів і активів балансу підприємства і включає коефіцієнти покриття:

Коефіцієнт маневреності власних коштів K_M :

$$K_M = \frac{\text{Власні оборотні кошти}}{\text{Власний капітал}} \quad (1.14)$$

Даний показник показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в обігові кошти, а яка частина капіталізована. Значення цього показника може відчутно коливатись залежно від структури капіталу і галузевої належності підприємства [7, с.129].

Коефіцієнт структури довгострокових вкладень $K_{СДВ}$:

$$K_{сдв} = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Необоротні активи}} \quad (1.15)$$

Коефіцієнт показує, яка частина основних засобів та інших необоротних активів профінансована зовнішніми інвесторами, тобто належить їм, а не власнику підприємства. Збільшення коефіцієнта в динаміці говорить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів [7, с.129].

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів $K_{дпз}$: – характеризує частку довгострокових позик, притягнутих для фінансування активів поряд з власними коштами. Зростання цього показника в динаміці розглядається як негативна тенденція, яка означає, що підприємство сильніше залежить від зовнішніх інвесторів:

$$K_{дпз} = \frac{\text{Довгострокові позикові кошти}}{\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Власний капітал}} \quad (1.16)$$

Треба ще раз підкреслити, що не існує певних єдиних нормативних критеріїв для розглянутих показників. Вони залежать від багатьох чинників: галузевої приналежності підприємства, правил кредитування, сформованої структури джерел коштів, оборотності обігових коштів, іміджу підприємства і т.д. Тому прийнятність значень цих коефіцієнтів, оцінка їхньої динаміки і напрямків зміни можуть бути встановлені тільки в результаті порівнянь по групах підприємств [7, с.129].

1.3. Сучасний стан розвитку промисловості в Запорізької області

Промисловість є найбільш важливим для економіки Запорізької області видом економічної діяльності. За обсягом реалізованої промислової продукції регіон стабільно посідає третє місце в Україні після Дніпропетровської та Харківської областей.

Обсяги виробництва промислової продукції зазначених областей сумарно склали 43,9% у 2018 р. Частка промисловості Запорізької області у 2018 році склала 9,16 % у загальних обсягах реалізованої продукції промисловості України [67].

Порівнюючи структуру промисловості високо індустріальних регіонів України, слід наголосити на суттєво кращій позиції Запорізької області.

На тлі сучасної “неоіндустріалізації” в Україні, яка відбувається через нарощення обсягів та частки добувної промисловості та зменшення частки переробної в регіонах України (що посилює сировинну орієнтацію вітчизняної промисловості, а відтак, стає додатковим бар’єром на шляху до підвищення рівня її конкурентоспроможності на світових ринках) (табл. 1.3.).

Таблиця 1.3

Структура промисловості регіонів України
(за обсягом реалізованої промислової продукції), %[67]

Регіон	Добувна промисловість і розроблення кар’єрів			Переробна промисловість			Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря			Водопостачання; каналізація, поводження з відходами		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Україна	10,5	14,6	15,2	63,7	65,0	65,3	24,4	19,4	18,5	1,4	1,0	1,0
Дніпропетровська	24,2	26,9	27,2	58,8	59,3	59,5	14,8	12,6	12,4	2,2	1,2	0,9
Донецька	15,7	16,8	18,7	68,5	66,4	65,9	14,7	15,9	14,7	1,1	0,9	0,8
Запорізька	2,9	2,5	2,0	72,0	74,2	76,0	24,0	22,8	21,4	1,1	0,6	0,6
Полтавська	17,4	45,9	45,3	75,7	46,0	46,7	6,4	7,8	7,5	0,5	0,4	0,5
Харківська	4,1	29,1	29,0	70,8	53,2	52,8	23,6	16,4	16,9	1,5	1,2	1,2

У Запорізькій області відбуваються зворотні процеси – тобто має місце нарощення потенціалу саме переробної промисловості за рахунок зменшення внеску інших видів промисловості.

Структура промисловості Запорізької області є висококонцентрованою – близько 40% у ній припадає на металургію та

понад 21% на постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря [67].

Найбільшу питому вагу за обсягами реалізованої продукції у промисловості Запорізької області за результатами 2018 р. мають такі види економічної діяльності як:

- виробництво чавуну, сталі та феросплавів (40,4% загального обсягу реалізованої промислової продукції області);
- виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (вид діяльності який включає повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування) (6,9%);
- виробництво олії та тваринних жирів (3,5%);
- виробництво електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільчої та контрольної апаратури (2,3%),
- виробництво проводів, кабелів і електромонтажних пристроїв (1,7%) та ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів, машин і устаткування (2,8%).

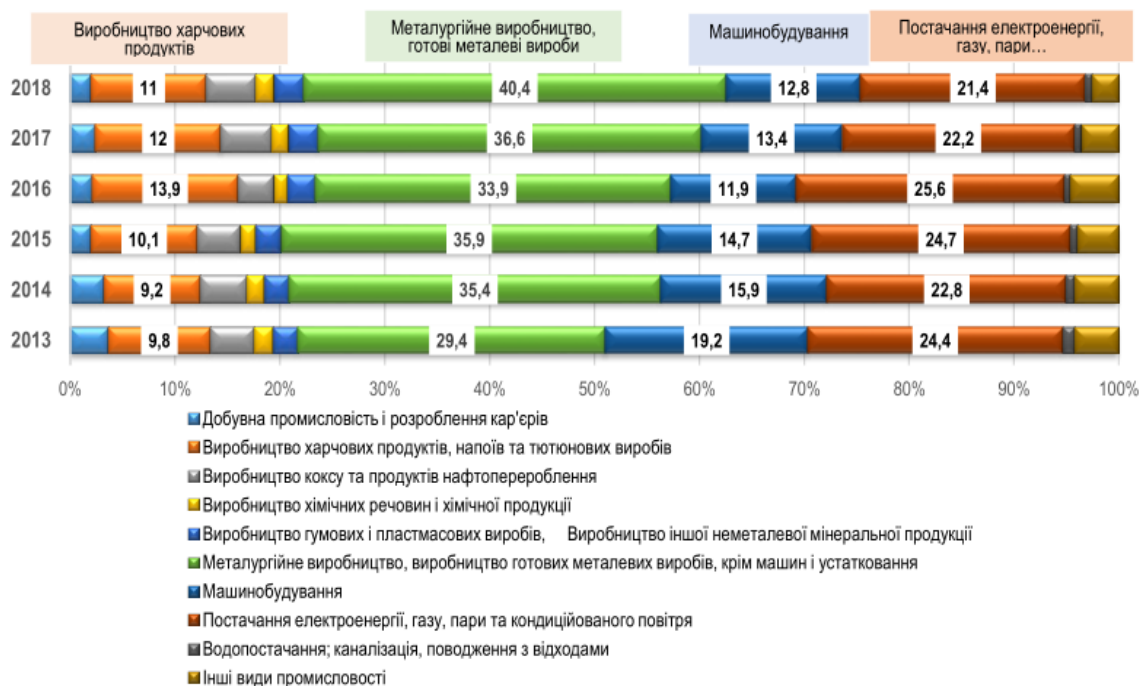

Рис.1.3. Динаміка структури промисловості за обсягом реалізованої продукції в розрізі видів економічної діяльності, 2017-2018 рр. [68].

Важливо, що частка виробництва повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування суттєво знизилась впродовж останніх років, що свідчить про негативні тенденції розвитку цієї сфери в Україні загалом, адже частка Запорізької області у виробництві такої продукції в Україні складає понад 70%.

Як наслідок, сегмент машинобудування в структурі промислової продукції регіону зменшився з 19,2 до 12,8%. Натомість відбувається нарощення обсягів виробництва продукції металургії (з 29,4 до 40,4%).

Запорізька область – одна з лідерів за обсягами виробництва та постачання електроенергії в Україні, водночас слід зауважити, що переважна більшість виробленого енергоресурсу не виходить за межі регіону, а споживається в регіоні. При цьому 87% спожитої електроенергії припадає на промислові підприємства.

Відповідно до діючої Схеми планування території Запорізької області, регіон у перспективі повинен зберегти статус високоіндустріалізованого, спеціалізованого на інноваційному машинобудуванні, сучасній харчовій промисловості, електроенергетиці та ін..

Промислове виробництво в області є висококонцентрованим. Основними промисловими вузлами є:

1. Запорізький промисловий вузол – спеціалізується на виробництвах металургійного циклу та окремих сфер машинобудування, переважно середньо-технологічного.

Тут розміщені такі великі промислові підприємства як

– ПАТ “Запорізький металургійний комбінат “Запоріжсталь” - одне з провідних металургійних підприємств України,

– ПАТ “Запорізький завод феросплавів” - провідний виробник феросплавів;

– ПАТ “Електрометалургійний завод “Дніпроспецсталь” - виробник спеціальних сталей і сплавів;

– Запорізький титано-магнієвий комбінат - єдиний в Україні виробник губчатого титану, який також виробляє титанові зливки;

– ПАТ “Український графіт” - провідний виробник графітованих електродів для електричних печей;

– АТ “Мотор Січ” - одне з найбільших підприємств у світі з випуску авіаційних двигунів для літаків і вертольотів, а також промислових газотурбінних установок;

– ПАТ “Запорізький автомобілебудівний завод” - єдине в Україні підприємство, що має повний цикл виробництва легкових автомобілів;

– ПАТ “Запоріжтрансформатор” - один з лідерів світового трансформаторобудування, який поставляє свою продукцію у більш, ніж 80 країн світу;

– ПАТ “Запоріжкран” є одним з найбільших кранобудівних підприємств (крани вантажопідйомністю від 5 до 1000 т);

– КП “Науково-виробничий комплекс “Іскра” - провідний розробник і виробник наземної радіолокаційної техніки оборонного комплексу України;

– Державне підприємство “Запорізький державний авіаційний ремонтний завод “МіГремонт” - спеціалізується на ремонті авіаційної техніки;

– ПрАТ “Запорізький завод феросплавів” - одне з найбільших коксохімічних підприємств на території України;

– ПрАТ “Запоріжвогнетрив” - одне з найбільших підприємств в Україні з виробництва вогнетривких виробів і матеріалів високої якості, та єдине за видами й асортиментом продукції;

– ПАТ “ДТЕК “Дніпроенерго” - один з провідних українських виробників електроенергії та тепла, компанія-лідер серед п'яти теплових енергогенеруючих компаній країни;

– Дніпровська гідроелектростанція входить до складу найбільшої гідроенергуючої компанії України ПАТ “Укргідроенерго”; ПАТ

“Карлсберг Україна” - підприємство європейського рівня з виробництва пива та напоїв;

2. Бердянський промисловий вузол – спеціалізується на виробництві проводів, кабелів і електромонтажних пристроїв, виробництві машин і устаткування для сільського господарства, харчовій промисловості.

Найбільшими промисловими виробництвами тут є:

- ТОВ „Азовська кабельна компанія”, ПрАТ „Азовкабель”,
- ТОВ „НВО „Азов технолоджі електрик”,
- ТОВ „Південний завод гідравлічних машин”,
- ТОВ ВКП „Азовенергомаш”,
- ПАТ „Бердянські жниварки”,
- ПрАТ „Бердянський завод підйомно-транспортного обладнання”,
- ДП „Бердянський завод сільгосптехніки”,
- ПрАТ „Азовський машинобудівний завод”,
- ТОВ „Бердянський кабельний завод”,
- ТОВ „Укрспецмаш”,
- ПрАТ „ВО „Бердянський кабельний завод”,
- ПрАТ „Берті”;

3. Мелітопольський промисловий вузол. Основні види продукції промислових підприємств міста: обладнання, механізми, електротехнічне обладнання, алюміній і вироби з нього, чорні метали та вироби з нього, транспорт, жири, олія, шрот, готові харчові продукти, швейні вироби та ін. Найбільш відомими підприємствами є:

- завод турбокомпресорів “Турбоком”,
- Таврійська ливарна компанія “ТАЛКО”,
- ТОВ “Термоліт”,
- Мелітопольський олійноекстракційний завод;

4. Енергодарський промисловий вузол – спеціалізований на електроенергетиці та виробництві металургійної продукції. Промисловий комплекс міста, окрім найбільших в Європі станцій – ВП “Запорізька

АЕС” ДП “НАЕК “Енергоатом” та ВП “Запорізька ТЕС” АТ “ДТЕК “Дніпроенерго”, представлений такими компаніями як: ВП “Атоменергомаш” ДП “НАЕК “Енергоатом” (виготовлення елементів трубопроводів та нестандартного обладнання), який є одним із небагатьох підприємств в Україні, що забезпечує атомні та теплові станції країни унікальним спеціалізованим обладнанням [67].

Проведений аналіз дозволяє говорити, що попри позитивні акценти на переробну промисловість для промисловості Запорізького регіону існують значні ризики в частині консервування старопромислової структури низько технологічних укладів.

Тобто нарощення виробництва ресурсо- та енергоємної продукції з низьким ступенем переробки. Зміна зазначених тенденцій вимагає перегляду промислової політики держави і регіону та стимулювання високотехнологічних індустрій, які базуються на потужному інвестиційному, технологічному та інноваційному ресурсі.

Проведене дослідження структури фінансових ресурсів підприємств Запорізької області за галузями господарства станом на 2018 р. показало, що найбільшу частку фінансових ресурсів держави акумулюють такі галузі, як промисловість (28%); оптова та роздрібна торгівля (18%); сільське, лісове та рибне господарство (15%).

Найменше фінансових ресурсів Запорізької області зосереджено в галузях освіти; охорони здоров'я; мистецтва, спорту, розваг та відпочинку, що зумовлено здебільшого неспроможністю держави виконувати свої зобов'язання перед цими галузями .

Загалом протягом 2018–2018 рр. обсяг фінансових ресурсів збільшився майже в усіх галузях економіки (табл. 1.4).

Рекордсменами, зокрема, є сільське господарство (майже у три рази) та транспорт (зростання у 2,1 рази).

Таблиця 1.4

Динаміка структури джерел формування фінансових ресурсів підприємств Запорізької області в 2015–2018 рр. [67]

	Капітал, тис.грн.					Темп росту, %			
	01.01.2015	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.
Усього	173828234,5	213971456,6	245016847,7	314325461,7	345915188,9	123,09	114,51	128,29	110,05
сільське, лісове та рибне господарство	11301107,2	16592977,5	22376865,5	26587916,4	29789593,7	146,83	134,86	118,82	112,04
промисловість	112675577,4	137756824,3	167019032,4	207760478,6	225285402,7	122,26	121,24	124,39	108,44
будівництво	1865270,4	2278611,2	2380097,5	2512166,2	3477318,8	122,16	104,45	105,55	138,42
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	14232201,7	18481034,8	26970236,5	31362230,5	37161257,2	129,85	145,93	116,28	118,49
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1849727,0	1996029,3	2879117,4	2939196,7	3877181,6	107,91	144,24	102,09	131,91
тимчасове розміщення й організація харчування	717036,3	701412,0	815533,4	1084021,3	1313696,0	97,82	116,27	132,92	121,19
інформація та телекомунікації	339025,7	353375,7	430851,4	494726,5	679425,1	104,23	121,92	114,83	137,33
фінансова та страхова діяльність	3718620,4	3499492,1	3562569,9	3130916,5	3704860,7	94,11	101,80	87,88	118,33
операції з нерухомим майном	5224674,2	6358197,1	6904585,4	8993950,5	9891618,0	121,70	108,59	130,26	109,98
професійна, наукова та технічна діяльність	4585685,9	4940739,4	5292207,0	6373955,8	6555641,0	107,74	107,11	120,44	102,85
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	16338668,5	20243583,1	5517413,5	22112505,3	23107522,7	123,90	27,26	400,78	104,50
освіта	69203,0	65720,7	65240,5	75694,9	77188,4	94,97	99,27	116,02	101,97
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	337275,7	315329,7	375877,7	490915,4	578049,9	93,49	119,20	130,61	117,75
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	483355,7	260113,2	272823,6	329218,2	327922,9	53,81	104,89	120,67	99,61
надання інших видів послуг	90805,4	128016,5	154396,0	77568,9	88510,2	140,98	120,61	50,24	114,11

Таблиця 1.5

Динаміка структури капіталу підприємств Запорізької області в 2015–2018 рр.

	01.01.2015	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	Темп росту, %			
						2015р.	2016р.	2017р.	2018р.
Вартість капіталу, тис. грн	173828234,5	213971456,6	245016847,7	314325461,7	345915188,9	40143222,1	31045391,1	69308614	31589727,2
Власний капітал, тис. грн.	73894171,9	82563668,6	77891355,1	121790143,5	135318320	8669496,7	-4672313,5	43898788,4	13528176,5
% від загальної суми	42,51	38,59	31,79	38,75	39,12	-3,92	-6,80	6,96	0,37
Позичковий капітал, тис. грн	99934062,6	131407788	167125492,6	192535318,2	210596868,9	31473725,4	35717704,6	25409825,6	18061550,7
% від загальної суми	57,49	61,41	68,21	61,25	60,88	3,92	6,80	-6,96	-0,37

Особливої уваги заслуговує оцінка джерел формування фінансових ресурсів, оскільки вони є економічною основою діяльності підприємств.

Аналіз динаміки обсягів фінансових ресурсів підприємств Запорізької області показав, що протягом 2017–2018 рр. відбувся приріст фінансових ресурсів підприємств на 344173908,8 тис. грн., або на 98,99%.

Так, протягом досліджуваного періоду головним джерелом нарощування фінансових ресурсів виступав позичковий капітал, частка якого на 2018 р. становила 75,5% від загальної вартості, водночас власний капітал становить лише 24,5% загальної вартості капіталу.

Оцінка структури капіталу підприємств Запорізької області свідчить про незначну зміну вагомості позикових джерел формування фінансових ресурсів порівняно із власними. Вартість власного капіталу зростає протягом 2017–2018 рр. на 65%, однак у загальній структурі капіталу підприємств частка власного капіталу, навпаки, зменшилася на 0,2% (табл. 1.5).

Зменшення власного капіталу свідчить про залежність підприємств Запорізької області від залученого капіталу. Своєю чергою, склад залученого капіталу зростає лише за рахунок поточних зобов'язань, які зросли з 57,49% у 2017 р. до 60,88% у 2018 р. в сумі джерел формування засобів підприємства. Частка довгострокових зобов'язань зменшилася протягом 2017–2018 рр. відповідно з 22,7% до 17%, тобто на 5,7 в. п.

Формування структури фінансових ресурсів має забезпечити таке поєднання власних і позикових джерел фінансування, яке сприятиме зростанню рентабельності капіталу, платоспроможності, фінансової стійкості, зниженню фінансових ризиків та середньозваженої вартості фінансових ресурсів тощо [8]. Так, зростання частки власних фінансових ресурсів і самофінансування – найкращий метод досягнення зазначених завдань, однак динаміка показника протягом аналізованого періоду невітшна. Тенденція до зменшення частки власних фінансових ресурсів у вітчизняних суб'єктів господарювання означає зростання їх залежності від

зовнішніх джерел фінансування, що є негативним явищем, оскільки сигналізує про загальне погіршення фінансового стану підприємств Запорізької області.

Аналіз динаміки та структури фінансових ресурсів підприємств Запорізької області за галузями господарства у 2018–2018 рр. дає змогу зробити висновок про нерівномірність розподілу фінансових ресурсів: станом на 2016 р. 84,48% фінансових ресурсів зосереджено у трьох галузях економіки – промисловості, сільському господарстві та оптовій торгівлі.

Протягом аналізованого періоду простежується стійке зростання обсягів фінансових ресурсів, однак така тенденція, зважаючи на збільшення частки короткострокових зобов'язань у загальній структурі капіталу підприємств, є негативною і свідчить про зростання залежності суб'єктів господарювання Запорізької області від зовнішніх джерел фінансування і сигналізує про загальне погіршення фінансового стану підприємств.

У сучасних умовах господарювання оптимізація джерел фінансових ресурсів підприємств Запорізької області має базуватися на критеріях достатності останніх, оптимальності їх співвідношення залежно від галузевих особливостей і конкретних умов господарювання, економічної доцільності їх залучення та ефективності.

Висновки до розділу 1

На основі першого розділу можна зробити наступні висновки:

1. Фінансові ресурси є одним із фундаментальних понять фінансів підприємств. Їхня специфіка виявляється в тому, що вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер і відбивають формування і використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності. Існує безліч визначень поняття

“фінансові ресурси”, проте немає єдиної точки зору серед учених-економістів.

2. Різні класифікаційні дефініції фінансових ресурсів у економічній літературі дають змогу сформулювати уточнене їх визначення, а саме: фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками:

- за їх видами та складом;
- за джерелами їх виникнення (формування).

3. Фінансовим ресурсам підприємства властиві певні ознаки, що виражають грошові відносини, залежать від первинного розподілу вартості валового внутрішнього продукту, формування та використання грошових доходів і децентралізованих фондів.

4. Достатня наявність фінансових ресурсів, ефективне їх використання визначають фінансовий добробут підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість.

5. Ефективна система управління фінансовими ресурсами сприяє не лише адаптації підприємства до ринкових перетворень, стабілізації його фінансового стану, підвищенню спроможності протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам фінансовій стійкості, стимулюванню інвестиційної активності, а й в кінцевому підсумку визначає результати функціонування національної економіки у цілому. Ефективність управління фінансовими ресурсами значною мірою визначається рівнем організації процесів аналізу на підприємстві. Аналіз фінансових ресурсів правомірно визначити технологічною ланкою системи управління, що забезпечує її якісну основу.

5. Промисловість є найбільш важливим для економіки Запорізької області видом економічної діяльності. За обсягом реалізованої промислової продукції регіон стабільно посідає третє місце в Україні після Дніпропетровської та Харківської областей. Обсяги виробництва промислової продукції зазначених областей сумарно склали 43,9% у 2018

р. Частка промисловості Запорізької області у 2018 році склала 9,16 % у загальних обсягах реалізованої продукції промисловості України.

Порівнюючи структуру промисловості високо індустріальних регіонів України, слід наголосити на суттєво кращій позиції Запорізької області.

Структура промисловості Запорізької області є висококонцентрованою – близько 40% у ній припадає на металургію та понад 21% на постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Найбільшу питому вагу за обсягами реалізованої продукції у промисловості Запорізької області за результатами 2018 р. мають такі види економічної діяльності як:

- виробництво чавуну, сталі та феросплавів (40,4% загального обсягу реалізованої промислової продукції області);

- виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (вид діяльності який включає повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування) (6,9%);

- виробництво олії та тваринних жирів (3,5%);

- виробництво електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільчої та контрольної апаратури (2,3%),

- виробництво проводів, кабелів і електромонтажних пристроїв (1,7%) та ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів, машин і устаткування (2,8%).

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА ПАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ”

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Перший в Україні завод феросплавів (Запорозький завод феросплавів) було засноване у 1933 році.

На початку Великої Вітчизняної Війни устаткування підприємства демонтували і відправили в Сибір, де на його базі було побудовано Кузнецький завод феросплавів. Евакуйовані запорізькі фахівці продовжили випуск цінних для металургії сплавів і розвиток технологій виробництва.

Після звільнення Запоріжжя від фашистських загарбників з 1944 по 1948 рік велась відбудова Заводу і вже до 1952 року всі плавильні печі було відновлено. У 1955 році вступає в дію 3-й плавильний цех, де вперше в країні почали випуск нового сплаву – металевого марганцю.

А в 1966 році в експлуатацію здали наймогутніший на той час у Європі плавильний цех №4 у складі восьми потужних електропечей закритого типу, із системою мокрої газоочистки й замкнутим оборотним циклом водопостачання.

Підприємство стало постійною науково-технічною базою союзного значення. Початок останнього десятиліття ХХ сторіччя був дуже складним для промисловості країни. У цей час керівництво підприємства узяло курс на оснащення, модернізацію й реконструкцію цехів, розробку нових технологій, пошук нових ринків збуту.

Успіхи запорізьких феросплавників були помічені навіть за межами України.

У 1995 році ПАТ “Запорізький завод феросплавів” одержав почесну міжнародну нагороду “Факел Бірмінгема” за ефективне соціальне й економічне відродження у складних умовах становлення ринкових відносини.

Публічне акціонерне товариство “Запорізький завод феросплавів” (скорочена назва ПАТ “ЗФЗ”) є правонаступником всіх прав та обов'язків Відкритого акціонерного товариства “Запорізький завод феросплавів”.

ВАТ “Запорізький завод феросплавів” створене згідно з рішенням Фонду державного майна України від 03.05.1995 року № 462. Реєстрація випуску акцій відбулася 14 серпня 1995 р. Підприємство зареєстроване виконавчим комітетом Запорізької міської Ради 30/05/1995 року. Свідоцтво про державну реєстрацію № 196816.

Відповідно до рішення Загальних зборів акціонерів від 08 квітня 2011 року ВАТ “Запорізький завод феросплавів” змінило найменування на ПАТ “Запорізький завод феросплавів”.

Довідка з Єдиного Державного реєстру підприємств та організацій України серія АА № 708940 від 29.11.2016 р., дата та номер останньої реєстраційної дії 23.11.2016 р. № 11031070026001727, місце проведення реєстраційної дії – виконавчий комітет Запорізької міської ради.

Основний вид діяльності – виробництво феросплавів.

Середня кількість працівників за звітний рік складає 3083 чоловік (за попередній період 3305 чоловік).

У 2002 році заводом одержано сертифікат відповідності міжнародного стандарту ISO 9001:2000, а в 2003 році отримано міжнародну нагороду “Європейська якість” і “Орден пошани” за вагомий внесок у розвиток вітчизняної металургії.

З 2000 року ПАТ “ЗФЗ” постійно бере участь у престижному рейтингу і входить у перелік 100 кращих компаній України.

Основними видами продукції, яку виробляє завод є феросиліцій, феросилікомарганець, феромарганець та марганець металевий.

Інформацію про продукцію ПАТ “ЗФЗ” можна отримати, розглянувши таблицю 2.1.

ПАТ “ЗФЗ” – один з трьох українських виробників феросплавів, входить до числа найбільших в Європі виробників цієї продукції.

Таблиця 2.1

Обсяги виробництва та реалізації основних видів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за 2017-2018 рр.

Основний вид продукції	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
	у натуральній формі (фізична од. вим.) б.тн	у грошовій формі (тис. грн.)	у відсотках до всієї виробленої продукції	у натуральній формі (фізична од. вим.) б.тн	у грошовій формі (тис. грн.)	у відсотках до всієї реалізованої продукції
2017 р.						
Феросилікомарганець MnC17	78 324,650	1154868	25,2	82863,74	2182242	31,6
Феромарганець в/у ФМн78	38 222,410	694005	15,2	38218,48	1307152	18,9
Феросиліцій 65% ФС 65	54741,745	1221708	26,7	55245,072	1623317	23,5
Феросиліцій 75% ФС 75	30 220,320	806104	17,6	30187,835	960705	13,9
Феросилікомарганець MnC17 (давальницька сировина ДС)	51 632,740	473513	87,2	51 632,740	509784	87,9
Феромарганець в/у ФМн78 (давальницька сировина ДС)	4 830 ,650	69565	12,8	4830,65	70077	12,1
2018р.						
Феросилікомарганець MnC17	56947,27	1132897	23,1	54497,294	1370394	24,4
Феромарганець ФМн78	34890,73	795836	16,2	34671,781	1023046	18,2
Феросиліцій 65% ФС 65	46134,43	1350487	27,6	46332,607	1710458	30,4
Феросиліцій 75% ФС 75	22055,68	761179	15,5	21561,354	770357	13,7
Марганець металевий Mn95	7459,37	449828	9,2	7278,77	383398	6,8
Феросилікомарганець MnC17 з давальницької сировини (ДС)	81248,1	897610	91,9	81248,1	933516	91,9
Феромарганець ФМн78 з давальницької сировини (ДС)	5240,47	78875	8,1	5240,47	82004	8,1

Споживачами продукції є вітчизняні та іноземні металургійні підприємства. Продукція підприємства реалізовувалася в 2018 році на внутрішньому ринку, ринку Близького і Далекого Зарубіжжя, Південно-Східної Азії.

Основні споживачі – це металургійні підприємства України, Туреччини, Швеції, Польщі, Фінляндії, Іспанії, Франції, Росії, Білорусі та інших країн.

Всього за 2018 рік було реалізовано 176,431 тис. баз. т. що на 51,766 тис. баз. т. (29,34%) нижче за показника 2017 р. Крім того, надано послуг з переробки давальницької сировини у феросплави 86,489 тис. баз. т.

Ринки збуту розподілилися таким чином:

- Україна - 38,52 %;
- СНД - 8,67 %;
- Далеке зарубіжжя - 52,81 % (у тому числі країни ЄС, Північно-східної Азії).

Внутрішній ринок:

- ПАТ “ЗМК “Запоріжсталь”;
- ПРАТ “МК “Азовсталь”;
- ПРАТ “ММК Ім.Ілліча”;
- ПРАТ “ЕЗ “Дніпроспецсталь” ім.А.М. Кузьміна;
- ТОВ “МЗ “Дніпросталь”;
- ПАТ “Дніпровський коксохімічний завод”;
- ПРАТ “Компанія “Приват інтертрейдинг”;
- ПАТ “Покровський ГЗК”.

Зовнішній ринок:

- Stalmag SP.Z O.O., Польща;
- Fast trading spolka z ograniczona odpowiedzialnoscia Польща.

На підприємстві використовуються канали нульового рівня і однорівневий канал “Виробник – Споживач.” Виробник – Трейдер –

Споживач. Метод продажів на підприємстві заснований на великому і дрібному опті.

Головними джерелами постачання марганцевої сировини на завод є горно-збагачувальні комбінати: Марганецький та Покровський, ПАТ “НФЗ”.

Постачання коксовугільної продукції здійснюється з наступних підприємств-виробників: Авдієвський КХЗ, МК “Азовсталь”, ТОВ “Запорожспецсплав”. Також постачався імпортний кокс виробництва Польща, Чехія, Росія від STALMAG.Sp.z.o.o. та PRIMEORE TRADING (POLSKA) SP. Z.O.O.

Закупівля металобрухту (стружка сталевая) здійснюється через декілька підприємств, які займаються заготівлею металобрухту.

Вапняк доломітизований постачається безпосередньо з видобувного кар'єра ПАТ “Новотроїцьке РУ”, вапняк із високим вмістом фосфору постачається від ТОВ “ФЕРРОМЕТ1”, вапняк з низьким вмістом фосфору виробництва Румунії від Feral S.N.L. Тріска постачалася на підприємство від ПрАТ “Товкачевський ГЗК” та ПАТ “Запоріжсталь”.

Кварцит з ПрАТ “Товкачевський ГЗК” та ТОВ “Кварцит ДМ”.

Що до доступності сировини, ПАТ “Запорізький завод феросплавів” у 2017 році було надійно забезпечено марганецьвмістовною сировиною, тріскою, кварцитом.

Говорячи про коксовугільну продукцію, слід зазначити, що протягом року відчувався дефіцит обумовлений тим, що багато вітчизняних виробників продукції опинилися у зоні АТО.

Вищим органом управління Товариством є Загальні збори акціонерів. Наглядова рада складається з 8 осіб, контролює та регулює діяльність Правління Товариства, захищає права акціонерів.

ПАТ “Запорізький завод феросплавів”- підприємство, що має лінійно-функціональну структуру управління, яка характеризується:

1) розділенням функцій управління по напрямках (комерційне, виробництво, фінанси, персонал і так далі);

2) чіткою підлеглистю, централізацією управління у середині напрямку (підпорядкування одному керівникові).

Результати аналізу фінансово-економічних показників діяльності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за період 2016-2018 рр. наведено в табл. 2.2.

Як видно з наведеної інформації в табл. 2.2, на ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за період 2016-2018 рр. спостерігається тенденція до зростання обсягів реалізації продукції в 2017 р. та зменшення в 2018 р.

Чистий дохід від реалізації продукції за період 2016-2017 рр. збільшився на 2085774 тис.грн., темп росту склав 138,57 %. Чистий прибуток за період 2016-2017 рр. збільшився на 1473498 тис.грн., та досяг рівня прибутків на 1648339 тис.грн.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2016 р. складала 3305 осіб, а в 2017 р. зменшилась до 3083 особи.

Фонд оплати праці промислово-виробничого персоналу за 2017 рік склав 316123 тис.грн., проти 275128 тис.грн. за 2016 рік., відхилення складає 114,9%.

Реалізована продукція в діючих цінах за 2017 рік склала 7493444 тис.грн. проти 5407670 тис.грн. за 2016 рік, темп росту 138,57 %.

Середня заробітна плата штатних працівників у 2017 році склала 8545 грн. проти 6937 грн. за 2016 рік, що склало 123,17%.

Собівартість реалізованої продукції протягом 2017 р. збільшується на 433162 тис.грн. за рахунок зростання фізичного обсягу реалізації та зменшення витрат на 1 грн. товарної продукції на 18,67 коп.

У 2016 р. обсяг середньорічна вартість активів становила 2696842,5 тис.грн. а вже в 2017 р. – 2967923 тис.грн., зростання на протязі 2018 р., склало 271080,5 тис.грн., темп приросту склав 10,05%.

Таблиця 2.2

Основні фінансово-економічні показники ПАТ “Запорізький завод феросплавів”
за 2016 – 2018 рр.

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Зміни за 2016-2017рр.		Зміни за 2017-2018рр.	
						Відхилення від рівня 2016 р., ±	Темп росту у% до рівня 2016 р.	Відхилення від рівня 2017 р., ±	Темп росту у% до рівня 2017 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	5407670	7493444	6637035	2085774	138,57	-856409	88,57
2	Валовий прибуток	тис. грн.	657610	2310222	867916	1652612	351,31	-1442306	37,57
3	Фінансові результати від операційної діяльності	тис. грн.	315615	2024326	58158	1708711	641,39	-1966168	2,87
4	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	4750060	5183222	5769119	433162	109,12	585897	111,30
5	Чистий прибуток	тис. грн.	174841	1648339	112581	1473498	942,76	-1535758	6,83
6	Середньорічна вартість активів	тис. грн.	2696842,5	2967923	3569608	271080,5	110,05	601685	120,27
7	Середньорічна вартість необоротних активів	тис. грн.	1043604,5	963444,5	939319,5	-80160	92,32	-24125	97,50
8	Середньорічна вартість оборотних активів	тис. грн.	1653238	2004478,5	2630288,5	351240,5	121,25	625810	131,22
9	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	коп.	87,84	69,17	86,92	-18,67	78,75	17,75	125,67

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Середньоспискова чисельність працівників	чол.	3305	3083	3043	-222	93,28	-40	98,70
11	Фонд оплати праці	тис. грн	275128	316123	435157	40995	114,90	119034	137,65
12	Середньомісячна заробітнга плата	грн.	6937	8545	11917	1608	123,17	3372	139,46
13	Рентабельність (збитковість) активів	%	6,48	55,54	3,15	-222	93,28	-40	98,7

У 2016 р. обсяг середньорічна вартість необоротних активів становила 1043604,5 тис.грн. а вже в 2017 р. – 1043604,5 тис.грн., зростання на протязі 2017 р., склало 963444,5 тис.грн., темп приросту склав -7,68%.

У 2016 р. обсяг середньорічна вартість оборотних активів становила 1653238 тис.грн. а вже в 2017 р. – 2004478,5 тис.грн., збільшення на протязі 2017 р., склало 351240,5 тис.грн., темп приросту склав – 21,25%.

Чистий дохід від реалізації продукції за період 2017-2018 рр. зменшився на 856409 тис.грн., темп росту склав 88,57%. Чистий прибуток за період 2017-2018 рр. зменшився на 1535758 тис.грн., та досяг прибутку на 112581 тис.грн.

Собівартість реалізованої продукції протягом 2018 р. збільшується на 585897 тис.грн. за рахунок зменшення фізичного обсягу реалізації та зростання витрат на 1 грн. товарної продукції на 17,75 коп. (рис.2.1)

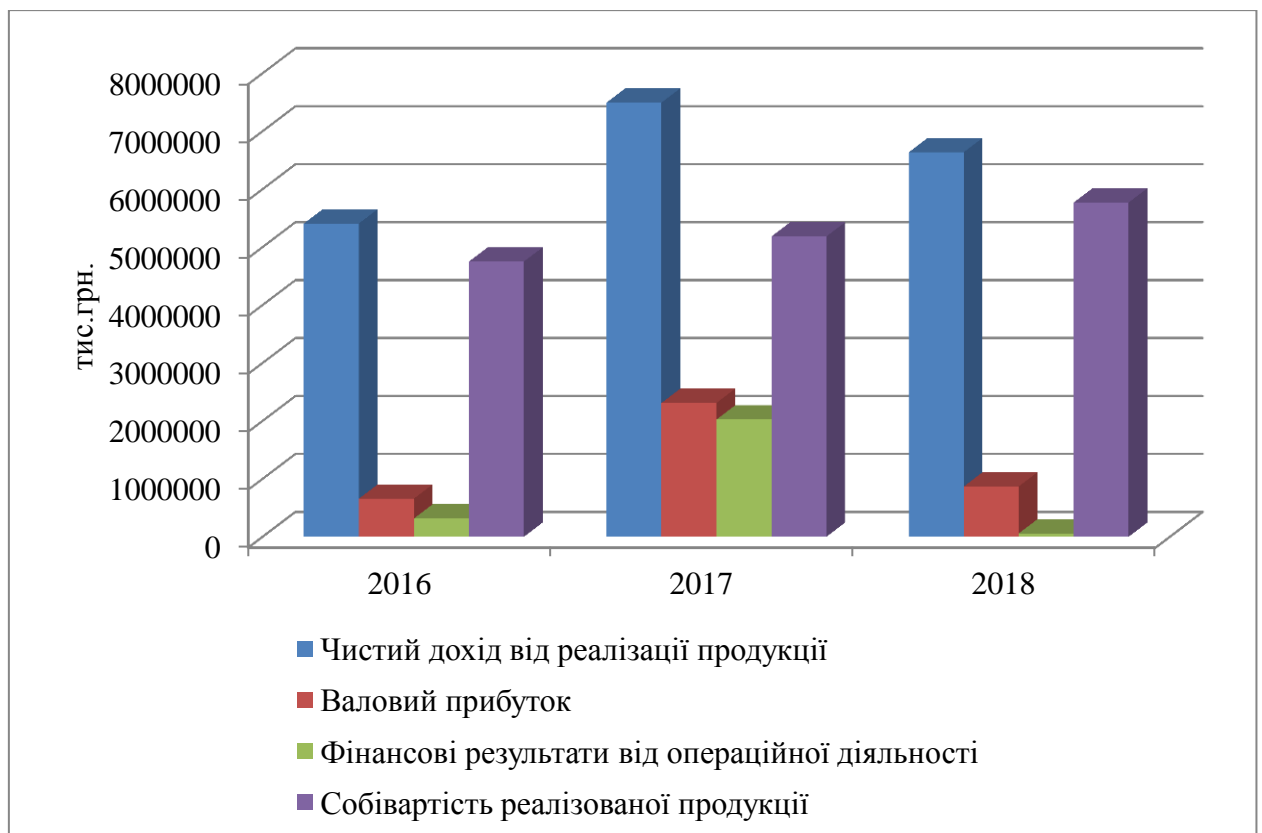

Рис. 2.1. Динаміка виручки від реалізації продукції, собівартості реалізованої продукції та прибутку ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за 2016 – 2018 рр.

З рис. 2.1 видно, що співвідношення виручки від реалізації продукції і собівартості реалізованої продукції протягом періоду 2016 – 2018 рр. кардинально не змінюється.

У 2017 р. обсяг середньорічна вартість активів становила 2967923 тис.грн. а вже в 2018 р. – 3569608 тис.грн., зростання на протязі 2018 р., склало 601685 тис.грн., темп приросту склав 20,27%.

У 2017 р. обсяг середньорічна вартість необоротних активів становила 963444,5 тис.грн. а вже в 2018 р. – 939319,5 тис.грн., зменшення на протязі 2018 р., склало 24125 тис.грн., темп росту склав 97,5%.

У 2017 р. обсяг середньорічна вартість оборотних активів становила 2001178,5 тис.грн. а вже в 2018 р. – 263028,5 тис.грн., зростання на протязі 2018 р., склало 625810 тис.грн., темп приросту склав 31,22%.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2017 р. складала 3083 осіб, а в 2018 р. зменшилась до 3043 осіб.

Фонд оплати праці промислово-виробничого персоналу за 2018 рік склав 435157 тис.грн., проти 316123 тис.грн. за 2017 рік., відхилення складає +37,65%.

Середня заробітна плата штатних працівників у 2018 році склала 11917 грн. проти 8545 грн. за 2017 рік, що склало 139,46 %.

Мета кадрової політики АТ “ЗФЗ”: зберегти й додатково залучити висококваліфіковані кадри.

Завдання:

- надання працівникам реальних можливостей для професійного розвитку;
- забезпечення конкурентоспроможної оплати праці;
- створення умов для службового зростання;
- забезпечення сприятливих і безпечних умов праці;
- забезпечення соціального захисту працівників, у тому числі після виходу на пенсію.

Система підбору персоналу:

- конкурсний відбір;
- психологічне тестування з метою об'єктивної оцінки інтелектуально-психологічного потенціалу людини; ў співбесіда кандидатів з керівниками підрозділів;

- проходження іспитового терміну.

Підготовка й підвищення кваліфікації з орієнтацією на системну, комплексну роботу з резервом:

- виробничо-технічні й цільові ресурси;

- зв'язок з навчальними закладами.

У 2018 р., відповідно до затвердженого плану підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації навчено 1885 чоловік (при плані 1773 чол.), за договорами, з різними навчальними закладами 651 чол.

План навчання персоналу ПАТ “ЗФЗ” за рік виконаний на 106,3%, на що ви-трачено 298 155,08 грн. Навчанням охоплено понад 60% працівників. Економічний ефект від навчання робітників самотужки - понад 633 тис. грн.

Фінансові результати ПАТ “Запорізький завод феросплавів” протягом 2016 – 2018 рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою. Але, треба відзначити зміну рентабельності активів підприємства: в 2016р. -6,48%, в 2017р. 55,54%, а в 2018р. 3,15%.

2.2. Аналіз формування та напрямів використання фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Аналіз джерел формуванням фінансових ресурсів підприємства починають з оцінки динаміки їх складу та структури. При цьому складають і досліджують аналітичну таблицю. Аналіз динаміки та структури капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016 р. наведено в табл.2.3.

На основі таблиці 2.3 можна зробити наступні висновки:

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки та структури капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів”
в 2016 р.

Пасив	01.01.2016		31.12.2016		Зміни за 2016 р.		
	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис.грн.	В структурі, %	Темп росту, %
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	227955	7,67	227955	9,42	0	1,75	100
Додатковий капітал	32846	1,10	12923	0,53	-19923	-0,57	39,34
Резервний капітал	22617	0,76	22617	0,93	0	0,17	100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-275302	-9,26	-174045	-7,19	101257	2,07	63,22
Усього за розділом I	8116	0,27	89450	3,70	81334	3,42	1102,14
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання	34731	1,17	53998	2,23	19267	1,06	155,47
Пенсійні зобов'язання	18203	0,61	149237	6,17	131034	5,55	819,85
Усього за розділом II	52934	1,78	203235	8,40	150301	6,62	383,94
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	8471	0,28	0	0,00	-8471	-0,28	0,00
за товари, роботи, послуги	490451	16,49	490607	20,27	156	3,78	100,03
за розрахунками з бюджетом	3149	0,11	4976	0,21	1827	0,10	158,02
за розрахунками зі страхування	3978	0,13	2818	0,12	-1160	-0,02	70,84
за розрахунками з оплати праці	8653	0,29	10901	0,45	2248	0,16	125,98
за одержаними авансами	782327	26,31	830556	34,32	48229	8,01	106,16
Поточні забезпечення	17971	0,60	19604	0,81	1633	0,21	109,09
Інші поточні зобов'язання	1597489	53,72	767999	31,73	-829490	-21,99	48,08
Усього за розділом III	2912489	97,95	2127461	87,91	-785028	-10,04	73,05
Баланс	2973539	100,00	2420146	100,0	-553393	0,00	81,39

– на кінець 2016 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2016 р. на 81334 тис. грн. але, його частка зросла на 3,42%;

– на кінець 2016 року обсяг капіталу підприємства зменшився на 18,61% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2016 р, що дорівнює 553393 тис. грн.;

– незначну питому вагу в складі капіталу займає власний капітал (0,27% – початок 2016 р., 3,7 % – кінець 2016 р.).

– значну питому вагу в складі капіталу займають поточні зобов'язання (97,95 % – початок 2016 р., 87,91 % – кінець 2016 р.) хоча у 2016 році відбулось значне зменшення частки в структурі активів;

– на кінець 2016 року обсяг статутного та резервного капіталу підприємства не змінився, та складає відповідно 227955 тис.грн. та 22617 тис.грн.

– короткострокових кредитів підприємство на кінець року не має;

– на кінець 2016 року обсяг кредиторської заборгованості за товари та послуги збільшився на 156 тис.грн., в порівнянні з обсягом кредиторської заборгованості на початок 2016 р, що відповідає темпу зростання 100,03%.

Аналіз динаміки та структури капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2017 р. наведено в табл.2.4.

На основі таблиці 2.4 можна зробити наступні висновки:

– на кінець 2017 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився на 1857% в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2017 р, що дорівнює 1660779 тис. грн., але його частка зросла на 46,09%;

– на кінець 2017 року обсяг капіталу підприємства збільшився на 45,27% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2017 р, що дорівнює 1095554 тис.грн.;

– найбільшу питому вагу в складі капіталу займає позиковий капітал (96,31 % – початок 2017 р., 54,73 % – кінець 2017 р.);

– значну питому вагу в складі капіталу займають поточні зобов'язання (87,91 % – початок 2017 р., 44,75 % – кінець 2017 р.), у 2017 році відбулось зменшення частки в структурі активів на 43,16%.

– на кінець 2017 року обсяг статутного капіталу підприємства не змінився, та складає 227955 тис.грн.;

– на кінець 2017 року обсяг додаткового капіталу збільшився на – 13822 тис. грн. його частка збільшилась на 0,23 %;

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки та структури капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів”
в 2017 р.

Пасив	01.01.2017		31.12.2017		Зміни за 2017р.		
	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис.грн.	В структурі, %	Темп росту, %
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	227955	9,42	227955	6,48	0	-2,94	100,00
Додатковий капітал	12923	0,53	26745	0,76	13822	0,23	206,96
Резервний капітал	22617	0,93	34193	0,97	11576	0,04	151,18
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-174045	-7,19	1463926	41,64	1637971	48,83	-841,12
Усього за розділом I	89450	3,70	1750229	49,78	1660779	46,09	1956,66
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання	53998	2,23	30556	0,87	-23442	-1,36	56,59
Пенсійні зобов'язання	149237	6,17	161784	4,60	12547	-1,56	108,41
Усього за розділом II	203235	8,40	192340	5,47	-10895	-2,93	94,64
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Поточна кредиторська заборгованість:							
за товари, роботи, послуги	490607	20,27	825111	23,47	334504	3,20	168,18
за розрахунками з бюджетом	4976	0,21	66704	1,90	61728	1,69	1340,51
за розрахунками зі страхування	2818	0,12	3180	0,09	362	-0,03	112,85
за розрахунками з оплати праці	10901	0,45	12187	0,35	1286	-0,10	111,80
за одержаними авансами	830556	34,32	33023	0,94	-797533	-33,38	3,98
Поточні забезпечення	19604	0,81	23827	0,68	4223	-0,13	121,54
Інші поточні зобов'язання	767999	31,73	609099	17,33	-158900	-14,41	79,31
Усього за розділом III	2127461	87,91	1573131	44,75	-554330	-43,16	73,94
Баланс	2420146	100,00	3515700	100,00	1095554	0,00	145,27

– на кінець 2017 року обсяг нерозподіленого прибутку збільшився на – 1637971 тис. грн. його частка зросла на 48,83%;

– на кінець 2017 року обсяг довгострокових зобов'язань знизився на – 10895 тис.грн.;

– короткострокових кредитів підприємство не має, як на початок, так і на кінець 2017 р.;

– на кінець 2017 року обсяг кредиторської заборгованості за товари та послуги збільшився на 334504 тис.грн., в порівнянні з обсягом кредиторської заборгованості на початок 2017 р, що відповідає темпу приросту 3,2%.

Аналіз динаміки та структури капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2018 р. наведено в табл.2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки та структури капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2018 р.

Пасив	01.01.2018		31.12.2018		Зміни за 2018 р.		
	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис.грн.	В структурі, %	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	227955	6,48	227955	6,29	0	-0,19	100,00
Додатковий капітал	26745	0,76	9074	0,25	-17671	-0,51	33,93
Резервний капітал	34193	0,97	34193	0,94	0	-0,03	100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1463926	41,64	1577907	43,55	113981	1,91	107,79
Вилучений капітал	-2590	-0,07	-2861	-0,08	-271	-0,01	110,46
Усього за розділом I	1750229	49,78	1846268	50,95	96039	1,17	105,49
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання	30556	0,87	0	0,00	-30556	-0,87	0,00
Пенсійні зобов'язання	161784	4,60	202541	5,59	40757	0,99	125,19
Інші довгострокові зобов'язання	0	0,00	199773	5,51	199773	5,51	0
Усього за розділом II	192340	5,47	402314	11,10	209974	5,63	209,17
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
за товари, роботи, послуги	825111	23,47	622867	17,19	-202244	-6,28	75,49
за розрахунками з бюджетом	66704	1,90	8285	0,23	-58419	-1,67	12,42

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8
за у тому числі з податку на прибуток	61314	1,74	397	0,01	-60917	-1,73	0,65
за розрахунками зі страхування	3180	0,09	15961	0,44	12781	0,35	501,92
за розрахунками з оплати праці	12187	0,35	18196	0,50	6009	0,16	149,31
за одержаними авансами	33023	0,94	30722	0,85	-2301	-0,09	93,03
Поточні забезпечення	23827	0,68	33939	0,94	10112	0,26	142,44
Інші поточні зобов'язання	609099	17,33	644964	17,80	35865	0,47	105,89
Усього за розділом III	1573131	44,75	1374934	37,94	-198197	-6,80	87,40
Баланс	3515700	100,00	3623516	100,00	107816	0,00	103,07

Динаміка власного та залученого капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” наведена на рис. 2.2.

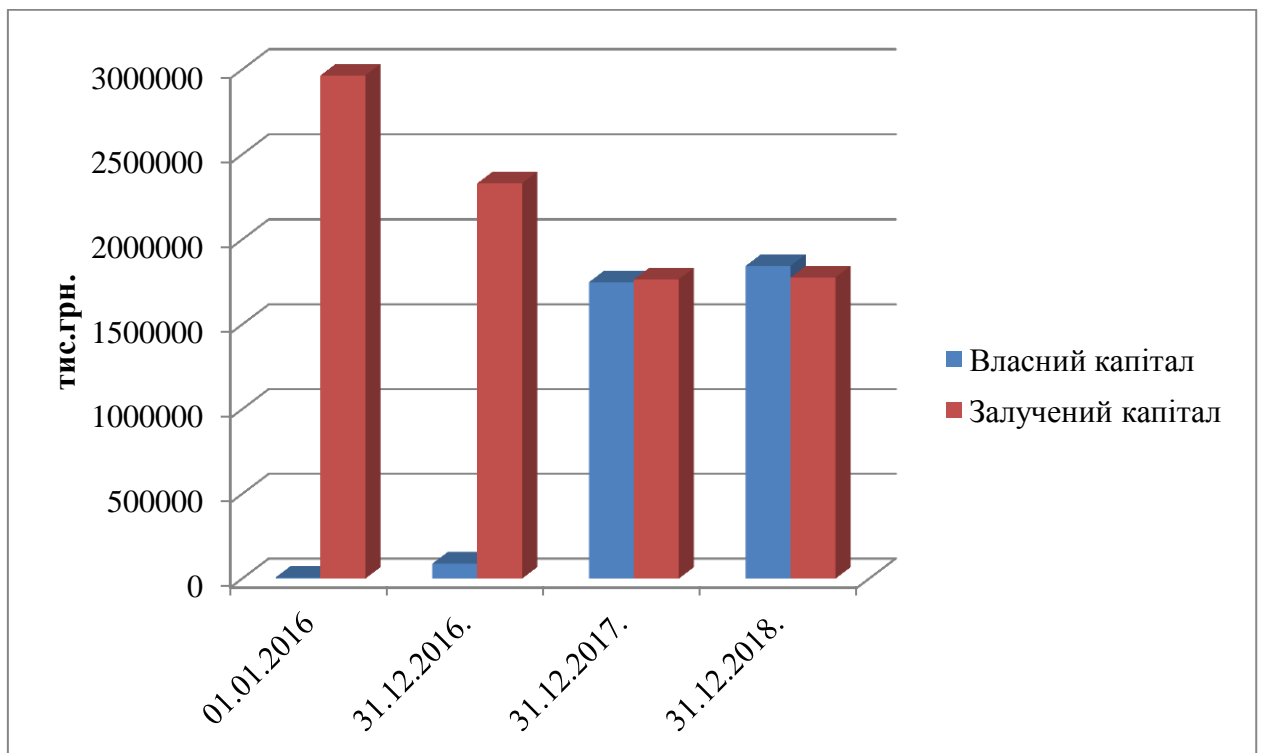

Рис. 2.2. Динаміка власного та залученого капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

На основі таблиці 2.5 можна зробити наступні висновки:

– на кінець 2018 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився на 5,49% в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2018 р, що дорівнює 96039 тис. грн., але його частка зросла на 1,17%;

– на кінець 2018 року обсяг капіталу підприємства збільшився на 3,07% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2018 р, що дорівнює 107816 тис.грн.;

– значну питому вагу в складі капіталу займає власний капітал (49,78 % – початок 2018 р., 50,95 % – кінець 2018 р.);

– найбільшу питому вагу в складі залученого капіталу займають поточні зобов'язання (44,75 % – початок 2018 р., 37,94 % – кінець 2018 р.), у 2018 році відбулось зменшення частки в структурі активів на 6,8%;

– на кінець 2018 року обсяг статутного капіталу підприємства не змінився, та складає 227955 тис.грн.;

– на кінець 2018 року обсяг додаткового капіталу зменшився на – 17671 тис. грн. його частка зменшилась на 0,71 %.;

– на кінець 2018 року обсяг нерозподіленого прибутку збільшився на – 113981 тис. грн. його частка зросла на 1,91%;

– на кінець 2018 року обсяг довгострокових зобов'язань збільшився на – 209974тис.грн.;

– короткострокових кредитів підприємство не має, як на початок, так і на кінець 2018 р.;

– на кінець 2018 року обсяг кредиторської заборгованості за товари та послуги зменшився на 202244 тис.грн., в порівнянні з обсягом кредиторської заборгованості на початок 2018 р, що відповідає темпу росту 75,49 % .

До числа важливих факторів, що обумовлені внутрішніми умовами роботи суб'єкта господарювання, відносять спосіб розміщення джерел коштів в активах підприємства. У цьому проявляється нерозривний зв'язок пасивної та активної частини балансу.

Аналіз структури активів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016 р. наведено у табл.2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз структури активів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в
2016 р.

Актив	01.01.2016		31.12.12		Зміни за 2016 р.		
	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис.грн.	В структурі, %	Темпи росту, %
Нематеріальні активи:	116	0,00	77	0,00	-39	0,00	66,38
первісна вартість	1134	0,04	1137	0,05	3	0,01	100,26
накопичена амортизація	1018	0,03	1060	0,04	42	0,01	104,13
Незавершені капітальні інвестиції	15637	0,53	20798	0,86	5161	0,33	133,01
Основні засоби:	1012310	34,04	961770	39,74	-50540	5,70	95,01
первісна вартість	11171884	375,71	11222700	463,72	50816	88,01	100,45
знос	10159574	341,67	10260930	423,98	101356	82,31	101,00
інші фінансові інвестиції	75629	2,54	872	0,04	-74757	-2,51	1,15
Усього за розділом I	1103692	37,12	983517	40,64	-120175	3,52	89,11
II. Оборотні активи							
Запаси	402868	13,55	423021	17,48	20153	3,93	105,00
Виробничі запаси	236227	7,94	269542	11,14	33315	3,19	114,10
Незавершене виробництво	70063	2,36	97429	4,03	27366	1,67	139,06
Готова продукція	96176	3,23	55808	2,31	-40368	-0,93	58,03
Товари	402	0,01	242	0,01	-160	0,00	60,20
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1127114	37,90	372215	15,38	-754899	-22,52	33,02
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	81859	2,75	296197	12,24	214338	9,49	361,84
з бюджетом	110708	3,72	200647	8,29	89939	4,57	181,24
у тому числі з податку на прибуток	34961	1,18	5713	0,24	-29248	-0,94	16,34
Інша поточна дебіторська заборгованість	68806	2,31	4092	0,17	-64714	-2,14	5,95
Гроші та їх еквіваленти	17408	0,59	4894	0,20	-12514	-0,38	28,11
Готівка	11	0,00	3	0,00	-8	0,00	27,27
Рахунки в банках	17394	0,58	4878	0,20	-12516	-0,38	28,04
Інші оборотні активи	61084	2,05	135563	5,60	74479	3,55	221,93
Усього за розділом II	1869847	62,88	1436629	59,36	-433218	-3,52	76,83
Баланс	2973539	100,00	2420146	100,00	-553393	0,00	81,39

З проведеного в таблиці 2.6 аналізу можна зробити наступні висновки:

– в структурі сукупних активів підприємства значну питому вагу протягом всього періоду займають необоротні активи і складають 34,04 % – на початок 2016 р. та 40,64% на кінець 2016 р.;

– в порівнянні з початком 2016 р. частка необоротних активів в майні підприємства збільшилась на 3,52 %;

– найбільшу питому вагу у складі необоротних активів займають основні засоби (в структурі активів 34,04 % – 01.01.2016 р., 39,74 % – 31.12.2016 р.);

– сума нематеріальних активів має тенденцію зменшилась з 116 тис. грн. на 01.01.2016 р. до 77 тис. грн. на 31.12.2016 р.;

– незначну частину у складі необоротних активів займає незавершене будівництво, яке займає у структурі активів 0,53 % – початок 2016 р., 0,86 % – кінець 2016 р.;

– вартість оборотних активів підприємства в 2016 р. зменшилась на 433218 тис. грн. (темп росту склав 79,05 %). При цьому зменшилась на 3,52 процентних пункти частка оборотних активів в структурі активів підприємства;

– вартість дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги підприємства в 2016 р. зменшилась на 754899 тис. грн. (темп росту склав 33,02%). При цьому зменшилась на 22,52 процентних пункти її частка в структурі активів підприємства;

– вартість запасів підприємства в 2016 р. збільшилась на 20153 тис. грн. (темп росту склав 105%). При цьому збільшилась на 3,93 процентних пункти частка запасів в структурі активів підприємства;

– сума грошових коштів підприємства в національній валюті в 2016 р. зменшилась на 12514 тис. грн. (темп росту склав 28,11%).

Аналіз динаміки та структури активів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2017 р. наведено у табл.2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз структури активів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в
2017р.

Актив	01.01.2017		31.12.2017		Зміни за 2017 р.		
	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис.грн.	В структурі, %	Темпи росту, %
Нематеріальні активи:	77	0,00	263	0,01	186	0,00	341,56
первісна вартість	1137	0,05	1194	0,03	57	-0,01	105,01
накопичена амортизація	1060	0,04	931	0,03	-129	-0,02	87,83
Незавершені капітальні інвестиції	20798	0,86	20093	0,57	-705	-0,29	96,61
Основні засоби:	961770	39,74	922135	26,23	-39635	-13,51	95,88
первісна вартість	11222700	463,72	11282211	320,91	59511	-142,81	100,53
знос	10260930	423,98	10360076	294,68	99146	-129,30	100,97
інші фінансові інвестиції	872	0,04	881	0,03	9	-0,01	101,03
Усього за розділом I	983517	40,64	943372	26,83	-40145	-13,81	95,92
II. Оборотні активи							
Запаси	423021	17,48	510932	14,53	87911	-2,95	120,78
Виробничі запаси	269542	11,14	383628	10,91	114086	-0,23	142,33
Незавершене виробництво	97429	4,03	101755	2,89	4326	-1,13	104,44
Готова продукція	55808	2,31	18995	0,54	-36813	-1,77	34,04
Товари	242	0,01	6554	0,19	6312	0,18	2708,26
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	372215	15,38	1840649	52,36	1468434	36,98	494,51
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	296197	12,24	74176	2,11	-222021	-10,13	25,04
з бюджетом	200647	8,29	78073	2,22	-122574	-6,07	38,91
у тому числі з податку на прибуток	5713	0,24	0	0,00	-5713	-0,24	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	4092	0,17	3904	0,11	-188	-0,06	95,41
Гроші та їх еквіваленти	4894	0,20	47083	1,34	42189	1,14	962,06
Готівка	3	0,00	6	0,00	3	0,00	200,00
Рахунки в банках	4878	0,20	47067	1,34	42189	1,14	964,88
Інші оборотні активи	135563	5,60	17511	0,50	-118052	-5,10	12,92
Усього за розділом II	1436629	59,36	2572328	73,17	1135699	13,81	179,05
Баланс	2420146	100,00	3515700	100,00	1095554	0,00	145,27

З проведеного в таблиці 2.7 аналізу можна зробити наступні висновки:

- в структурі сукупних активів підприємства найбільшу питому вагу протягом всього періоду займають необоротні активи і складають 40,64 % – на початок 2017 р. та 26,83% – на кінець 2017 р.

- в порівнянні з початком 2017 р. частка необоротних активів в майні підприємства зменшилась на 13,81 %;

- значну питому вагу у складі необоротних активів займають основні засоби (в структурі активів 39,74% – 01.01.2017 р., 26,23% – 31.12.2017 р.);

- сума нематеріальних активів має тенденцію до зростання: 77 тис.грн. на 01.01.2017 р., 263 тис.грн. на 31.12.2017 р.;

- вартість оборотних активів підприємства в 2017 р. збільшилась на 1135699 тис. грн. (темп росту склав 179,05 %). При цьому збільшилась на 13,81 процентних пункти частка оборотних активів в структурі активів підприємства;

- вартість дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги підприємства в 2017 р. збільшилась на 1468434 тис. грн. (темп росту склав 394,51 %). При цьому збільшилась на 36,98 процентних пункти доля оборотних активів в структурі активів підприємства;

- вартість запасів підприємства в 2017 р. збільшилась на 87911 тис. грн. (темп росту склав 120,78%). при цьому зменшилась на 2,95 процентних пункти частка в структурі активів підприємства;

- сума грошових коштів підприємства в 2017 р. збільшилась на 42189 тис. грн. (темп росту склав 862,06%). при цьому збільшилась на 1,14 процентних пункти частка в структурі активів підприємства.

Аналіз структури активів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2018 р. наведено у табл.2.8.

З проведеного в таблиці 2.8 аналізу можна зробити наступні висновки:

- в структурі сукупних активів підприємства відносно незначну питому вагу протягом всього періоду займають необоротні активи і складають 26,83 % – на початок 2018р. та 25,81% – на кінець 2018 р.;

Таблиця 2.8

Аналіз структури активів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в
2018 р.

Актив	01.01.2018		31.12.2018		Зміни за 2018 р.		
	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис.грн.	В структурі, %	Темпи росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Нематеріальні активи:	263	0,01	208	0,01	-55	0,00	79,09
первісна вартість	1194	0,03	1196	0,03	2	0,00	100,17
накопичена амортизація	931	0,03	988	0,03	57	0,00	106,12
Незавершені капітальні інвестиції	20093	0,57	38111	1,05	18018	0,48	189,67
Основні засоби:	922135	26,23	882502	24,35	-39633	-1,87	95,70
первісна вартість	11282211	320,91	11323233	312,49	41022	-8,42	100,36
знос	10360076	294,68	10440731	288,14	80655	-6,54	100,78
Довгострокові фінансові інвестиції:							
інші фінансові інвестиції	881	0,03	881	0,02	0	0,00	100,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0,00	12227	0,34	12227	0,34	-
Відстрочені податкові активи	0	0,00	1338	0,04	1338	0,04	-
Усього за розділом I	943372	26,83	935267	25,81	-8105	-1,02	99,14
II. Оборотні активи							
Запаси	510932	14,53	755406	20,85	244474	6,31	147,85
Виробничі запаси	383628	10,91	464317	12,81	80689	1,90	121,03
Незавершене виробництво	101755	2,89	192372	5,31	90617	2,41	189,05
Готова продукція	18995	0,54	90416	2,50	71421	1,95	476,00
Товари	6554	0,19	8301	0,23	1747	0,04	126,66
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1840649	52,36	1451125	40,05	-389524	-12,31	78,84
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	74176	2,11	79913	2,21	5737	0,10	107,73
з бюджетом	78073	2,22	154681	4,27	76608	2,05	198,12
Інша поточна дебіторська заборгованість	3904	0,11	182987	5,05	179083	4,94	4687,17
Гроші та їх еквіваленти	47083	1,34	48077	1,33	994	-0,01	102,11

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8
Готівка	6	0,00	3	0,00	-3	0,00	50,00
Рахунки в банках	47067	1,34	47694	1,32	627	-0,02	101,33
Інші оборотні активи	17511	0,50	16060	0,44	-1451	-0,05	91,71
Усього за розділом II	2572328	73,17	2688249	74,19	115921	1,02	104,51
Баланс	3515700	100,00	3623516	100,00	107816	0,00	103,07

– в порівнянні з початком 2018 р. частка необоротних активів в майні підприємства зменшилась на 1,02 %.;

– найбільшу питому вагу у складі необоротних активів займають основні засоби (в структурі активів 26,23% – 01.01.2018 р., 24,35% – 31.12.2018 р.) ;

– сума нематеріальних активів має тенденцію до зниження: 263 тис.грн. на 01.01.2018 р., 208 тис.грн. на 31.12.2018 р.;

– вартість оборотних активів підприємства в 2018 р. збільшилась на 115921 тис. грн. (темп росту склав 104,51 %). При цьому збільшилась на 1,02 процентних пункти частка оборотних активів в структурі активів підприємства;

– вартість запасів підприємства в 2018 р. збільшилась на 244474 тис. грн. (темп росту склав 147,85%). При цьому збільшилась на 6,31 процентних пункти частка оборотних активів в структурі активів підприємства;

– значну частину у складі оборотних активів займають виробничі запаси: 10,91 % – початок 2018 р. та 12,81 % – кінець 2018 р.;

– вартість дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги підприємства в 2018 р. зменшилась на 389524 тис. грн. (темп росту склав 78,84%). При цьому зменшилась на 12,31 процентних пункти частка в структурі активів підприємства;

– сума грошових коштів підприємства в 2018 р. збільшилась на 994 тис. грн. (темп росту склав 1102,01%). При цьому зменшилась на 0,01 процентних пункти їх частка в структурі активів підприємства.

Для оцінки майнового стану доцільно проаналізувати наступні показники:

1. Частка основних засобів в активах показує частку коштів, інвестованих в основні засоби, у валюті балансу (Чоз).
2. Коефіцієнт зносу основних засобів показує рівень фізичного і морального зносу основних фондів (Кзн)
3. Частка оборотних виробничих активів показує частку мобільних виробничих фондів у валюті балансу (Чо.в.а)
4. Коефіцієнт мобільності активів характеризує, скільки обігових коштів припадає на одиницю не обігових, потенційна можливість перетворення активів у ліквідні кошти.

Результати розрахунку коефіцієнтів майнового стану в 2016 р. наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Показники майнового стану ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016 р.

Показник	Нормативне значення	01.01 2016	31.12. 2016	Приріст за 2016 р.
				(+-)
Частка основних засобів ,%	(зменшення),%	34,04	39,74	5,70
Частка оборотних виробничих активів,%	(збільшення),%	47,59	57,22	9,63
Коефіцієнт зносу основних засобів	(зменшення)	0,91	0,91	0,00
Коефіцієнт мобільності активів	(збільшення)	1,69	1,46	-0,23

Частка основних засобів в активах в 2016 р. збільшилась на 5,7%.

Коефіцієнт зносу основних за 2016 р. не змінився, та знаходиться на дуже високому рівні.

Частка оборотних виробничих активів за 2016 р збільшилась на 9,63%.

Коефіцієнт мобільності активів в 2016 р збільшився на 0,23.

Результати розрахунку коефіцієнтів майнового стану в 2017 р. наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Показники майнового стану ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в
2017 р.

Показник	Нормативне значення	01.01 2017	31.12. 2017	Приріст за 2017 р.
				(+-)
Частка основних засобів ,%	(зменшення),%	39,74	26,23	-13,51
Частка оборотних виробничих активів,%	(збільшення),%	57,22	40,76	-16,46
Коефіцієнт зносу основних засобів	(зменшення)	0,91	0,92	0,01
Коефіцієнт мобільності активів	(збільшення)	1,46	2,73	1,27

Частка основних засобів в активах в 2017 р. зменшилась на 13,51%.

Коефіцієнт зносу основних за 2017 р. збільшився на 0,01.

Частка оборотних виробничих активів за 2017 р зменшилась на 16,46%.

Коефіцієнт мобільності активів в 2017 р збільшився на 1,27.

Результати розрахунку коефіцієнтів майнового стану в 2018 р. наведено в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Показники майнового стану ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в
2018 р.

Показник	Нормативне значення	01.01 2018	31.12. 2018	Приріст за 2018 р.
				(+-)
Частка основних засобів,%	(зменшення),%	26,23	24,35	-1,87
Частка оборотних виробничих активів,%	(збільшення),%	40,76	45,20	4,44
Коефіцієнт зносу основних засобів	(зменшення)	0,92	0,92	0,00
Коефіцієнт мобільності активів	(збільшення)	2,73	2,87	0,15

Частка основних засобів в активах в 2018 р. зменшилась на 1,87%.

Коефіцієнт зносу основних за 2018 р. не змінився, та знаходиться на дуже високому рівні.

Частка оборотних виробничих активів за 2018 р збільшилась на 4,44%.

Оцінка комплексу цих показників дає можливість визначити, наскільки ефективно майно підприємства, чи все в порядку з оновленням основних засобів, сучасною технікою, чи своєчасно проводиться списання фізично і морально застарілого устаткування.

2.3. Аналіз ліквідності, абсолютних та відносних показників фінансової стійкості ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Аналіз ліквідності полягає у порівнянні засобів (актив балансу), які згруповані за ступенем їх ліквідності і розміщені у порядку убуття (зменшення) їх ліквідності, із зобов’язаннями (пасив балансу), які згруповані за строками їх погашення та розміщені у порядку зростання термінів.

Баланс вважають ліквідним, якщо виконуються наступні умови:

$$A1 \geq П1; A2 \geq П2; A3 \geq П3; A4 \leq П4$$

де А1 – найбільш ліквідні активи;

А2 – середньо ліквідні активи ;

А3 – низько ліквідні активи ;

А4 – важко ліквідні активи;

П1 – поточні зобов’язання за розрахунками ;

П2 – короткострокові кредити банків і позики ;

П3 – довгострокові зобов’язання;

П4 – постійні пасиви .

Оцінка ліквідності балансу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр. проведена в табл.2.12-2.14.

Наведені баланси ПАТ “Запорізький завод феросплавів” на вказані дати не є ліквідними, а саме:

Таблиця 2.12

Оцінка ліквідності балансу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016 р., тис грн.

Активи	01.01 2016	31.12. 2016	Пасиви	01.01 2016	31.12. 2016	Надлишок (+), нестача (-) платіжних коштів у	
						01.01.2016	31.12.2016
Найбільш ліквідні (А ₁)	17408	4894	Найбільш термінові зобов'язання (П1)	2904018	2127461	-2886610	-2122567
Які швидко реалізуються (А ₂)	1388487	873151	Короткострокові кредити банків і позики (П2)	8471	0	1380016	873151
Які повільно реалізуються (А ₃)	463952	558584	Довгострокові зобов'язання (П3)	52934	203235	411018	355349
Які важко реалізуються (А ₄)	1103692	983517	Постійні пасиви (П4)	8116	89450	1095576	894067
Баланс	2973539	2420146	Баланс	2973539	2420146	0	0

Таблиця 2.13

Оцінка ліквідності балансу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2017 р., тис грн.

Активи	01.01 2017	31.12. 2017	Пасиви	01.01 2017	31.12. 2017	Надлишок (+), нестача (-) платіжних коштів у	
						01.01.2017	31.12.2017
Найбільш ліквідні (А ₁)	4894	47083	Найбільш термінові зобов'язання (П1)	2127461	1573131	-2122567	-1526048
Які швидко реалізуються (А ₂)	873151	1996802	Короткострокові кредити банків і позики (П2)	0	0	873151	1996802
Які повільно реалізуються (А ₃)	558584	528443	Довгострокові зобов'язання (П3)	203235	192340	355349	336103
Які важко реалізуються (А ₄)	983517	943372	Постійні пасиви (П4)	89450	1750229	894067	-806857
Баланс	2420146	3515700	Баланс	2420146	3515700	0	0

Таблиця 2.14

Оцінка ліквідності балансу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2018 р., тис грн.

Активи	01.01 2018	31.12. 2018	Пасиви	01.01 2018	31.12. 2018	Надлишок (+), нестача (-) платіжних коштів у	
						01.01.2018	31.12.2018
Найбільш ліквідні (А ₁)	47083	48077	Найбільш термінові зобов'язання (П1)	1573131	1374934	-1526048	-1326857
Які швидко реалізуються (А ₂)	1996802	1868706	Короткострокові кредити банків і позики (П2)	0	0	1996802	1868706
Які повільно реалізуються (А ₃)	528443	771466	Довгострокові зобов'язання (П3)	192340	402314	336103	369152
Які важко реалізуються (А ₄)	943372	935267	Постійні пасиви (П4)	1750229	1846268	-806857	-911001
Баланс	3515700	3623516	Баланс	3515700	3623516	0	0

– підприємство не має достатньої суми наявних грошових коштів для розрахунків з кредиторами ($A_1 < \Pi_1$). На початок 2016 року найбільш ліквідні активи покривають найбільш термінові зобов'язання лише на 0,6%, на кінець 2016 р. – відповідно на 0,33 %, на кінець 2017 р. – відповідно на 2,99%, а на кінець 2018 р. – відповідно на 3,5%;

– ліквідними є друга група активів протягом усього аналізованого періоду. Тому вважаємо 2 співвідношення виконаним ;

– підприємство мало достатні суми низько ліквідних активів (запасів та витрат за відрахуванням витрат майбутніх періодів) протягом 2016, на початку 2017 р., на кінець 2017 р. та на кінець 2018 р. Тому вважаємо 3 співвідношення виконаним ;

– відмічаємо недостатні суми власного капіталу як для формування важко ліквідних активів, та оборотних активів в 2016 р. та на початок 2017 р. На кінець 2017 р. та на 2018 р. власного капіталу достатньо для формування необоротних активів.

Аналізуючи показники ліквідності за строками, підприємства визначають, наскільки швидко виробничі запаси і дебіторська заборгованість перетворювались у наявні гроші.

На підставі даних другого розділу активу балансу розраховують коефіцієнти ліквідності. На практиці використовують три коефіцієнти ліквідності.

При обчисленні першого показника до ліквідних коштів включають лише грошові кошти у касі, на банківських рахунках, а також цінні папери, які можуть бути реалізовані на фондовій біржі.

Цей показник носить назву коефіцієнта абсолютної ліквідності. Він розраховується як відношення суми грошових коштів до короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дає змогу визначити, яку частину короткострокової заборгованості підприємство може негайно погасити.

$$\text{на } 01.01.2016: \quad 17408 / (2904018 + 8471) = 0,006$$

на 31.12.2016: $4894/2127461=0,002$

на 31.12.2017: $47083/1573131=0,003$

на 31.12.2018: $48077/1374934=0,0035$

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно бути у межах від 0,2 до 0,35.

Другим коефіцієнтом, який характеризує ступінь ліквідності підприємства, є коефіцієнт швидкої ліквідності (Acid test ratio, Quick ratio), який відрізняється від коефіцієнта абсолютної ліквідності тим, що в склад ліквідних коштів включається також дебіторська заборгованість та інші активи:

на 01.01.2016: $(17408+1388487)/(2904018+8471)=0,48$

на 31.12.2016: $(4894+873151)/2127461=0,41$

на 31.12.2017: $(47083+1996802)/1573131=1,3$

на 31.12.2018: $(48077+1868706)/1374934=1,39$

Цей показник характеризує прогностичні платіжні можливості підприємства при умові своєчасного проведення розрахунків з дебіторами. Цей коефіцієнт повинен дорівнювати або бути більшим 1, але реально для українських підприємств він складає не більше 0,6 – 0,8. Виходячи з цього рекомендоване значення 0,7 – 1.

Третій коефіцієнт – коефіцієнт загальної ліквідності (Current Ratio) має в своєму чисельнику ще й суму виробничих запасів.

на 01.01.2016: $(17408+1388487+463952)/(2904018+8471)=0,96$

на 31.12.2016: $(4894+873151+558584)/2127461=0,68$

на 31.12.2017: $(47083+1996802+528443)/1573131=1,64$

на 31.12.2018: $(48077+1868706+771466)/1374934=1,96$

Згідно з міжнародною практикою, значення коефіцієнта ліквідності повинні знаходитися в межах від одиниці до двох (іноді до трьох). Нижня границя обумовлена тим, що оборотних коштів повинне бути щонайменше досить для погашення короткострокових зобов'язань, інакше компанія виявиться під погрозою банкрутства.

Перевищення оборотних коштів над короткостроковими зобов'язаннями більш ніж у три рази також є небажаним, оскільки може свідчити про нераціональну структуру активів.

Аналіз показників ліквідності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр. наведено в табл.2.15.

Таблиця 2.15

Аналіз показників ліквідності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр.

Показник	2016		2017		2018		Відхилення за		
	01.01.	31.12.	01.01.	31.12.	01.01.	31.12.	2016	2017	2018
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,006	0,002	0,002	0,030	0,030	0,035	-0,004	0,028	0,005
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,48	0,41	0,41	1,30	1,30	1,39	-0,07	0,89	0,09
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,96	0,68	0,68	1,64	1,64	1,96	-0,28	0,96	0,32

На підставі розрахунку в табл. 2.15 можна зробити наступні висновки:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності на протязі 2016 р. зменшився з 0,006 на 01.01.2016 до 0,002 на 31.12.2016;
- коефіцієнт швидкої ліквідності на протязі 2016 р. зменшився з 0,48 на 01.01.2016 до 0,41 на 31.12.2016;
- коефіцієнт загальної ліквідності на протязі 2016 р. зменшився з 0,96 на 01.01.2016 до 0,68 на 31.12.2016;
- спостерігається недостатній рівень швидкої, проміжної та загальної ліквідності підприємства на протязі 2016 р.;
- коефіцієнт абсолютної ліквідності на протязі 2017 р. збільшився з 0,002 на 01.01.2017 до 0,003 на 31.12.2017;
- коефіцієнт швидкої ліквідності на протязі 2017 р. збільшився з 0,41 на 01.01.2017 до 1,3 на 31.12.2017;

– коефіцієнт загальної ліквідності на протязі 2017 р. збільшився з 0,68 на 01.01.2017 до 1,64 на 31.12.2017;

– спостерігається достатній рівень проміжної та загальної ліквідності підприємства на кінець 2017 р.

– коефіцієнт абсолютної ліквідності на протязі 2018 р. збільшився з 0,003 на 01.01.2018 до 0,0035 на 31.12.2018;

– коефіцієнт швидкої ліквідності на протязі 2018 р. збільшився з 1,3 на 01.01.2018 до 1,39 на 31.12.2018;

– коефіцієнт загальної ліквідності на протязі 2018 р. змінився з 1,64 на 01.01.2018 до 1,96 на 31.12.2018;

– спостерігається достатній рівень проміжної та загальної ліквідності підприємства на протязі 2018 р.

Динаміку показників ліквідності балансу характеризує рис. 2.3.

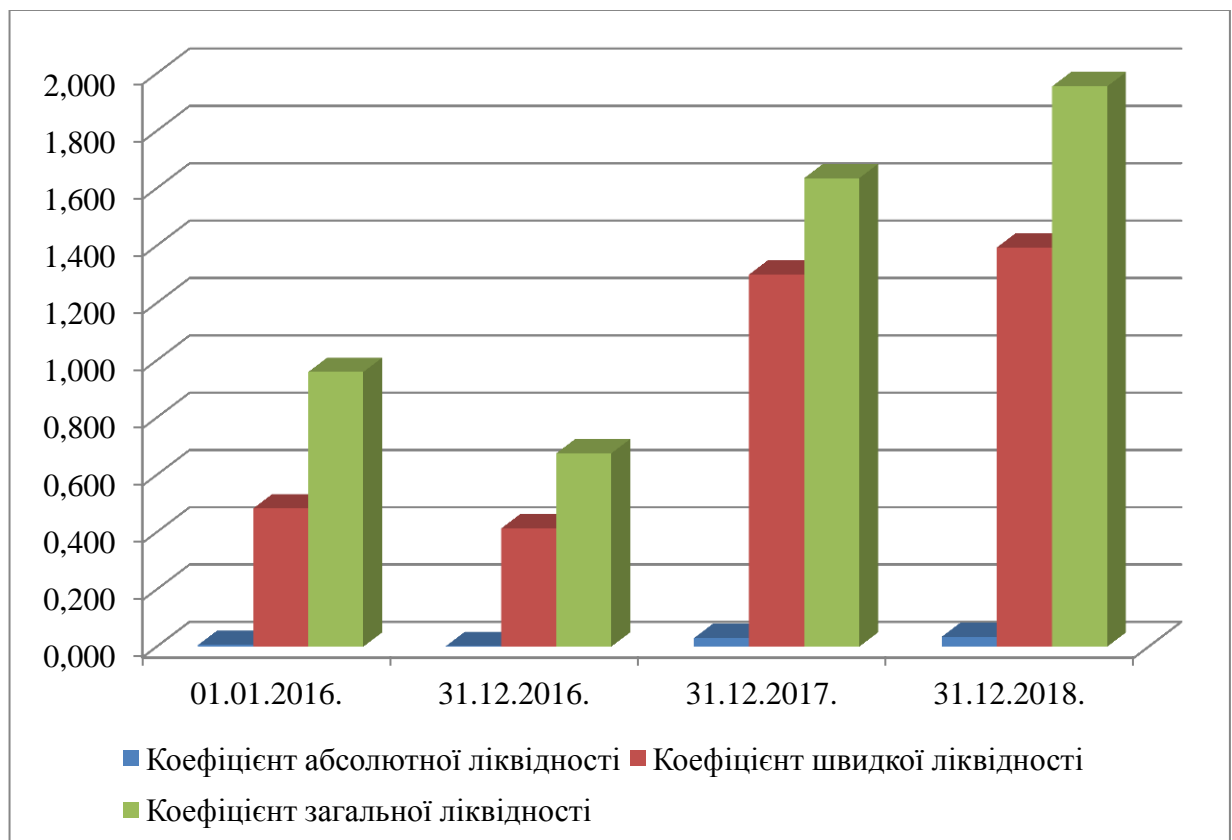

Рис.2.3. Динаміка показників ліквідності балансу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр.

На підставі розрахунку можна зробити висновки про достатній рівень швидкої та загальної ліквідності підприємства за період, що аналізується.

Згідно отриманим даним, коефіцієнт абсолютної ліквідності достатньо низький. Його значення свідчить про те, що в 2016 – 2018 рр. від 0,2 % до 0,6% короткострокової заборгованості підприємство може погасити негайно.

Коефіцієнт швидкої ліквідності має достане значення в 2018 р. А оскільки даний коефіцієнт має вирішальне значення для банків, так як характеризує ступінь надійності підприємства при поверненні кредитів, тенденція до зменшення свідчить не на користь підприємству.

В припустимих межах знаходиться показник загальної ліквідності в 2018р. та відповідає нормативному значенню.

Важливе значення в аналізі структури джерел коштів має оцінка раціональності співвідношення власних і позикових коштів.

Фінансування діючого підприємства за рахунок власного капіталу здійснюється, по-перше, через реінвестування прибутку і, по-друге, через збільшення капіталу підприємства (випуск нових цінних паперів).

Для характеристики фінансової стійкості доцільно використовувати наступні коефіцієнти:

1. Коефіцієнт автономії. Визначається як відношення загальної суми власних коштів до підсумку балансу, чим більше значення коефіцієнта, тим менша залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

2. Коефіцієнт фінансової залежності. Показник обернений до коефіцієнта автономії; показує, яка сума загальної вартості майна підприємства припадає на 1 грн. власних коштів.

3. Коефіцієнт маневреності власних коштів. Характеризує ступінь мобільності власних засобів підприємства.

4. Коефіцієнт фінансової стабільності. Визначається як відношення власного капіталу та залученого.

5. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу. Розраховується як відношення всієї суми зобов'язань по залучених коштах та суми власних коштів.

6. Коефіцієнт концентрації власного капіталу (коефіцієнт автономії, коефіцієнт незалежності). Визначає частку коштів власників підприємства в загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства. Характеризує можливість підприємства виконати свої зовнішні зобов'язання за рахунок використання власних коштів, незалежність його функціонування від позикових коштів.

7. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Є доповненням до попереднього коефіцієнта – їх сума дорівнює 1 (або 100%). Коефіцієнт характеризує частку позикових коштів у загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства.

Розрахунок наведених коефіцієнтів в 2016-2018 рр. проведено у табл.2.16.

З проведеного аналізу можна зробити наступні висновки:

– коефіцієнт фінансової автономії і на підприємстві протягом 2016 р. зріс з 0,003 до 0,4, та притому він значно нижчий нормативного значення;

– коефіцієнт фінансової незалежності на підприємстві протягом 2016 р. зменшився з 365,38 до 26,06, та притому він вищий нормативного рівня;

– коефіцієнт маневреності власних засобів на підприємстві протягом 2016 р. зменшився з (-134,99) до (-10) та притому він значно нижче критичного рівня;

– коефіцієнт фінансової стабільності на підприємстві протягом 2016 р. та збільшився на 0,04, та притому він значно нижчий критичного рівня на кінець року;

– коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу на підприємстві протягом 2016 р. змінився з 365,38 на 01.01.2016 до 26,06 на 31.12.2016;

Таблиця 2.16

Динаміка показників структури капіталу ПАТ “Запорізький завод
феросплавів” в 2016-2018 рр.

Показник	Норматив	01.01	31.12.	Зміни за рік
2016р.				
Коефіцієнт фінансової автономії	> 0,5	0,003	0,04	0,03
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	365,38	26,06	-339,32
Коефіцієнт маневреності власних коштів	>0	-134,99	-10,00	124,99
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	0,003	0,04	0,04
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу.	-	365,38	26,06	-339,32
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	-	0,003	0,04	0,03
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	-	0,997	0,96	-0,03
2017р.				
Коефіцієнт фінансової автономії	> 0,5	0,04	0,50	0,46
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	26,06	1,01	-25,05
Коефіцієнт маневреності власних коштів	>0	-10,00	0,46	10,46
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	0,04	0,99	0,95
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу.	-	26,06	1,01	-25,05
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	-	0,04	0,50	0,46
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	-	0,96	0,50	-0,46
2018р.				
Коефіцієнт фінансової автономії	> 0,5	0,50	0,51	0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	1,01	0,96	-0,05
Коефіцієнт маневреності власних коштів	>0	0,46	0,49	0,03
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	0,99	1,04	0,05
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу.	-	1,01	0,96	-0,05
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	-	0,50	0,51	0,01
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	-	0,50	0,49	-0,01

– коефіцієнт концентрації власного капіталу на підприємстві протягом 2016р. змінився з 0,003 на 01.01.2016 до 0,04 на 31.12.2016;

– коефіцієнт концентрації позикового капіталу на підприємстві протягом 2016 р. змінився з 0,997 на 01.01.2016 до 96 на 31.12.2016.

З проведеного аналізу можна зробити наступні висновки:

– коефіцієнт фінансової автономії і на підприємстві протягом 2017 р. збільшився з 0,04 до 0,5, та притому він досяг в кінці року нормативного значення;

– коефіцієнт фінансової незалежності на підприємстві протягом 2017 р. зменшився з 26,06 до 1,01, та притому він досяг нормативного рівня;

– коефіцієнт маневреності власних засобів на підприємстві протягом 2017 р. покращився з (-0,10) до (+0,46) та притому він нижче критичного рівня;

– коефіцієнт фінансової стабільності на підприємстві протягом 2017 р. та збільшився на 0,95;

– коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу на підприємстві протягом 2017 р. змінився з 26,06 на 01.01.2017 до 1,01 на 31.12.2017;

– коефіцієнт концентрації власного капіталу на підприємстві протягом 2017 р. змінився з 0,04 на 01.01.2017 до 0,5 на 31.12.2017;

– коефіцієнт концентрації позикового капіталу на підприємстві протягом 2017р. змінився з 0,45 на 01.01.2017 до 0,46 на 31.12.2017.

З проведеного аналізу можна зробити наступні висновки відносно динаміки показників фінансової стійкості в 2018 р.:

– коефіцієнт фінансової автономії і на підприємстві протягом 2018 р. збільшився з 0,5 до 1, та притому він став в межах нормативного значення;

– коефіцієнт фінансової незалежності на підприємстві протягом 2018 р. зменшився з 1,01 до 0,96, та притому він в межах нормативного рівня;

– коефіцієнт маневреності власних засобів на підприємстві протягом 2018 р. зменшився з 0,46 до 0,49. У підприємства в 2018 р. спостерігається наявність власних оборотних коштів;

– коефіцієнт фінансової стабільності на підприємстві протягом 2018 р. та збільшився на 0,05 та притому він трохи вище критичного рівня;

– коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу на підприємстві протягом 2018 р. змінився з 1,01 на 01.01.2018 до 0,96 на 31.12.2018;

– коефіцієнт концентрації власного капіталу на підприємстві протягом 2018р. змінився з 0,5 на 01.01.2018 до 0,51 на 31.12.2018;

– коефіцієнт концентрації позикового капіталу на підприємстві протягом 2018 р. змінився з 0,5 на 01.01.2018 до 0,49 на 31.12.2018.

Продовжує аналіз структури джерел фінансування оцінка факторів, що впливають на співвідношення власних і позикових коштів і відповідно, на фінансову стійкість підприємства.

Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства щодо володіння своїм майном і його використання.

Аналіз типу фінансової стійкості ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016 р. наведено в табл.2.17.

Таблиця 2.17

Аналіз типу фінансової стійкості ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016р. тис. грн.

№	Показники	01.01.2016	31.12.2016	Зміни за 2016 р.
1	Власний капітал	8116	89450	81334
2	Необоротні активи	1103692	983517	-120175
3	Власні оборотні кошти	-1095576	-894067	201509
4	Довгострокові зобов'язання	52934	203235	150301
5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	-1042642	-690832	351810
6	Короткострокові кредити та позики	8471	0	-8471
7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів	-1034171	-690832	343339
8	Запаси	463952	558584	94632
9	Надлишок або нестача власних обігових коштів	-1559528	-1452651	106877
10	Надлишок або нестача власних коштів і довгострокових кредитів і позик	-1506594	-1249416	257178
11	Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів	-1498123	-1249416	248707
12	Тип фінансовій стійкості	Криза		

Аналіз типу фінансової стійкості ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2017 р. наведено в табл.2.18.

Таблиця 2.18

Аналіз типу фінансової стійкості ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2017 р. (тис. грн.)

№	Показники	01.01.2017	31.12.2017	Зміни за 2017 р.
1	Власний капітал	89450	1750229	1660779
2	Необоротні активи	983517	943372	-40145
3	Власні оборотні кошти	-894067	806857	1700924
4	Довгострокові зобов'язання	203235	192340	-10895
5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	-690832	999197	1690029
6	Короткострокові кредити та позики	0	0	0
7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів	-690832	999197	1690029
8	Запаси	558584	528443	-30141
9	Надлишок або нестача власних обігових коштів	-1452651	278414	1731065
10	Надлишок або нестача власних коштів і довгострокових кредитів і позик	-1249416	470754	1720170
11	Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів	-1249416	470754	1720170
12	Тип фінансовій стійкості	Криза	Абсолютна фінансова стійкість	

Аналіз типу фінансової стійкості ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2018 р. наведено в табл.2.19.

Таблиця 2.19

Аналіз типу фінансової стійкості ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2018 р. (тис. грн.)

№	Показники	01.01.2018	31.12.2018	Зміни за 2018 р.
1	2	3	4	5
1	Власний капітал	1750229	1846268	96039
2	Необоротні активи	943372	935267	-8105
3	Власні оборотні кошти	806857	911001	104144
4	Довгострокові зобов'язання	192340	402314	209974
5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	999197	1313315	314118
6	Короткострокові кредити та позики	0	0	0

Продовження таблиці 2.19

1	2	3	4	5
7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів	999197	1313315	314118
8	Запаси	528443	771466	243023
9	Надлишок або нестача власних обігових коштів	278414	139535	-138879
10	Надлишок або нестача власних коштів і довгострокових кредитів і позик	470754	541849	71095
11	Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів	470754	541849	71095
12	Тип фінансовій стійкості	Абсолютна фінансова стійкість		-

Протягом 2016-2018 рр. на підприємстві спостерігалось покращення фінансового стану. На 01.01.2016 та на 31.12.2016 підприємство мало кризовий фінансовий стан, а станом на 31.12.2017 та на 31.12.2018 підприємство мало абсолютну фінансову стійкість.

На початку 2017 р. на підприємстві спостерігалася криза, але в кінці 2017 р. ситуація значно покращилась. Підприємство стало характеризуватися як підприємства з абсолютною фінансовою стійкістю.

2.4. Дослідження ефективності використання фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” та встановлення ознак фінансової кризи

Показники рентабельності є якісними показниками ефективності роботи підприємства. Показники рентабельності дають уяву про достатність (недостатність) прибутку порівняно з іншими окремими величинами, які впливають на виробництво, реалізацію і взагалі на фінансово-господарську діяльність підприємства. Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у підприємство та раціональність їхнього використання.

Аналіз рентабельності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (табл. 2.20).

Таблиця 2.20

Основні показники рентабельності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр.

Рентабельність	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення за	
				2017-2016 рр.	2018-2017 рр.
Рентабельність (збитковість) продажів, %	3,23	22,00	1,70	18,76	-20,30
Рентабельність (збитковість) витрат, %	3,68	31,80	1,95	28,12	-29,85
Витрати на 1 грн. продукції, коп.	87,84	69,17	86,92	-18,67	17,75
Рентабельність власного капіталу, %	358,41	179,20	6,26	-179,21	-172,94
Рентабельність капіталу, %	6,48	55,54	3,15	49,06	-52,38

З проведеного аналізу показників рентабельності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016-2017 рр. можна зробити наступні висновки:

– показник рентабельності продажів в 2017 р. значно покращився – збільшився на 18,76 %;

– показник рентабельності витрат в 2017 р. значно покращився – збільшився на 28,12 %;

– показник рентабельності власного капіталу в 2017 р. значно погіршився – зменшився на 179,21 %. Це обумовлено дуже низьким значенням власного капіталу на початок 2016 р.;

– показник рентабельності капіталу в 2017 р. значно покращився – збільшився на 49,09%.

З проведеного аналізу показників рентабельності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2017-2018 рр. можна зробити наступні висновки:

– показник збитковості продажів в 2018 р. погіршився – зменшився на 20,3%;

– показник рентабельності витрат в 2018 р. погіршився – зменшився на 29,85%;

– показник рентабельності власного капіталу в 2018 р. погіршився – зменшився на 172,94%;

– показник рентабельності капіталу в 2018 р. погіршився – зменшився на 52,38%.

Взагалі можна сказати, що незважаючи на отриманий прибуток, на підприємстві в 2018 р. спостерігається негативна динаміка показників рентабельності.

Для встановлення ознак фінансової кризи використаємо методику, яка містить дискримінантні моделі оцінки фінансового стану підприємства та дозволяє визначити клас підприємства.

Модель розрахунку інтегрального показника фінансового стану для великих та середніх підприємств переробної галузі має наступний вигляд:

$$Z=0,95 \cdot K_3+0,03 \cdot K_4+1,1 \cdot K_6+1,4 \cdot K_7+3,1 \cdot K_8+0,04 \cdot K_9+0,03 \cdot K_{10}-0,45 \quad (2.1)$$

Розрахунок фінансових коефіцієнтів, що використовуються для визначення інтегрального показника фінансового стану великого підприємства (ПАТ “Запорізький завод феросплавів”) наведено в табл.2.21.

Висновок про якість фінансового стану підприємства робиться на основі присвоєння йому класу згідно з інтерпретацією значень інтегрального показника фінансового стану підприємства. Шкала класифікації розроблена на основі значень інтегрального показника фінансового стану та з урахуванням ймовірності невиконання позичальником взятих зобов’язань (табл.2.22). Класи за рівнем фінансового стану слід інтерпретувати таким чином:

Клас 1 – високий рівень спроможності виконувати зобов’язання та найменша ймовірність дефолту.

Клас 2 – достатній рівень спроможності виконувати свої зобов’язання та незначна ймовірність дефолту.

Клас 3 – нижче середнього рівень спроможності виконувати зобов’язання.

Таблиця 2.21

Розрахунок фінансових коефіцієнтів, що використовуються для визначення інтегрального показника фінансового стану ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Фінансовий коефіцієнт	Формула розрахунку	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2017
1	2	3	4	5
1. К ₁ - коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,68	1,64	1,96
2. К ₂ - проміжний коефіцієнт покриття	$\frac{\text{Монетарні оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,41	1,30	1,39
3. К ₃ - коефіцієнт фінансової незалежності	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу (пасив)}}$	0,04	0,50	0,51
4. К ₄ - коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Необоротні активи}}$	0,09	1,86	1,97
5. К ₅ - коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток/збиток}}{\text{Інвестований власний капітал}}$	358,41	179,20	6,26
6. К ₆ – коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами від операційної діяльності (ЕВІТ)	$\frac{\text{Фінансові результати від операційної діяльності}}{\text{Чиста виручка від реалізації}}$	0,06	0,27	0,01
7. К ₇ – коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами від звичайної діяльності (ЕВІТДА)	$\frac{\text{Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування, фінансових витрат та нарахування амортизації}}{\text{Чиста виручка від реалізації + інші операційні доходи}}$	0,04	0,26	0,02
8. К ₈ - коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	$\frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Валюта балансу (актив)}}$	6,48	55,54	3,15

Продовження таблиці 2.21

1	2	3	4	5
9. K_9 – коефіцієнт оборотності оборотних активів	<u>Чиста виручка від реалізації</u> Оборотні активи	3,27	3,74	2,52
10. K_{10} – коефіцієнт оборотності позичкового капіталу за фінансовими результатами від звичайної діяльності (EBITDA)	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування, фінансових витрат та нарахування амортизації Довгострокові та поточні зобов'язання	0,08	0,97	0,09
Z	$0,95 \cdot K_3 + 0,03 \cdot K_4 + 1,1 \cdot K_6 + 1,4 \cdot K_7 + 3,1 \cdot K_8 + 0,04 \cdot K_9 + 0,03 \cdot K_{10} - 0,45$	19,94	173,09	10,015
Клас		1	1	1

Таблиця 2.22

Інтерпретація значень інтегрального показника фінансового стану бенефіціара (великі та середні підприємства)

№ з/п	Види економічної діяльності	Класи за рівнем фінансового стану позичальника				
		клас 1	клас 2	клас 3	клас 4	клас 5
3	Переробна промисловість 1 D (17-22, 36)	Більше ніж +0,81	Від +0,8 до +0,17	Від +0,16 до -0,5	Від -0,51 до -3,6	Менше ніж -3,7

Клас 4 – фінансовий стан бенефіціара є нестабільний і свідчить про наявність ознак неплатоспроможності.

Клас 5 – високий рівень неплатежів та дефолт.

На основі проведеного дослідження визначено, що впродовж 2016-2018 рр. клас підприємства за рівнем фінансового стану змінювався, та на кінець 2018 р. підприємство має 1 клас – високий рівень спроможності виконувати зобов'язання та найменша ймовірність дефолту.

Висновки до розділу 2

На основі проведеного дослідження формування та використання фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” можна зробити наступні висновки:

1. ПАТ “Запорізький завод феросплавів” - перший в Україні завод феросплавів (Запорозький завод феросплавів) було засноване у 1933 році. Основний вид діяльності – виробництво феросплавів.

2. Фінансові результати ПАТ “Запорізький завод феросплавів” протягом 2016 – 2018 рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою. Але, треба відзначити зміну рентабельності активів підприємства: в 2016 р. -6,48%, в 2017р. 55,54%, а в 2018р. 3,15%.

3. Аналіз джерел формуванням фінансових ресурсів підприємства показав, що:

– на кінець 2016 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2016 р. на 81334 тис. грн. але, його частка зросла на 3,42%;

– на кінець 2016 року обсяг капіталу підприємства зменшився на 18,61% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2016 р, що дорівнює 553393 тис. грн.;

– на кінець 2017 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився на 1857% в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2017 р, що дорівнює 1660779 тис. грн., але його частка зросла на 46,09%;

– на кінець 2017 року обсяг капіталу підприємства збільшився на 45,27% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2017 р, що дорівнює 1095554 тис.грн.;

– на кінець 2018 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився на 5,49% в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2018 р, що дорівнює 96039 тис. грн., але його частка зросла на 1,17%;

– на кінець 2018 року обсяг капіталу підприємства збільшився на 3,07% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2018 р, що дорівнює 107816 тис.грн.;

– питома вага власного капіталу в складі капіталу підприємство зростає (0,27% – початок 2016 р., 3,7 % – кінець 2016 р., 49,78 % – кінець 2017 р., 50,95 % – кінець 2018 р.);

– питома вага поточних зобов'язань в складі капіталу підприємство велика, але їх частка зменшується (97,95% – початок 2016 р., 87,91% – кінець 2016 р., 44,75 % – кінець 2017 р., 37,94 % – кінець 2018 р.)

В структурі сукупних активів підприємства незначну питому вагу протягом всього періоду займають необоротні активи (37,12% – початок 2016 р., 40,64 % – кінець 2016 р., 26,83 % – кінець 2017 р., 25,81 % – кінець 2018 р.).

В структурі сукупних активів підприємства значну питому вагу протягом всього періоду займають оборотні активи (62,88% – початок 2016 р., 59,36 % – кінець 2016 р., 73,17 % – кінець 2017 р., 74,19 % – кінець 2018 р.).

4. На підставі розрахунку показників ліквідності можна зробити висновки про достатній рівень швидкої та загальної ліквідності підприємства в 2018р. Коефіцієнт абсолютної ліквідності достатньо низький. Його

значення свідчить про те, що в 2016 – 2018 рр. від 0,2 % до 0,6% короткострокової заборгованості підприємство може погасити негайно.

5. Аналіз показників фінансової стійкості показав, що значна більшість показників, знаходиться в неприпустимих межах, що обумовлено низькою часткою власного капіталу на початок аналізованого періоду. В 2018 р. ситуація покращується.

Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості показав, що протягом 2016-2018 рр. на підприємстві спостерігалось покращення фінансового стану. На 01.01.2016 та на 31.12.2016 підприємство мало кризовий фінансовий стан, а станом на 31.12.2017 та на 31.12.2018 підприємство мало абсолютну фінансову стійкість.

6. Аналіз показників рентабельності показав, що незважаючи на отриманий прибуток, на підприємстві в 2018 р. спостерігається негативна динаміка показників рентабельності.

7. Для встановлення ознак фінансової кризи використано методику, яка містить дискримінантні моделі оцінки фінансового стану підприємства та дозволяє визначити клас підприємства. На основі проведеного дослідження визначено, що впродовж 2016-2018 рр. клас підприємства за рівнем фінансового стану змінювався, та на кінець 2018 р. підприємство має 1 клас – високий рівень спроможності виконувати зобов'язання та найменша ймовірність дефолту.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ- ПАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ”

3.1. Концепція управління структурою фінансових ресурсів на ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

З огляду на розглянутий вище матеріал, доцільно сформулювати концепцію ефективного управління фінансовими ресурсами, яка передбачає оптимальне поєднання фінансової, організаційної та керівної складової і являє собою систему теоретичних і методичних поглядів в розрізі наступних елементів (табл. 3.1.).

Управління фінансовими ресурсами – це система інструментів, методів, форм розробки і реалізації управлінських рішень, пов’язаних з процесами формування, розподілу і використання фінансових ресурсів для досягнення стійкого фінансового стану та ефективної діяльності підприємства [26].

На думку Бланка І.О. управління фінансовими ресурсами має на меті:

–забезпечення діяльності підприємства оптимальним обсягом фінансових ресурсів в певний період часу у відповідності до напрямів розвитку;

–організацію формування необхідного рівня та раціонального використання фінансових ресурсів;

–максимізацію прибутку і забезпечення підвищення ринкової вартості підприємства [7, с.85].

Управління фінансовими ресурсами ПАТ “Запорізький завод феросплавів” скероване на вирішення таких завдань:

– формування достатнього обсягу фінансових ресурсів;

– оптимізація розподілу сформованих ресурсів;

Таблиця 3.1

Елементи концепції ефективного управління фінансовими ресурсами
промислового підприємства ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Елементи концепції	Характеристика
Поняття	Управління фінансовими ресурсами промислового підприємства.
Зміст	Процес цілеспрямованого впливу суб'єкта на об'єкт управління.
Цілі	Стратегічні. Оперативні. Тактичні.
Задачі	Забезпечення діяльності підприємства оптимальним обсягом фінансових ресурсів в певний період часу у відповідності до напрямів розвитку. Організація формування необхідного рівня та раціонального використання фінансових ресурсів. Максимізація прибутку і забезпечення підвищення ринкової вартості підприємства
Об'єкти	Фінансові ресурси (їх обсяг та структура), фінансові відносини
Суб'єкти	Управлінські працівники за ієрархією управління
Принципи	<p>Принцип законності діяльність органів, керуючих фінансами, повинна строго відповідати законам і нормативно-правовим актам країни і не допускати якого б то не було сваволі щодо керованих суб'єктів.</p> <p>Принцип незалежності полягає в тому, що органи управління фінансами повинні володіти організаційної, функціональної, матеріальної та іншого характеру незалежністю від юридичних або фізичних осіб.</p> <p>Принцип об'єктивності зумовлює правильне, повне і об'єктивне пояснення результатів про стан формування та використання фінансових ресурсів на основі відповідності їх вимогам законів, основним положенням, інструкціям і розпорядженням керівних органів.</p> <p>Принцип відповідальності має неухильно дотримуватися на всіх рівнях управління фінансами: особами, відповідальними за формування фінансових ресурсів, відповідальними за їх використання і здійснюють нагляд за формуванням і використанням фінансових ресурсів.</p> <p>Принцип плановості зумовлюється природою організації управління і необхідністю цілепокладання в управлінні фінансами.</p> <p>Принцип безперервності моніторингу результатів управління фінансами означає, що дії всіх учасників цього процесу підлягають контролю в строки, встановлені виходячи з умов, характеру і специфіки їх діяльності.</p> <p>Принцип ефективності дій з управління фінансами проявляється у своєчасності і повноті виявлення відхилень від заданого, їх причин та винуватців, а також оперативності у виправленні допущених помилок і забезпеченні відшкодування завданої матеріальної шкоди.</p> <p>Принцип збалансованості заснований на поєднанні прав, обов'язки і відповідальності в реалізації заходів з управління фінансами.</p> <p>Принцип системності означає, що при виконанні заходів з управління фінансами повинні бути задіяні не тільки всі учасники процесу формування та використання фінансових ресурсів, а й контролюючі та підконтрольні організації, вся система їх взаємозв'язків по вертикалі і горизонталі структури управління.</p>
Функції управління	Організація; планування; мотивація; контроль
Етапи	Підготовка; прийняття; виконання; контроль виконання
Механізм	Фінансовий
Умови функціонування	Зовнішні; внутрішні

- забезпечення мінімізації фінансового ризику, пов'язаного з використанням різних видів фінансових ресурсів;
- забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства; забезпечення достатнього рівня фінансового контролю над підприємством з боку його засновників;
- забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства.

Зміст системи характеризується цілеспрямованим впливом управлінських працівників різних рівнів ієрархії на процес формування, розподілу і використання фінансових ресурсів з метою досягнення поставленої мети за найменших затрат і ризику.

Ефективне управління фінансовими ресурсами здійснюється в межах фінансового механізму. Традиційно в структуру фінансового механізму включають п'ять взаємопов'язаних елементів: фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення.

Для побудови ефективної системи управління фінансовими ресурсами ПАТ “Запорізький завод феросплавів” доцільно враховувати наступні вимоги:

- існування причинно-наслідкових зв'язків між елементами системи;
- динамічність, здатність до зміни якісного стану;
- володіння параметром, вплив на який дає можливість зміни протікання економічного процесу.

Задоволення цих вимог здійснюється шляхом визначення системних об'єктів, їх властивостей та зв'язків, що виникають між ними. Системним об'єктом є, по-перше, вхід – те, що змінюється в результаті протікання даного процесу. У системі управління фінансовими ресурсами підприємства – це величина та структура фінансових ресурсів, що були сформовані з метою їх використання в процесі діяльності підприємства.

По друге, вихід – результат чи кінцевий стан процесу. Стосовно системи управління на ПАТ “Запорізький завод феросплавів” фінансовими

ресурсами виходом буде залишкова величина та структура фінансових ресурсів на кінець системного циклу.

По-третє, зв'язок, що забезпечує узгодження входу та виходу процесу.

Основний процес перетворює вхід у вихід. Це діяльність суб'єкту управління, що забезпечує функціонування фінансових ресурсів. Зворотній зв'язок виявляється у роботі, що пов'язана з прийнятим управлінським рішенням, його метою є зближення виходу та моделі виходу.

Система управління фінансовими ресурсами на ПАТ “Запорізький завод феросплавів” є складною, відкритою, а також адаптивною, динамічною імовірнісною системою.

Саме цей перелік ознак системи управління фінансовими ресурсами підприємства найповніше розкриває її зміст. При цьому складність такої системи полягає у неоднорідності складових елементів із взаємозв'язками у структурному різноманітті елементів системи, динамічності їх поведінки (як в цілому, так і окремих елементів).

Відкритою ця система є тому, що є обмін інформацією із зовнішнім середовищем через вхід і вихід. Через вхід навколишнє середовище впливає на систему, а через вихід система впливає на навколишнє середовище. Адаптивність системи управління фінансовими ресурсами підприємства означає її здатність до самоорганізації, саморегуляції та саморозвитку.

Самоорганізація виявляється у можливості підприємства самостійно забезпечувати підтримку умов функціонування, маючи на увазі самопідтримку обміну фінансовими ресурсами, як всередині ПАТ “Запорізький завод феросплавів”, так і поза ним.

Саморегуляція полягає у тому, що на ПАТ “Запорізький завод феросплавів” система управління фінансовими ресурсами коригується відповідно до змін умов функціонування.

Саморозвиток – це самостійне забезпечення розвитку даної системи на ПАТ “Запорізький завод феросплавів”.

Разом з тим для ефективного функціонування системи управління фінансовими ресурсами ПАТ “Запорізький завод феросплавів” , на нашу думку, потрібно враховувати наступні принципи:

- законність управлінських дій;
- доцільність прийняття рішень по управлінню фінансовими ресурсами підприємства;
- ефективність прийнятих управлінських рішень;
- врахування суб’єктами управління кон’юнктури ринку та ризику;
- максимізація рентабельності.

Підсумовуючи вищевикладене, можна схематично відобразити систему управління фінансовими ресурсами підприємства таким чином (рис. 3.1).

Рис. 3.1 Система управління фінансовими ресурсами ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Схема прийняття рішень з управління фінансовими ресурсами на ПАТ “Запорізький завод феросплавів” наведена на рис. 3.2.

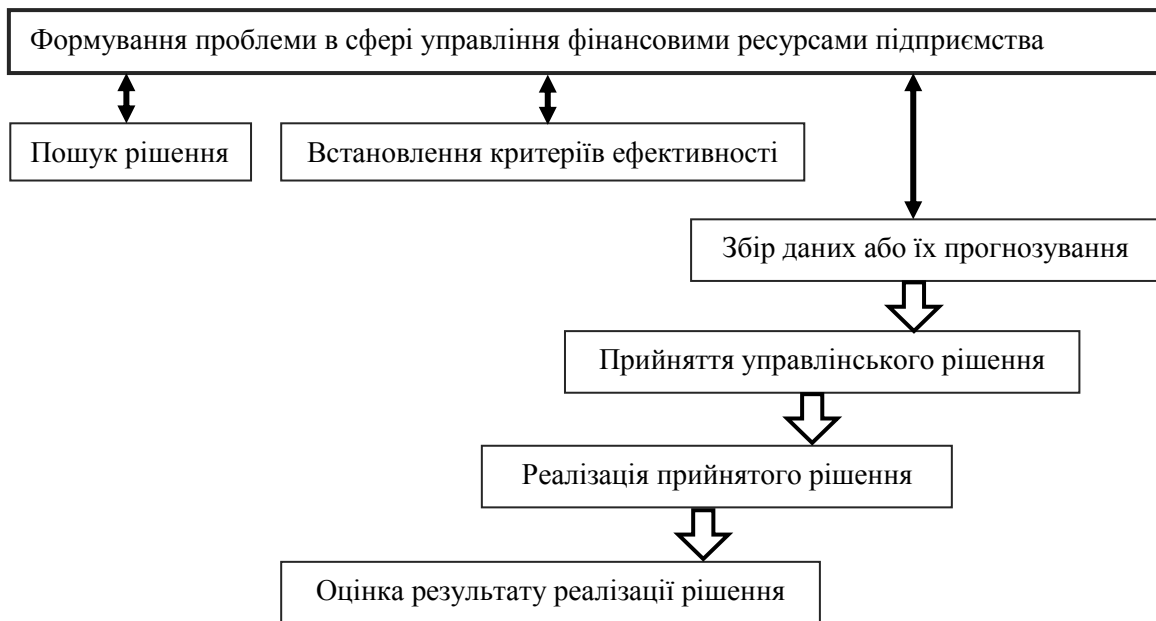

Рис. 3.2. Схема прийняття рішень з управління фінансовими ресурсами на ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Як видно з рис. 3.2, раціональне управління фінансовими ресурсами на ПАТ “Запорізький завод феросплавів” складається з таких етапів:

1) пошук та формулювання проблеми (та/або задачі) управління фінансовими ресурсами підприємств, що повинна бути розв’язана з урахуванням попереднього досвіду та наявних даних;

2) прийняття рішення управлінським персоналом компанії з приводу розподілу фінансових ресурсів та його реалізація;

3) аналіз фінансово-економічних наслідків прийнятого рішення, а також оцінка можливих способів його модифікації чи зміни, врахування його результатів у майбутньому.

Розвиток промислового підприємства нині зумовлює необхідність максимально ефективного управління фінансовими ресурсами, яке, у свою чергу, прямо залежить від обґрунтованості застосовуваних методів управління. При цьому розвиток фінансового управління в Україні зумовлює необхідність розширення переліку, насамперед, тих методів управління, які

можна успішно застосовувати на практиці з урахуванням особливостей управління фінансовими ресурсами в умовах українського сьогодення.

На основі аналізу літературних джерел для використання в фінансовій діяльності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” пропонується класифікаційна схема поділу методів управління фінансовими ресурсами підприємств на традиційні та прогресивні (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Розподіл методів управління фінансовими ресурсами підприємств на традиційні та прогресивні

Наведена класифікація дає можливість визначити три найважливіші особливості прогресивних методів порівняно з традиційними:

по-перше, реалізація нетрадиційних методів передбачає застосування особливих фінансових інструментів – цінних паперів широкого функціонального складу;

по-друге, у класі прогресивних методів виділяється особлива група методів, яка дає змогу вирішити принципово інше, більш вагоме з точки зору підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств завдання оптимізації структури активів;

по-третє, групи та підгрупи прогресивних методів складають саме ті методи, що дозволяють залучати додаткові фінансові ресурси не тільки на національному, а й на міжнародних фінансових ринках.

Важливою складовою управління фінансовими ресурсами ПАТ “Запорізький завод феросплавів” є вибір дієвих інструментів усунення слабких місць в управлінні підприємством, які відповідають масштабам його кризового стану.

Інструменти усунення слабких місць покликані забезпечити реалізацію термінових заходів з відновлення нормального розвитку ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за рахунок внутрішніх резервів, оскільки вони ґрунтуються на послідовному використанні певних видів управлінських рішень, що були обрані відповідно до специфіки господарської діяльності підприємства. При цьому необхідно забезпечити контроль за результатами розроблених заходів з відновлення нормального розвитку підприємства, враховуючи важливість їх реалізації для подальшої життєдіяльності підприємства.

Основна частина з них контролюється в системі оперативного спостереження, організованого на ПАТ “Запорізький завод феросплавів”. Результати контролю періодично аналізуються з метою внесення необхідних коректив, спрямованих на підвищення ефективності вжитих заходів.

3.2. Моделювання залежності між прибутком та складовими капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Кореляційно-регресійний аналіз – це побудова та аналіз економіко-математичної моделі у вигляді рівняння регресії (рівняння кореляційного зв'язку), що виражає залежність результативної ознаки від однієї або кількох ознак-факторів і дає оцінку міри щільності зв'язку.

Кореляційно-регресійний аналіз складається з таких етапів:

- попередній (апріорний) аналіз;
- збирання інформації та її первинна обробка;
- побудова моделі (рівняння регресії);
- оцінка й аналіз моделі.

Такий поділ досить умовний, оскільки окремі етапи тісно пов'язані між собою, а результат, отриманий на одному етапі, дає змогу скоригувати висновки попередніх етапів кореляційно-регресійного аналізу. Під попереднім аналізом розуміють весь процес дослідження явища, що розглядається, до збору вихідної інформації. На цьому етапі формуються основні напрями всього кореляційно-регресійного аналізу, формулюється завдання дослідження, обирається методика вимірювання результативного показника, тобто вимірник, який найкраще характеризує цей показник, визначається кількість факторів, що найсуттєвіше впливають на результативну ознаку. Факторні ознаки повинні відповідати таким вимогам:

- бути кількісними, найкраще – неперервними;
- розраховуватися з відношення до однієї бази;
- не дублювати одна одну, тобто не відображати ту саму сторону досліджуваного явища.

До інформаційної бази кореляційно-регресійного аналізу ставляться відповідні вимоги. Сукупність має бути досить великою за обсягом (за кількістю одиниць або спостережень), щоб визначені у процесі кореляційно-регресійного аналізу статистичні характеристики були достатньо типовими й

надійними. Вихідні дані мають бути якісно та кількісно однорідними. Якісна однорідність передбачає наближеність умов формування результативних і факторних ознак, кількісна – відсутність одиниць спостереження, які за своїми числовими характеристиками суттєво відрізняються від основної маси даних.

Головний метод забезпечення однорідності – групування. Для збільшення кількості спостережень часто використовують метод об'єкт - періодів, суть якого полягає в тому, що дані з кожного об'єкта сукупності за кілька років розглядаються як самостійні спостереження.

Під час побудови кореляційно-регресійної моделі (рівняння регресії) передусім виникає питання про тип функції, яка найкраще відображає взаємозв'язок між результативною ознакою та ознаками-факторами, тобто вибір форми зв'язку. За формою розрізняють кореляційні зв'язки прямі й обернені, лінійні й криволінійні (нелінійні), одно- й багатофакторні. Прямі й обернені зв'язки розрізняють залежно від напрямку зміни результативної ознаки. Якщо вона змінюється в тому самому напрямі, що й факторна (із збільшенням и результативна ознака збільшується, а із зменшенням – зменшується), то це – прямий зв'язок, якщо в іншому напрямі, – зв'язок обернений. Залежно від характеру зміни у із зміною x виділяють лінійні та нелінійні зв'язки. Якщо досліджується зв'язок між результативною ознакою та однією факторною – це одно факторна кореляційно-регресійна модель. Зв'язок між результативною ознакою і кількома факторами відображається багатофакторною моделлю (множинна кореляція).

Для встановлення ступеня кореляційної залежності між ознаками користуються різними показниками щільності зв'язку коефіцієнтом кореляції, коефіцієнтом детермінації, кореляційним відношенням (індекс кореляції), коефіцієнтом еластичності, а також сукупними індексами детермінації та кореляції. У випадку нелінійної залежності для вимірювання щільності зв'язку використовують кореляційне відношення (індекс кореляції). Коефіцієнт еластичності показує, на скільки відсотків змінюється

У із зміною фактора Х на 1%. Для аналізу щільності зв'язку в багатофакторній кореляційно-регресійній моделі складають матрицю парних коефіцієнтів кореляції, які вимірюють щільність лінійного зв'язку кожного фактора з результативною ознакою і з кожною з решти ознак-факторів (кореляційна матриця). Методика розрахунку таких коефіцієнтів та їх інтерпретація такі самі, як і для лінійного коефіцієнта кореляції у випадку однофакторної моделі. Для вимірювання щільності зв'язку між У і факторами, що входять до рівняння регресії, використовують сукупний індекс детермінації (індекс множинної детермінації).

Моделювання залежності прибутку підприємства та показників діяльності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” проведемо на основі формування множинної регресії.

Для побудови моделі обираємо значення прибутку підприємства як результативний показник і ряд таких незалежних змінних:

- власний капітал підприємства;
- довгострокові зобов'язання підприємства;
- короткострокові кредити банків;
- кредиторська заборгованість.

Модель множинної (багатофакторної) регресії в загальному випадку має вигляд:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_4x_4, \quad (3.1)$$

де у – чистий прибуток підприємства (тис. грн.);

x_1 – власний капітал підприємства (тис. грн.);

x_2 – довгострокові зобов'язання підприємства (тис. грн.);

x_3 – короткострокові кредити банків(тис. грн.);

x_4 – кредиторська заборгованість (тис. грн.).

a_0 – вільний член рівняння регресії;

a_1, a_2, a_3, a_4 – коефіцієнти рівняння регресії, які характеризують кількісний вплив на результуючий показник зміни величини відповідного факторного показника на одиницю його виміру.

Найважливішим етапом побудови прикладної моделі, призначеної для цілком конкретного застосування є визначення її фактичної структури.

Для лінійної регресії, зважаючи що форма зв'язку між залежною змінною та регресорами вже апріорно відома, невирішеним є лише питання про склад регресорів у правій частині моделі (3.1).

Вхідні дані для проведення кореляційно – регресійного аналізу представлено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Основні показники діяльності ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за 2011– 2018 рр.

Рік	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
2011	-758920	218507	141152	1438418	1407799
2012	-144826	111549	31165	973348	1016645
2013	-126946	-42979	67173	561380	1738350
2014	69645	163143	64334	51710	2293830
2015	-154951	8116	52934	8471	2904018
2016	174841	89450	203275	0	2127461
2017	1648339	1750229	192340	0	1573131
2018	112581	1846268	402314	0	1374934

З метою виявлення основних факторів, що впливають на чистий прибуток підприємства, потрібно провести кореляційний аналіз окремих фінансових показників діяльності підприємства.

Для його проведення використано MSExcel (надбудова “Аналіз даних/Кореляція”), результати представлено у таблиці 3.3

Оцінка тісноти зв'язку між досліджуваними ознаками здійснювалась із використанням шкали Чеддока, характеристика представлена у таблиці 3.4

Таблиця 3.3

Результати кореляційного аналізу показників підприємства

	Y	X1	X2	X3	X4
Y	1				
X1	0,657199	1			
X2	0,262658	0,791897	1		
X3	-0,79893	-0,37458	-0,33891	1	
X4	-0,9944	-0,37123	0,9258	0,79525	1

Таблиця 3.4

Характеристика тісноти зв'язку

Показник	X1	X2	X3	X4
Чистий прибуток	Помітний	Слабкий	Дуже високий	Високий

Для встановлення форми зв'язку між досліджуваними ознаками потрібно провести регресійний аналіз. Для його проведення використано MS Excel (надбудова "Аналіз даних/Регресія"), результати представлені у таблицях 3.5 – 3.6

Таблиця 3.5

Регресійна статистика

Показник	Значення
Множинний R	0,9486854
R-квадрат	0,899981
Нормований R-квадрат	0,556623
Стандартна помилка	458444,8
Кількість спостережень	8

Таблиця 3.6

Результати дисперсійного аналізу

Показник	df	SS	MS	F	Значимість F
Регресія	4	2,69E+12	6,72E+11	3,196981 E-2	0,183469
Залишок	3	6,31E+11	2,1E+11		
Всього	7	3,32E+12			

Скорегований коефіцієнт детермінації $R^2=0,89998$ (таблиця 3.7), тобто зміна результативної ознаки на 89,99% спричинена зміною факторних показників.

Таблиця 3.7

Результати регресійного аналізу

Показник	Стандартна помилка	t-статистика	P-значення	Нижні 95%	Верхні 95%
Чистий прибуток підприємства, тис. грн.	1314320	1347362	0,0975476	0,401268	-2973588
Власний капітал, тис.грн.	0,757822	0,445819	0,169984	0,187721	-0,66097
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	-4,26203	2,319378	-0,1883757	0,163432	-11,6433
Короткострокові кредити банку, тис. грн.	-0,87575	0,584578	-0,149809	0,231042	-2,73614
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	-0,3642	0,536426	-0,47894	0,545862	-2,07135

Значення коефіцієнта кореляції та детермінації свідчить, що дана залежність є достатньо закономірною. Показник значущості F свідчить, що результати оцінювання є достовірними. Варто звернути уваги на дисперсію та F-статистику, їх значення не дуже високе, але R-квадрат є значущим, оскільки значущість $F = 0,03196981 < 0,05$, отже рівняння є значущим в цілому.

Результати дисперсійного аналізу вказують на надійність отриманої моделі: за критерієм Фішера, тобто рівняння регресії значиме (на 95 %), вплив випадкових факторів відсутній.

За результатами регресійного аналізу (таблиця 3.7), оскільки для усіх показників P-значення менше 0,5, то коефіцієнти можна вважати ненульовими, отже, факторні ознаки впливають на результативну.

Рівняння множинної регресії має вигляд:

$$Y = 1314320 + 0.757822X_1 - 4.26203X_2 - 0.87575X_3 - 0.3642X_4$$

Отже, якщо власний капітал зросте на одиницю, то чистий прибуток збільшиться на 0,757822 од.

Відповідність моделі фактичним значенням відображає рис.3.4.

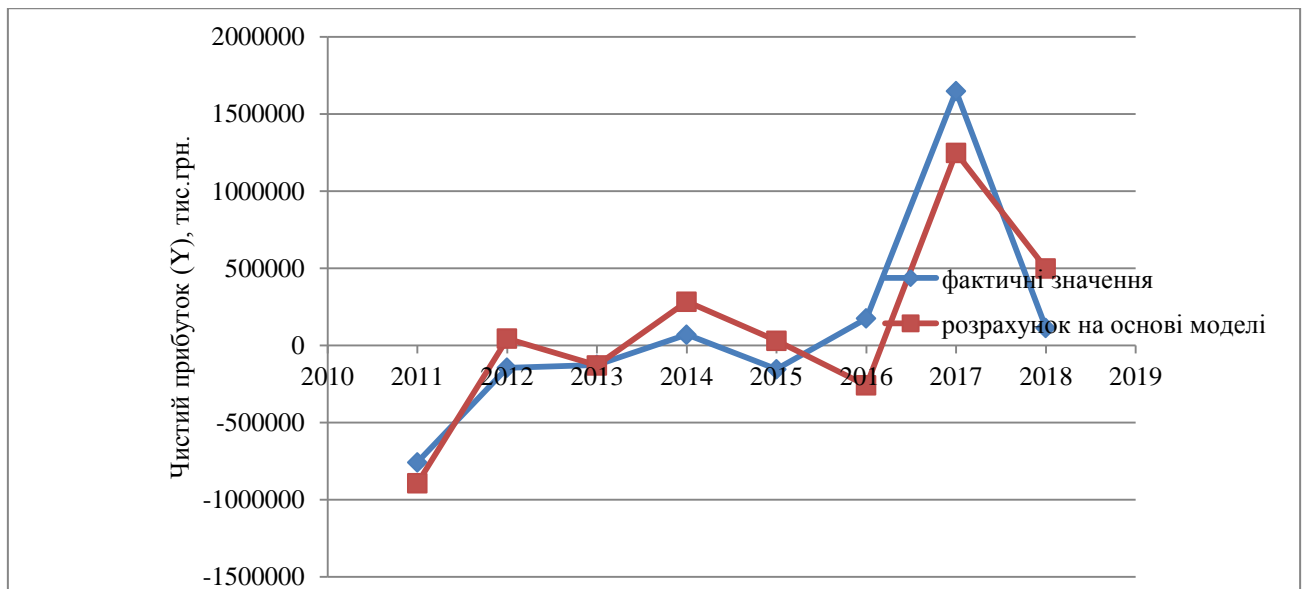

Рис.3.4. Відповідність моделі фактичним значенням

Згідно із проведеним дослідженням, для формування рекомендацій по покращенню управління процесом формування прибутковості, слід врахувати, що найбільший вплив на зміну фінансового результату мають такі ознаки, як вартість власного капіталу.

3.3. Оптимізація структури фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за різними критеріями

Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівню фінансового ризику та термінів залучення капіталу пов’язана з вибором більш дешевих джерел фінансування активів акціонерного товариства. Відповідно до призначення активи акціонерного товариства з урахуванням часу поділяють на три групи:

- необоротні активи – це активи, що не є оборотними;
- постійна частина оборотних активів – це незмінна їх частина, яка не залежить від змін обсягу діяльності і не пов’язана з формуванням запасів сезонного формування, довгострокового завезення та розглядається як мінімальний їх розмір, який акціонерному товариству потрібно мати для

здійснення поточної операційної діяльності. Вона представляє собою незмінну частину сукупного їх розміру, яка не залежить від сезонних та інших коливань обсягу операційної діяльності і не зв'язана з формуванням запасів для сезонного схову, дострокового завозу та цільового призначення.

Тобто, постійна частина оборотних активів розглядається як мінімум оборотних активів, який не знижується, та необхідний підприємству для здійснення поточної операційної діяльності. Вона цілком фінансується за рахунок власного капіталу і довгострокових позикових коштів; – змінна частина оборотних активів пов'язана із збільшенням обсягу випуску продукції відповідно до сезону, необхідністю формування товарних запасів сезонного формування, довгострокового завезення і цільового призначення. Її поділяють на максимальну і середню частини відповідно до потреби.

Фінансують її звичайно за рахунок короткострокового позикового капіталу, а при консервативному підході – частково й за рахунок власного капіталу. У складі цієї частини оборотних коштів виділяють максимальну і середню потребу в них.

Активи оборотні (поточні) – сукупність майнових цінностей підприємства, які обслуговують поточний господарський процес та повністю (цілком) споживаються упродовж одного операційного (виробничо-комерційного) циклу.

Акціонерні товариства можуть застосовувати три різних підходи до фінансування різних груп активів за рахунок капіталу, а саме:

– консервативний, який передбачає використання власного капіталу і довгострокових зобов'язань для формування необоротних активів.

Превагою цього підходу є забезпечення мінімального ризику, так як короткострокові зобов'язання використовуються у незначних обсягах для формування змінної частини оборотних активів.

У той же час така політика фінансування дуже обтяжлива для акціонерного товариства у зв'язку з високою вартістю капіталу, що використовується. Крім того, вона передбачає витрати, пов'язані з неповним

використанням залученого довгострокового капіталу в періоди зменшення змінної частини оборотних активів;

– агресивний підхід спрямований на використання власного капіталу та довгострокових зобов'язань лише для фінансування необоротних активів. Оборотні активи у повному обсязі формуються за рахунок короткострокових зобов'язань.

Ця політика фінансування активів забезпечує найнижчу вартість капіталу акціонерного товариства, проте вона обмежена занадто високим ризиком можливості втрати або недостатності капіталу;

– компромісний підхід передбачає фінансування необоротних активів та постійної частини оборотних активів за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань.

Визначимо оптимальну структуру капіталу аналізованого ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Вихідна інформація для обчислень наведена табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Вихідна інформація для визначення структури капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” з метою мінімізації рівню фінансового ризику

Показники	01.01.2016		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018	
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %
Необоротні активи	1103692	37,12	983517	40,64	943372	26,83	935267	25,81
Оборотні активи	1869847	62,88	1436629	59,36	2572328	73,17	2688249	74,19
у тому числі								
– постійна частина	402868	13,55	423021	17,48	510932	14,53	755406	20,85
– змінна частина	1466979	49,33	1013608	41,88	2061396	58,63	1932843	53,34
Сукупний капітал	2973539	100,00	2420146	100,00	3515700	100,00	3623516	100,00

Визначимо оптимальну структуру капіталу аналізованого ПАТ “Запорізький завод феросплавів” за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Вихідна інформація для обчислень наведена табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Розрахунок розміру капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” з метою мінімізації рівню фінансового ризику, тис. грн.

Показники	01.01.2016	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
1	2	3	4	5
Консервативний підхід				
Власний капітал	2240049,5	1913342	2485002	2657094,5
у тому числі:				
– необоротні активи	1103692	983517	943372	935267
– оборотні активи	1136357,5	929825	1541630	1721827,5
з них:- постійна частина	402868	423021	510932	755406
- змінна частина	733489,5	506804	1030698	966421,5
Позиковий капітал	733489,5	506804	1030698	966421,5
у тому числі:				
– постійна частина	0	0	0	0
– змінна частина	733489,5	506804	1030698	966421,5
Сукупний капітал	2973539	2420146	3515700	3623516
Агресивний підхід				
Власний капітал	1103692	983517	943372	935267
у тому числі:				
– необоротні активи	1103692	983517	943372	935267
– оборотні активи	0	0	0	0
з них:- постійна частина	0	0	0	0
- змінна частина	0	0	0	0
Позиковий капітал	1869847	1436629	2572328	2688249
у тому числі:				
– постійна частина	402868	423021	510932	755406
– змінна частина	1466979	1013608	2061396	1932843
Сукупний капітал	2973539	2420146	3515700	3623516
Компромісний підхід				
Власний капітал	1506560	1406538	1454304	1690673
у тому числі:				
– необоротні активи	1103692	983517	943372	935267
– оборотні активи	402868	423021	510932	755406
з них:- постійна частина	402868	423021	510932	755406
- змінна частина				
Позиковий капітал	1466979	1013608	2061396	1932843
у тому числі:				
– постійна частина	0	0	0	0
– змінна частина	1466979	1013608	2061396	1932843
Сукупний капітал	2973539	2420146	3515700	3623516

Враховуючи інформацію таблиці 3.9, розрахуємо розмір власного та позикового капіталу акціонерного товариства при використанні різних підходів до фінансування окремих груп активів (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Структура капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” з урахуванням критерію мінімізації рівню фінансового ризику та термінів залучення капіталу, %

Дата	Структура капіталу, що реально складалася на підприємстві	Підходи до фінансування активів акціонерного товариства		
		консервативний	агресивний	компромісний
01.01.2016	0,27:99,73	75,33:24,67	37,12:62,88	50,67:49,33
31.12.2016	3,7:96,3	79,06:20,94	40,64:59,36	58,12:41,88
31.12.2017	49,78:50,22	70,68:29,32	26,83:73,17	41,37:58,63
31.12.2018	50,95:49,05	73,33:26,67	25,81:74,19	46,66:53,34

*співвідношення між власним і позиковим капіталом

Враховуючи інформацію можна зробити висновок, що політика ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр. більше підходить під компромісний спосіб фінансування.

ПАТ “Запорізький завод феросплавів” повинно більше уваги приділяти формуванню власного капіталу та контролювати його частку (для забезпечення компромісної політики). Таким чином, можна зробити висновок, що структура капіталу значно відрізняється від необхідній.

Процес оптимізації структури капіталу здійснюється у наступній послідовності.

1. Аналіз складу капіталу в динаміці за ряд періодів (років) та тенденцій зміни його структури, а також вплив, що вони здійснюють на фінансову стійкість та ефективність використання капіталу.

Тенденції зміни структури капіталу характеризують дані таблиці 3.11 та рис.3.5. На основі трендового аналізу проведемо розрахунок обсягу капіталу підприємства на плановий рік. Він складає 3 800 000 тис.грн.

Таблиця 3.11

Аналіз динаміки структури капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в 2016-2018 рр.

Показник	01.12.2016	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Капітал підприємства, в тому числі:	2973539	2420146	3515700	3623516
- власний капітал	8116	89450	1750229	1846268
%	0,27	3,70	49,78	50,95
- позичковий капітал	2965423	2330696	1765471	1777248
%	99,73	96,30	50,22	49,05

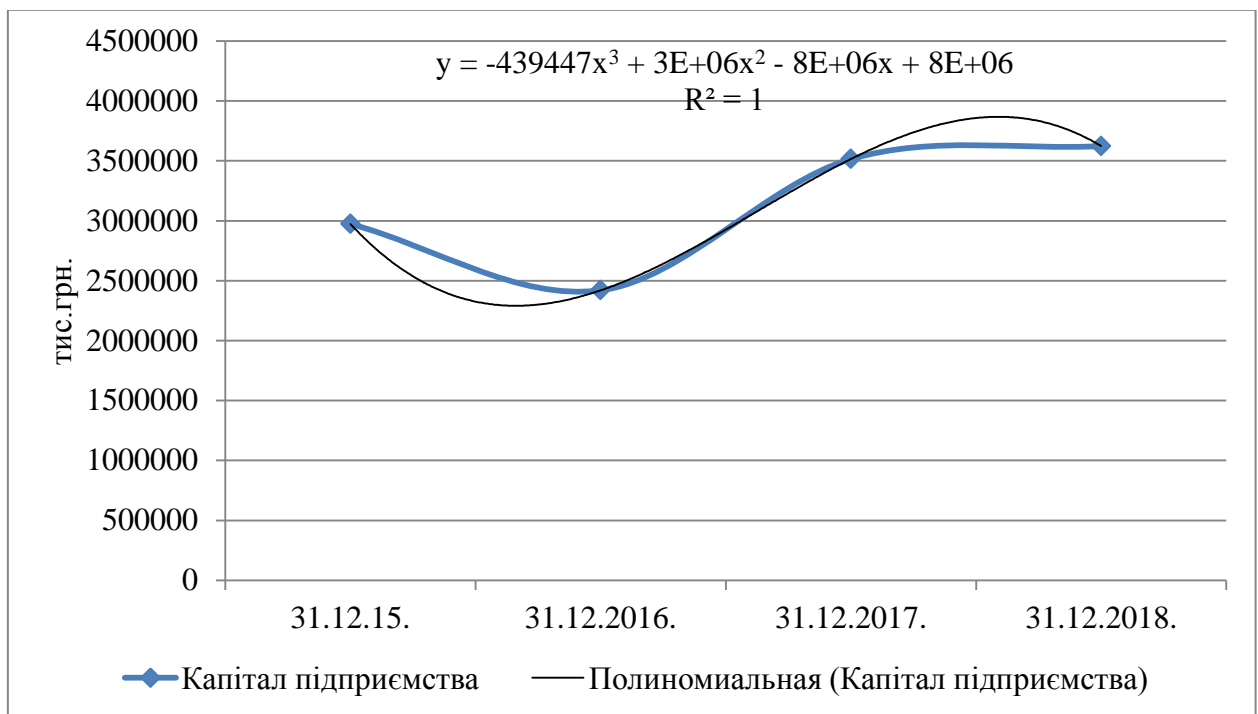

Рис.3.5. Динаміка капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

2. Оцінка основних факторів, що визначають структуру капіталу. До них відносяться:

– галузеві особливості операційної діяльності (характер цих особливостей визначає структуру активів підприємства, їх ліквідність);

– стадія життєвого циклу підприємства (молоді компанії з конкурентоспроможною продукцією можуть залучати для свого розвитку більше позикового капіталу, а зрілі – використовують переважно власні кошти);

- кон'юнктура товарного ринку (чим стабільніша кон'юнктура цього ринку, а відповідно, стабільніший попит на продукцію підприємства, тим вище та безпечніше стає використання позикового капіталу, та навпаки);
- кон'юнктура фінансового ринку (в залежності від стану цієї кон'юнктури зростає або знижується вартість позикового капіталу);
- рівень рентабельності операційної діяльності;
- податковий тиск на компанію (частка прямих та непрямих податків, що сплачуються у доході від продаж-брутто);
- ступінь концентрації акціонерного капіталу (прагнення капіталовласників зберегти контрольний пакет акцій).

З урахуванням наведених та інших факторів управління структурою капіталу передбачає вирішення двох ключових задач:

- а) встановлення прийнятних пропорцій використання власного та позикового капіталу;
- б) забезпечення у випадку необхідності залучення додаткового внутрішнього або зовнішнього капіталу.

При визначенні оптимальної структури капіталу слід враховувати, що головною метою діяльності будь-якого підприємства є максимізація прибутку в довгостроковому періоді. Ця мета, як правило, конфліктує з іншим важливим завданням – мінімізацією фінансових ризиків, тобто ризиків, пов'язаних з фінансуванням підприємства.

Таким чином, оптимальною буде така структура капіталу підприємства, за якої досягається оптимальне співвідношення між ризиком структури капіталу та рентабельністю власного капіталу, наслідком чого буде максимізація ринкової вартості підприємства та його корпоративних прав.

Згідно з теорією середньозваженої вартості капіталу ($WACC = \text{Weighted Average Cost of Capital}$) оптимальна структура капіталу перебуватиме в точці, в якій значення середньозваженої вартості капіталу буде мінімальним.

Якщо рентабельність сукупного капіталу (рентабельність активів) перевищує проценти за користування кредитом, то підприємству буде вигідно залучати позички. Однак обсяг можливої заборгованості підприємства обмежується готовністю кредиторів надавати позички та кредитної ставки, які залежать від рівня ризику неповернення кредитів. У разі, якщо ризики зростають, то підвищуються і проценти за користування позичками. Якщо процентна ставка перевищує рентабельність активів, рівень фінансування за рахунок залучення кредитів слід мінімізувати.

Функціональну залежність між рентабельністю власного капіталу та його структурою можна дослідити на основі визначення ефекту фінансового левериджу (Ефл). Цей показник певною мірою дозволяє знайти наближене значення оптимальної структури капіталу, тобто виявити граничну межу використання позичкового капіталу для конкретного підприємства.

Фінансовий леверидж характеризує використання підприємством позикових засобів, що впливає на зміну коефіцієнта рентабельності власного капіталу. Іншими словами, фінансовий леверидж являє собою об'єктивний фактор, що виникає з появою позикових засобів в обсязі використовуваного підприємством капіталу, що дозволяє йому дістати додатковий прибуток на власний капітал.

Показник, що відбиває рівень додатково генеруємого прибутку на власний капітал при різній частці використання позикових засобів, називається ефектом фінансового левериджу.

Податковий коректор фінансового левериджа практично не залежить від діяльності підприємства, тому що ставка податку на прибуток встановлюється законодавчо. Разом з тим, у процесі керування фінансовим левериджем диференційований податковий коректор може бути використаний у наступних випадках:

– якщо по різних видах діяльності підприємства встановлені диференційовані ставки оподаткування прибутку;

– якщо по окремих видах діяльності підприємство використовує податкові пільги по прибутку;

– якщо окремі дочірні фірми підприємства здійснюють свою діяльність у вільних економічних зонах своєї країни, де діє пільговий режим оподаткування прибутку;

– якщо окремі дочірні фірми підприємства здійснюють свою діяльність у державах з більш низьким рівнем оподаткування прибутку.

У цих випадках, впливаючи на галузеву чи регіональну структуру виробництва (а відповідно і на склад прибутку за рівнем її оподаткування), можна знизивши середню ставку оподаткування прибутку підвищити вплив податкового коректора фінансового левериджу на його ефект (за інших рівних умов).

Диференціал фінансового левериджу є головною умовою, що формує позитивний ефект фінансового левериджу. Цей ефект виявляється тільки у тому випадку, якщо рівень валового прибутку, який генерується активами підприємства, перевищує середній розмір відсотка за використовуваний кредит (який включає не тільки його пряму ставку, але й інші питомі витрати по його залученню, страхуванню та обслуговуванню), тобто якщо диференціал фінансового левериджу є позитивною величиною. Чим вище позитивне значення диференціала фінансового левериджу, тим вище за інших рівних умов буде його ефект.

У зв'язку з високою динамічністю цього показника він вимагає постійного моніторингу в процес керування ефектом фінансового левериджу. Цей динамізм обумовлений дією ряду факторів. Насамперед, у період погіршення кон'юнктури фінансового ринку (у першу чергу, скорочення обсягу пропозиції на ньому вільного капіталу) вартість позикових засобів може різко зрости, перевищивши рівень валового прибутку, який генерується активами підприємства.

Крім того, зниження фінансової стійкості підприємства в процесі підвищення частки використовуваного позикового капіталу приводить до

збільшення ризику його банкрутства, що змушує кредиторів збільшувати рівень ставки відсотка за кредит з урахуванням включення в неї премії за додатковий фінансовий ризик. При визначеному рівні цього ризику (а відповідно і рівні загальної ставки відсотка за кредит) диференціал фінансового левериджу може бути зведений до нуля (при який використання позикового капіталу не дасть приросту рентабельності власного капіталу) і навіть мати негативну величину (при який рентабельність власного капіталу знизиться, тому що частина чистого прибутку, яка генерується власним капіталом, буде іти на обслуговування використовуваного позикового капіталу по високих ставках відсотка).

Нарешті, у період погіршення кон'юнктури товарного ринку скорочується обсяг реалізації продукції, а відповідно і розмір валового прибутку підприємства від операційної діяльності. У цих умовах негативна величина диференціала фінансового левериджу може формуватися навіть при незмінних ставках відсотка за кредит за рахунок зниження коефіцієнта валової рентабельності активів.

Формування негативного значення диференціала фінансового левериджу по кожній з перерахованих вище причин завжди приводить до зниження коефіцієнта рентабельності власного капіталу. У цьому випадку використання підприємством позикового капіталу дає негативний ефект.

При позитивному значенні диференціала будь-який приріст коефіцієнта фінансового левериджу буде викликати ще більший приріст коефіцієнта рентабельності власного капіталу, а при негативному значенні диференціала приріст коефіцієнта фінансового левериджу буде приводити до ще більшого темпу зниження коефіцієнта рентабельності власного капіталу.

Таким чином, при незмінному диференціалі коефіцієнт фінансового левериджу є головним генератором як зростання суми і рівня прибутку на власний капітал, так і фінансового ризику втрати цього прибутку. Аналогічним образом, при незмінному коефіцієнті фінансового левериджу

позитивна чи негативна динаміка його диференціала генерує як зростання суми і рівня прибутку на власний капітал, так і фінансовий ризик її втрати.

Якщо відома ($Ra = ROI$) – рентабельність активів підприємства (відношення чистого прибутку до вартості активів); обсяг власного капіталу (BK) та сума кредиту ($ПК$), то прибуток (Π) від здійснення інвестицій можна розрахувати за такою формулою:

$$\Pi = Ra \cdot (BK + ПК), \quad (3.2)$$

Дану величину можна виразити також підсумовуванням прибутку після сплати процентів за кредит і суми процентів. Це можна записати в такому вигляді:

$$\Pi = Pv \cdot BK + Pc \cdot ПК, \quad (3.3)$$

де $Pv = ROE$ – рентабельність власного капіталу;

Pc – ставка процента за кредит.

Якщо рівняння 3.1 та 3.2 звести в одне, то одержимо таку рівність:

$$\Pi = Ra \cdot (BK + ПК) = Pv \cdot BK + Pc \cdot ПК \quad (3.4)$$

Звідси можна вивести формулу для обчислення рентабельності власного капіталу:

$$Pv = Ra + \frac{Ra \cdot ПК - Pc \cdot ПК}{BK}$$

$$Pv = Ra + (Ra - Pc) \cdot \frac{ПК}{BK} \quad (3.5)$$

Останнє рівняння показує, що рентабельність власного капіталу залежить не від абсолютних величин, якими є суми власного та позичкового

капіталу, а від відносних показників (рентабельність активів, проценти за кредит, коефіцієнт заборгованості).

На практиці менеджмент підприємства та його власників насамперед цікавить рентабельність власного капіталу після оподаткування (відношення чистого прибутку до величини власного капіталу). Розглянемо, яким чином впливає на ефект фінансування підприємства за рахунок позичок чинник податку на прибуток. Якщо S – фактор податку на прибуток (податковий мультиплікатор), а проценти за користування позичками відносяться на валові витрати підприємства, тобто зменшують об'єкт оподаткування, то рентабельність власного капіталу після оподаткування (P_{es}) можна подати в такому вигляді:

$$P_{es} = Pa(1 - S) + (Pa(1 - S) - Pc(1 - S)) \cdot \frac{\Pi}{K}, \quad (3.6)$$

$$P_{es} = Pa(1 - S) \cdot \left(Pa + (Pa - Pc) \cdot \frac{\Pi}{K} \right) \quad (3.7)$$

ПАТ “Запорізький завод феросплавів” в плановому році планує розширити свою діяльність за рахунок збільшення обсягу виробництва. Проведемо аналіз показника рентабельності власного капіталу. Цільова планова рентабельність капіталу становить 10%.

Для визначення оптимальної структури капіталу за обраним критерієм розглянемо декілька варіантів співвідношення власного та позичкового капіталу – рис.3.6.

Ставка податку на прибуток 18%. Одержимо такі варіанти рентабельності власного капіталу - таблиця 3.12.

За інших рівних умов і у разі зростання частки позичок та обсягів процентних платежів розмір податку на прибуток підприємства зменшуватиметься.

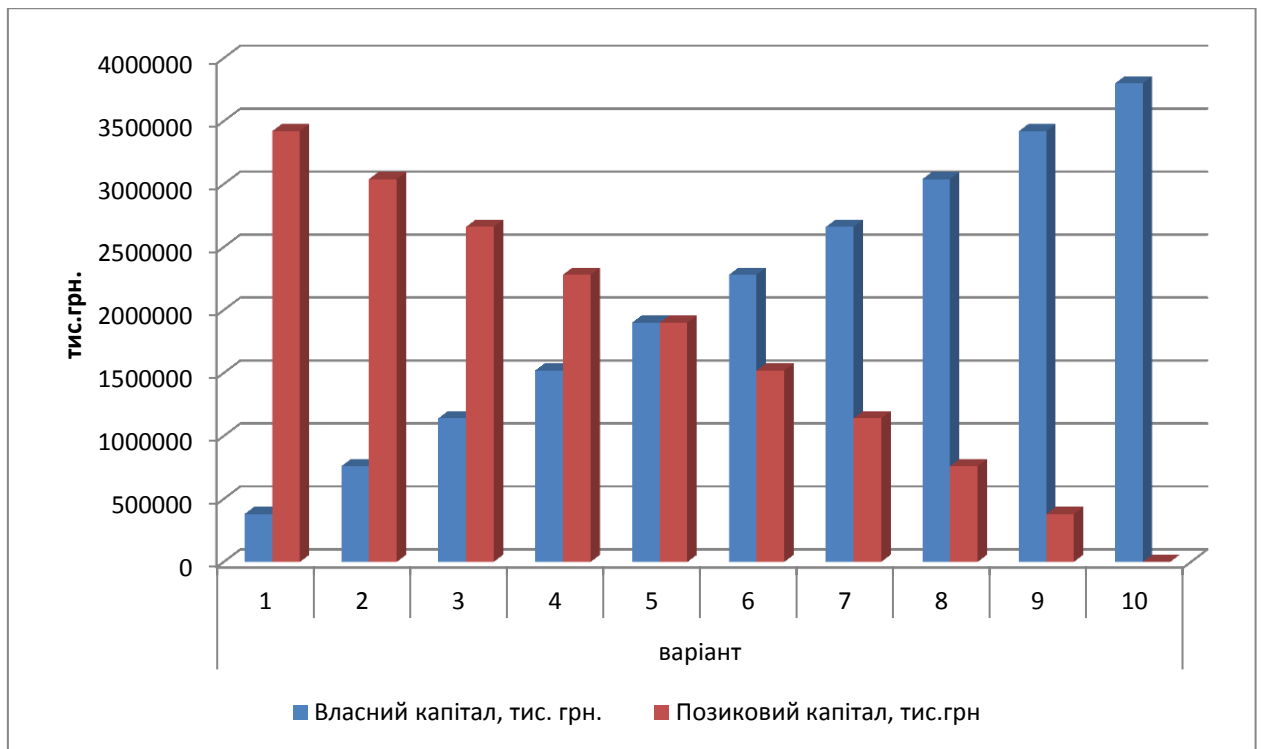

Рис.3.6. Варіанти співвідношення власного та позичкового капіталу ПАТ “Запорізький завод феросплавів”

Економія на податку на прибуток (E_s) виникає в результаті зменшення об'єкта оподаткування на суму процентних платежів і дорівнює різниці між сумою податкових платежів за відсутності позичок та за їх наявності:

$$E_s = PC \cdot S / 100 \quad (3.8)$$

Підвищення рентабельності власного капіталу за рахунок залучення позичкового капіталу, якщо рентабельність активів перевищує проценти за кредит, називається ефектом фінансового левериджу, або ефектом фінансового важеля. Він характеризує ефект фінансування діяльності та підвищення рентабельності власного капіталу за рахунок збільшення частки позичкового капіталу.

Таблиця 3.12

Оптимізація структури капіталу підприємства за показником рентабельності власного капіталу підприємства

Показники	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4	Варіант 5	Варіант 6	Варіант 7	Варіант 8	Варіант 9	Варіант 10
1. Загальний обсяг капіталу, тис.грн.	380000	760000	1140000	1520000	1900000	2280000	2660000	3040000	3420000	3800000
2. Позичковий капітал, тис.грн.	3420000	3040000	2660000	2280000	1900000	1520000	1140000	760000	380000	0
3. Власний капітал, тис.грн.	3800000	3800000	3800000	3800000	3800000	3800000	3800000	3800000	3800000	3800000
4. Коефіцієнт фінансового левериджу	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0
5. Прибуток перед сплатою процентів за кредит, тис.грн.	38000	76000	114000	152000	190000	228000	266000	304000	342000	380000
6. Проценти за кредит (30 %)	1026000	912000	798000	684000	570000	456000	342000	228000	114000	0
7. Прибуток після сплати процентів за кредит, тис.грн.	-988000	-836000	-684000	-532000	-380000	-228000	-76000	76000	228000	380000
8. Податок на прибуток (18 %)	0	0	0	0	0	0	0	13680	41040	68400
9. Чистий прибуток, тис.грн.	-988000	-836000	-684000	-532000	-380000	-228000	-76000	62320	186960	311600
10. Рентабельність власного капіталу, %	-26	-22	-18	-14	-10	-6	-2	1,64	4,92	8,2
11. Зростання чистого прибутку за рахунок ефекту економії на податках, тис.грн.	0	0	0	0	0	0	0	13680	27360	27360
12. Вартість позичкового капіталу з урахуванням оподаткування (ряд. 6 - ряд. 11), тис.грн.	1026000	912000	798000	684000	570000	456000	342000	214320	86640	-27360

Залежність рентабельності власного капіталу від співвідношення власного та позичкового капіталу характеризує графік на рис.3.7.

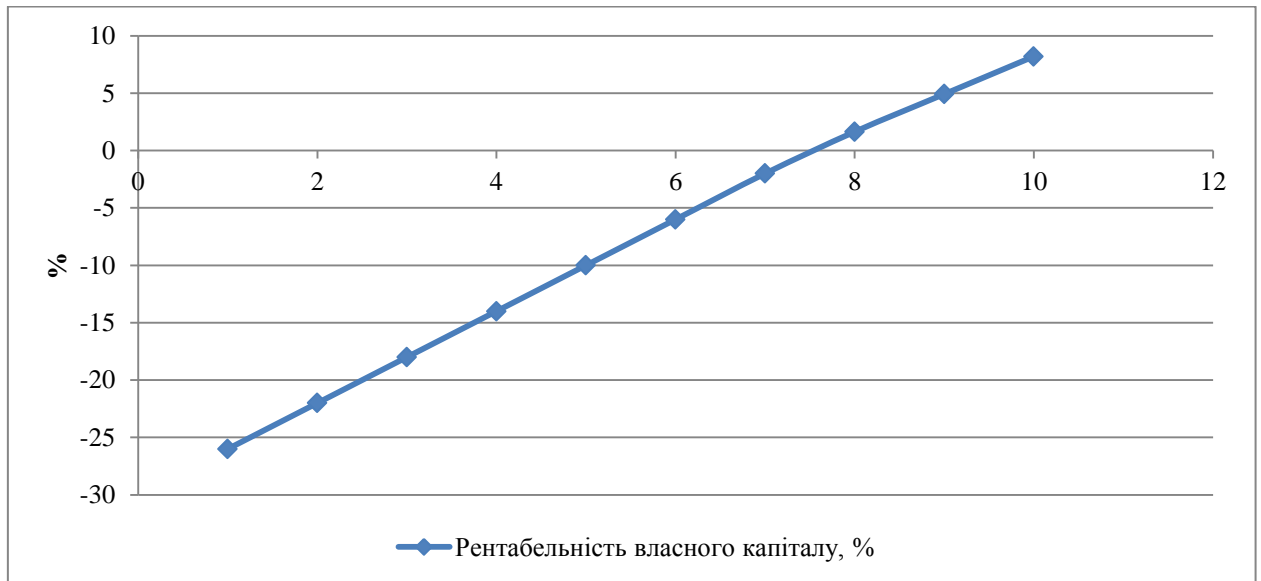

Рис.3.7. Залежність рентабельності власного капіталу від співвідношення власного та позичкового капіталу

Зрозуміло, якщо різниця ($P_a - P_c$) позитивна, то будь-яке збільшення коефіцієнта заборгованості вестиме до зростання рентабельності власного капіталу. Фінансист повинен враховувати, що доти, доки капіталодавці (як кредитори, так і власники) не вимагають підвищення плати за користування капіталом, ціну останнього підприємство може знижувати за рахунок збільшення заборгованості.

Якщо рентабельність активів дорівнює процентам за кредит, то незалежно від рівня заборгованості рентабельність власного капіталу до оподаткування дорівнюватиме рентабельності активів і процентам за кредит.

Якщо ставка процента за кредит не залежить від рівня заборгованості і залишається стабільною, то між коефіцієнтом заборгованості та рентабельністю власного капіталу існує лінійна залежність: чим більше позичкових ресурсів у структурі джерел фінансування, тим вища рентабельність, причому одним із чинників зростання рентабельності власного капіталу є економія на податкових платежах.

У разі, якщо $R_a < P_c$, то будь-яке зростання рівня заборгованості веде до зниження рентабельності власного капіталу, тим стрімкіше, чим вища питома вага позичкового капіталу в структурі пасивів підприємства.

На основі аналізу наведених розрахунків можна виявити такі закономірності:

1. Доти, доки рентабельність активів перевищує проценти за користування позичковими коштами і процентна ставка за кредитами є стабільною, рентабельність власного капіталу зростає пропорційно зі зростанням частки заборгованості в структурі капіталу.

2. Якщо рентабельність активів дорівнює процентам за кредит, то незалежно від рівня заборгованості рентабельність власного капіталу до оподаткування дорівнюватиме рентабельності активів і процентам за кредит.

3. При використанні як джерела фінансування позичкового капіталу проявляється ефект економії на податках, у результаті чого вартість позичок зменшується.

4. Якщо рентабельність активів нижча за проценти за користування позичками, то рентабельність власного капіталу падає і може досягати негативних значень. Негативна рентабельність власного капіталу означає, що в результаті одержаних збитків реальний капітал підприємства зменшився на відповідну величину збитків.

5. Якщо рентабельність активів дорівнює нулю або є негативною, рентабельність власного капіталу із зростанням рівня заборгованості набуває негативних значень стрімкіше.

6. У разі, якщо негативне значення рентабельності власного капіталу перевищує мінус 100%, наприклад становить мінус 110 %, це означає, що реальна вартість активів підприємства зменшена на 110 % власного капіталу, тобто статутного, додаткового капіталу та інших складових власного капіталу не вистачило для покриття збитків. Таким чином, усіх активів підприємства не вистачає для виконання зобов'язань з погашення позичок. Подібна структура балансу є незадовільною.

Висновки до розділу 3

На основі проведеного дослідження можна сформулювати наступні висновки :

1. В третьому розділі сформульовано концепцію ефективного управління фінансовими ресурсами, яка передбачає оптимальне поєднання фінансової, організаційної та керівної складової і являє собою систему теоретичних і методичних поглядів в розрізі наступних елементів.

2. Управління фінансовими ресурсами – це система інструментів, методів, форм розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з процесами формування, розподілу і використання фінансових ресурсів для досягнення стійкого фінансового стану та ефективної діяльності підприємства.

3. Ефективне управління фінансовими ресурсами здійснюється в межах фінансового механізму. Традиційно в структуру фінансового механізму включають п'ять взаємопов'язаних елементів: фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення.

4. Для забезпечення аналітичного дослідження особливостей впливу структури фінансових ресурсів на формування прибутку підприємства в роботі проведено моделювання залежності прибутку підприємства та складових фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” на основі формування множинної регресії. Отримана математичні залежність відповідає фактичним значенням, та може бути використана в процесі фінансового планування на підприємстві.

5. В третьому розділі також розглянуто моделі оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації рівню фінансового ризику, термінів залучення капіталу пов'язана з вибором більш дешевих джерел фінансування активів акціонерного товариства та за критерієм максимізації рентабельності власного капіталу..

ВИСНОВКИ

В процесі виконання кваліфікаційної роботи було зроблено наступні висновки:

В результаті проведеного дослідження теоретичних та методичних засад управління структурою фінансових ресурсів промислового підприємства визначено, що:

- фінансові ресурси є одним із фундаментальних понять фінансів підприємств. Їхня специфіка виявляється в тому, що вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер і відбивають формування і використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності. існує безліч визначень поняття “фінансові ресурси”, проте немає єдиної точки зору серед учених-економістів;

- різні класифікаційні дефініції фінансових ресурсів у економічній літературі дають змогу сформулювати уточнене їх визначення, а саме: фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками:

- за їх видами та складом;

- за джерелами їх виникнення (формування);

- фінансовим ресурсам підприємства властиві певні ознаки, що виражають грошові відносини, залежать від первинного розподілу вартості валового внутрішнього продукту, формування та використання грошових доходів і децентралізованих фондів;

- достатня наявність фінансових ресурсів, ефективне їх використання визначають фінансовий добробут підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість;

- ефективна система управління фінансовими ресурсами сприяє не лише адаптації підприємства до ринкових перетворень, стабілізації його фінансового стану, підвищенню спроможності протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам фінансовій стійкості, стимулюванню інвестиційної

активності, а й в кінцевому підсумку визначає результати функціонування національної економіки у цілому. ефективність управління фінансовими ресурсами значною мірою визначається рівнем організації процесів аналізу на підприємстві. аналіз фінансових ресурсів правомірно визначити технологічною ланкою системи управління, що забезпечує її якісну основу.

Дослідження сучасного стану розвитку промисловості Запорізької області показало, що промисловість є найбільш важливим для економіки Запорізької області видом економічної діяльності. За обсягом реалізованої промислової продукції регіон стабільно посідає третє місце в Україні після Дніпропетровської та Харківської областей. Обсяги виробництва промислової продукції зазначених областей сумарно склали 43,9% у 2018 р. Частка промисловості Запорізької області у 2018 році склала 9,16 % у загальних обсягах реалізованої продукції промисловості України.

Порівнюючи структуру промисловості високо індустріальних регіонів України, слід наголосити на суттєво кращій позиції Запорізької області.

Структура промисловості Запорізької області є висококонцентрованою – близько 40% у ній припадає на металургію та понад 21% на постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Найбільшу питому вагу за обсягами реалізованої продукції у промисловості Запорізької області за результатами 2018 р. мають такі види економічної діяльності як:

- виробництво чавуну, сталі та феросплавів (40,4% загального обсягу реалізованої промислової продукції області);
- виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (вид діяльності який включає повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування) (6,9%);
- виробництво олії та тваринних жирів (3,5%);
- виробництво електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільчої та контрольної апаратури (2,3%);

– виробництво проводів, кабелів і електромонтажних пристроїв (1,7%) та ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів, машин і устаткування (2,8%).

Аналіз формування та використання фінансових ресурсів промислового підприємства Запорізької області показав, що:

– ПАТ “Запорізький завод феросплавів” – перший в Україні завод феросплавів (Запорозький завод феросплавів) було засноване у 1933 році. Основний вид діяльності – виробництво феросплавів;

– фінансові результати ПАТ “Запорізький завод феросплавів” протягом 2016 – 2018 рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою. Але, треба відзначити зміну рентабельності активів підприємства: в 2016 р. -6,48%, в 2017 р. 55,54%, а в 2018 р. 3,15%

Аналіз джерел формуванням фінансових ресурсів підприємства показав, що:

– на кінець 2016 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2016 р. на 81334 тис. грн. але, його частка зросла на 3,42%;

– на кінець 2016 року обсяг капіталу підприємства зменшився на 18,61% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2016 р, що дорівнює 553393 тис. грн.;

– на кінець 2017 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився на 1857% в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2017 р, що дорівнює 1660779 тис. грн., але його частка зросла на 46,09%;

– на кінець 2017 року обсяг капіталу підприємства збільшився на 45,27% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2017 р, що дорівнює 1095554 тис.грн.;

– на кінець 2018 року обсяг власного капіталу підприємства збільшився на 5,49% в порівнянні з обсягом власного капіталу на початок 2018 р, що дорівнює 96039 тис. грн., але його частка зросла на 1,17%;

– на кінець 2018 року обсяг капіталу підприємства збільшився на 3,07% в порівнянні з обсягом капіталу на початок 2018 р, що дорівнює 107816 тис.грн.;

– питома вага власного капіталу в складі капіталу підприємство зростає (0,27% – початок 2016 р., 3,7 % – кінець 2016 р., 49,78 % – кінець 2017 р., 50,95 % – кінець 2018 р.);

– питома вага поточних зобовязань в складі капіталу підприємство велика, але їх частка зменшується (97,95% – початок 2016 р., 87,91% – кінець 2016 р., 44,75 % – кінець 2017 р., 37,94 % – кінець 2018 р.)

В структурі сукупних активів підприємства незначну питому вагу протягом всього періоду займають необоротні активи (37,12% – початок 2016 р., 40,64 % – кінець 2016 р., 26,83 % – кінець 2017 р., 25,81 % – кінець 2018 р.).

В структурі сукупних активів підприємства значну питому вагу протягом всього періоду займають оборотні активи (62,88% – початок 2016 р., 59,36 % – кінець 2016 р., 73,17 % – кінець 2017 р., 74,19 % – кінець 2018 р.).

На підставі розрахунку показників ліквідності можна зробити висновки про достатній рівень швидкої та загальної ліквідності підприємства в 2018р. Коефіцієнт абсолютної ліквідності достатньо низький. Його значення свідчить про те, що в 2016 – 2018 рр. від 0,2 % до 0,6% короткострокової заборгованості підприємство може погасити негайно.

Аналіз показників фінансової стійкості показав, що значна більшість показників, знаходиться в неприпустимих межах, що обумовлено низькою часткою власного капіталу на початок аналізованого періоду. В 2018р. ситуація покращується.

Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості показав, що протягом 2016-2018 рр. на підприємстві спостерігалось покращення фінансового стану. На 01.01.2016 та на 31.12.2016 підприємство мало

кризовий фінансовий стан, а станом на 31.12.2017 та на 31.12.2018 підприємство мало абсолютну фінансову стійкість.

Аналіз показників рентабельності показав, що незважаючи на отриманий прибуток, на підприємстві в 2018 р. спостерігається негативна динаміка показників рентабельності.

Для встановлення ознак фінансової кризи використано методику, яка містить дискримінантні моделі оцінки фінансового стану підприємства та дозволяє визначити клас підприємства. На основі проведеного дослідження визначено, що впродовж 2016-2018 рр. клас підприємства за рівнем фінансового стану змінювався, та на кінець 2018 р. підприємство має 1 клас – високий рівень спроможності виконувати зобов'язання та найменша ймовірність дефолту.

4. В третьому розділі сформульовано концепцію ефективного управління фінансовими ресурсами, яка передбачає оптимальне поєднання фінансової, організаційної та керівної складової і являє собою систему теоретичних і методичних поглядів в розрізі наступних елементів.

Управління фінансовими ресурсами – це система інструментів, методів, форм розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з процесами формування, розподілу і використання фінансових ресурсів для досягнення стійкого фінансового стану та ефективної діяльності підприємства.

Ефективне управління фінансовими ресурсами здійснюється в межах фінансового механізму. Традиційно в структуру фінансового механізму включають п'ять взаємопов'язаних елементів: фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення.

Для забезпечення аналітичного дослідження особливостей впливу структури фінансових ресурсів на формування прибутку підприємства в роботі проведено моделювання залежності прибутку підприємства та складових фінансових ресурсів ПАТ “Запорізький завод феросплавів” на основі формування множинної регресії. Отримана математичні залежність

відповідає фактичним значенням, та може бути використана в процесі фінансового планування на підприємстві.

В третьому розділі також розглянуто моделі оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації рівню фінансового ризику, термінів залучення капіталу пов'язана з вибором більш дешевих джерел фінансування активів акціонерного товариства та за критерієм максимізації рентабельності власного капіталу. Визначено закономірності формування рентабельності власного капіталу підприємства в залежності від співвідношення рентабельність активів та процентів за користування позичковими коштами .

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ахтирська В. Декілька простих і ефективних схем санації підприємства. Галицькі контракти (Дебет Кредит). 2015. № 45. С. 14-25.
2. Балабанова А.И. Финансы . СПб.: Питер, 2016. 192с.
3. Белолипецкий В. Г. Финансы фирмы: курс лекцій. М.: ИНФРАМ, 2011. 298 с.
4. Белолипецкий В. Финансовые ресурсы и их превращенные формы. Аудитор. 2012. №5. С.51-55.
5. Бердар М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 5(83). С. 133-138.
6. Бердар М.М. Складові оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємств. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2012. Вип. 21. С. 272-279.
7. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента. К.: Ника-центр, 2011. 592 с.
8. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учебный курс. [2е изд., перераб. и доп.]. К.: Эльга, Никацентр, 2014. 656 с.
9. Бланк И. Управление активами: монография. Киев: Ника-Центр, Эльга, 2009. 720 с.
10. Борисов Ю.Б. Большой экономический словарь. М.: Книжный мир, 2009. 895 с.
11. Бочаров В.В. Корпоративные финансы. СПб.: Питер, 2004. 592 с.
12. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту, пер. з англ. К.: Молодь, 2017. 1000 с.
13. Бунь Т.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства // Фінанси України. 2012. № 6. С. 53- 61.
14. Буряковський В. В. Фінанси підприємств: Навч. посібник. Д. : Пороги, 2016. 535 с.

15. Ван Хорн Дж. Основы управления финансами, [пер. с англ. ; под ред. Н. И Елисейевой]. М.: Финансы и статистика, 2006. 420 с.
16. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник. К. : Вид-во НІОС. 2016. 416 с.
17. Витте С.Ю. Финансы: конспект лекцій. М. : Издво “Начала”, 2016. 511 с.
18. Воробйов Ю. М. Особливості формування фінансового капіталу підприємств. Фінанси України. 2011. №2. С. 77-85.
19. Гайдук І. О. Класифікація фінансових ресурсів підприємства [електронний ресурс]. Режим доступу до статті: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu//15_3/204_Gajduk_15_3.pdf
20. Горбан А. Управління фінансовими ресурсами підприємства. Економічні науки. 2014. № 15. С. 25-27.
21. Горбаньова М. М. Формування фінансових ресурсів підприємства та ефективність їх використання [електронний ресурс]. Економіка та підприємництво : зб. наук. праць молодих учених та аспірантів К. : Видво КНЕУ. 2003. Вип. 11. С. 214-220. Режим доступу до статті : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2011_428/24/766.pdf
22. Гриб С. М. Фінанси підприємств в таблицях и схемах : Навчальний посібник / С. М. Гриб Львів. : “Магнолія 2010”, 2010. 224 с.
23. Гриньова В., Коюда В. Фінанси підприємств. 2е вид., перероб. та допов. Київ: ЗнанняПрес, 2004. 424 с.
24. Гуйда Т.В. Формирование и использование финансовых ресурсов: Учеб. пособ. М.: Дело, 2017. 234 с.
25. Демко І.І. Організаційні підходи до методики аналізу фінансових ресурсів Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2018. Вип. 38. С. 116-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2018_38_14.
26. Зятковський І. В. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. 2ге вид., переробл. та доповн. / І. В. Зятковський К.: Кондор. 2017. 364 с.

27. Зятковський І.В. Теоретичні засади фінансів підприємств. Фінанси України. 2018. № 4. С. 21-29
28. Кірейцев Г.Г. Фінанси підприємств : навчальний . Ж. : Видво ІТІ, 2016. 269 с.
29. Коробов М.Я. Фінансовоекономічний аналіз діяльності підприємств. К. : Видво “Знання”. 2016. 378 с.
30. Кропівцова Н. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг. 2011. Вип. 1. С. 261-268.
31. Кудряшов В.Г. Фінанси: навч. Посіб. Херсон: Олдіплюс, 2016. 235 с.
32. Лапа А. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. No 4. 2017. С. 289-297.
33. Ларіна К.О., Ткаченко Є.Ю. Розробка оптимальних моделей управління фінансовими ресурсами підприємства. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Вплив цифрової освіти на розвиток людського капіталу"(Internet-конференція), 20-21 листопада 2019 р. С.167-171.
34. Лахтіонова Л. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія. К. : КНЕУ, 2011. 387 с.
35. Мельник О.М. Облік, аналіз та контроль фінансових ресурсів підприємства в процесі прийняття управлінських рішень. Сучасні проблеми економіки і менеджменту: матеріали міжнар. наук.практ. конф. (Львів, 1012 листопада 2011 р.). Львів, 2011.С.225-229.
36. Онисько С.М. Фінанси підприємств: Підручник для студентів вищих закладів освіти. 2ге вид., випр. і доповнене. Львів. : “Магнолія Плюс”, 2016. 367 с.
37. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) : навч. посібн. 2ге вид., [перероб. і доп.]. К. : Видво КНЕУ, 2016. 240 с.

38. Опарін В. Фінансові ресурси та суспільний капітал. Вісник НБУ. 2015. № 7. С. 26-28
39. Опарін В.М. Фінанси інституціональна структура суспільства. //Фінанси України (укр.). 2016. № 8.С. 24-31
40. Павлова Л.Н. Фінансовий менеджмент. Керування грошовим обігом підприємства. М.: Банки й біржі: ЮНИТИ, 2009. 400 с.
41. Партин Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. Мво освіти і науки України, Нац. банк України, ЛБІ. Львів: ЛБІ НБУ, 2010. 265 с.
42. Петренко Н.І. Місце та роль аналізу стану пасивів в системі аналізу фінансового стану підприємства. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Серія “Бухгалтерський облік, контроль і аналіз”. 2016. № 2(23). С. 276-282.
43. Петрович Й.М. Економіка підприємства .Підручник. Львів: “Новий Світ2000”, 2004. 649 с.19.
44. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник .2ге, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2001. 506с.
45. Прокопчук Д. В. Проблеми класифікації фінансових ресурсів суб’єктів господарювання [Електронний ресурс]. Режим доступу до статті: www.nbuv.gov.ua
46. Прушківська Е. В. Напрями вдосконалення, формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві [Електронний ресурс]. Вісник Запорізького національного університету. 2010. №3(7). Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/Vest_Ek732010PDF/256262.pdf
47. Прушківська Е. В. Напрями вдосконалення, формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві [Електронний ресурс]. Вісник Запорізького національного університету. 2010. №3(7). Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/Vest_Ek732010PDF/256262.pdf

48. Романенко О.А. Проблеми аналізу формування фінансових ресурсів підприємств в сучасних умовах в Україні Збірник матеріалів міжнародної міжвузівської науковопрактичної конференції: Удосконалення системи обліку, аналізу та аудиту як складової інформатизації суспільства. ТернопільМукачево 2016. С. 311-315
49. Рупняк М.Я. Фінанси акціонерних товариств. Фінанси України. № 5. 2016. С. 105-110.
50. Савчук В.В. Стратегии и технологии управления финансами предприятия [Електронний ресурс].Финансовая консультация. 2017. № 22. С. 49. Режим доступу: <http://readbookz.com/book/107/2548.html>
51. Слов`юк Р.Р. Фінанси підприємств. Навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2002. 353-366 с.
52. Стецюк П. А. Економічна сутність фінансових ресурсів. Фінанси України. 2016. № 1. С. 151.
53. Угляренко О.М. Формування фінансових ресурсів підприємств (на прикладі підприємств спиртової галузі України): дис. ... канд. екон. наук: 08.04.01; Київський національний економічний унт. Київ, 2015.
54. Улична М. Сутнісні характеристики та класифікація фінансових ресурсів підприємства. Наукові праці Кіровоградського національного технологічного університету. Випуск 7. Частина 2. 2015. С. 451-454.
55. Філімоненков О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. 2ге вид., переробл. і допов. Київ: МАУП, 2004. 328 с.
56. Фінанси: вишкіл студії: навч. посіб. / [С.І. Юрій, Т.О. Кізіма, Н.П.Злепко, М.М. Тріпак]; за ред. С.І. Юрія. Тернопіль: КартБланш, 2002. 357 с.
57. Хачатурян С.В. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація. Фінанси України. 2016. №4. С. 77-81.
58. Хобта В. Активізація залучення фінансових ресурсів за рахунок акціонерного капіталу. Наукові праці Кіровоградського національного

технічного університету: Економічні науки, вип. 7, ч. I. Кіровоград: КНТУ, 2005. С. 45-49.

59. Хрущ Н., Приступа Л. Фінансові ресурси підприємства: дослідження ознак і класифікація. Науковий журнал. 6.2005 Вісник Хмельницького нац. університету. Економічні науки. Том 3. Хмельницький. 2005. С. 223-227

60. Хрущ Н.А., Доценко В.В. Аналіз сучасних підходів до визначення сутності фінансових ресурсів підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 3. Т. 3. С. 274-277.

61. Худолій Л.М. Теорія фінансів. Київ: Видавництво Європейського університету, 2009 р. 265с.

62. Цал Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2010. 574 с.

63. Черкасов В. Е. Навчальний посібник по фінансовоекономічних розрахунків. М.: АУЗБанк, 2010. 365с.

64. Чорна О.Є. / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: 08.04.01./ Одеський державний економічний університет Одеса, 2015. 21 с.

65. Шахова Г.Я. Финансовые ресурсы в системе макроэкономических взаимосвязей. Финансы. 2013. № 3. С.311.

66. <http://www.ukrstat.gov.ua/> Державний комітет статистики України.

67. <https://www.zoda.gov.ua/>

ДОДАТКИ

\

ДОДАТОК А

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство “Запорізький завод феросплавів”	за ЄДРПОУ	00186542
Територія		за КОАТУУ	2310136600
Організаційно- правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів	за КВЕД	24.10
Середня кількість працівників	3305		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69035 м. Запоріжжя, вул. Діагональна, 11		

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2016**

Актив	Код рядка	01.12.2016	31.12.2016
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	116	77
первісна вартість	1001	1134	1137
накопичена амортизація	1002	1018	1060
Незавершені капітальні інвестиції	1005	15637	20798
Основні засоби:	1010	1012310	961770
первісна вартість	1011	11171884	11222700
знос	1012	10159574	10260930
Інвестиційна нерухомість:	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
первісна вартість	1021		
накопичена амортизація	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	75629	872
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		

Продовження додатка А

1	2	3	4
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	1103692	983517
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	402868	423021
Виробничі запаси	1101	236227	269542
Незавершене виробництво	1102	70063	97429
Готова продукція	1103	96176	55808
Товари	1104	402	242
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрашування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1127114	372215
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	81859	296197
з бюджетом	1135	110708	200647
у тому числі з податку на прибуток	1136	34961	5713
з нарахованих доходів	1140		
із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	68806	4092
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	17408	4894
Готівка	1166	11	3
Рахунки в банках	1167	17394	4878
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах	1180		
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних виплат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	61084	135563
Усього за розділом II	1195	1869847	1436629

Продовження додатка А

1	2	3	4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2973539	2420186

Пасив	Код рядка	01.01.2016	31.12.2016
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	227955	227955
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	32846	12923
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	22617	22617
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-275302	-174045
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	8116	89450
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	34731	53998
Пенсійні зобов'язання	1505	18203	149237
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви, у тому числі:	1530		
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532		
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533		
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534		

Продовження додатка А

1	2	3	4
Інвестиційні контракти;	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	52934	203235
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	8471	
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615	490451	490607
за розрахунками з бюджетом	1620	3149	4976
за у тому числі з податку на прибуток	1621		
за розрахунками зі страхування	1625	3978	2818
за розрахунками з оплати праці	1630	8653	10901
за одержаними авансами	1635	782327	830556
за розрахунками з учасниками	1640		
із внутрішніх розрахунків	1645		
за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	17971	19604
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	1597489	767999
Усього за розділом III	1695	2912489	2127461
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	2973539	2420186

ДОДАТОК Б

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство “Запорізький завод феросплавів”	за ЄДРПОУ	00186542

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5407670	5057777
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2016		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2017		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2018		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4750060)	(4286483)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	657610	771294
Валовий: збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Інші операційні доходи	2120	56133	40756
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(92998)	(85277)
Витрати на збут	2150	(116129)	(71551)
Інші операційні витрати	2180	(189001)	(803819)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		

Продовження додатка Б

1	2	3	4
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	315615	
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	()	(148597)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(15297)	(299)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	(76962)	(17341)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	223356	
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	()	(166237)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-48515	11286
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	174841	
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	()	(154951)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	2016	2015
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445	-17419	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-17419	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-17419	
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	157422	(154951)

Продовження додатка Б

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	4424514	4031835
Витрати на оплату праці	2505	275128	258842
Відрахування на соціальні заходи	2510	60771	97806
Амортизація	2515	92008	100370
Інші операційні витрати	2520	345172	1685236
Разом	2550	5620762	6174089

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2279550000	2279550000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2279550000	2279550000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.0767	-0.06797
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.0767	-0.06797
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

ДОДАТОК В

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство “Запорізький завод феросплавів”	за ЄДРПОУ	00186542
Територія		за КОАТУУ	2310136600
Організаційно- правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів	за КВЕД	24.10
Середня кількість працівників	3052		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69035 м.Запоріжжя, вул. Діагональна, 11		

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017**

Актив	Код рядка	01.01.2017	31.12.2017
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	77	263
первісна вартість	1001	1137	1194
накопичена амортизація	1002	1060	931
Незавершені капітальні інвестиції	1005	20798	20093
Основні засоби:	1010	961770	922135
первісна вартість	1011	11222700	11282211
знос	1012	10260930	10360076
Інвестиційна нерухомість:	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
первісна вартість	1021		
накопичена амортизація	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	872	881
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		

Продовження додатка В

1	2	3	4
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	983517	943372
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	423021	510932
Виробничі запаси	1101	269542	383628
Незавершене виробництво	1102	97429	101755
Готова продукція	1103	55808	18995
Товари	1104	242	6554
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрашування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	372215	1840649
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	296197	74176
з бюджетом	1135	200647	78073
у тому числі з податку на прибуток	1136	5713	
з нарахованих доходів	1140		
із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4092	3904
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	4894	47083
Готівка	1166	3	6
Рахунки в банках	1167	4878	47067
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах	1180		
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних виплат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	135563	17511
Усього за розділом II	1195	1436629	2572328

Продовження додатка В

1	2	3	4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2420186	3515700

Пасив	Код рядка	01.01.2017	31.12.2017
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	227955	227955
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	12923	26745
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	22617	34193
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-174045	1463926
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	(2590)
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	89450	1750229
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	53998	30556
Пенсійні зобов'язання	1505	149237	161784
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви, у тому числі:	1530		
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532		
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533		
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534		

Продовження додатка В

1	2	3	4
Інвестиційні контракти;	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	203235	192340
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615	490607	825111
за розрахунками з бюджетом	1620	4976	66704
за у тому числі з податку на прибуток	1621		61314
за розрахунками зі страхування	1625	2818	3180
за розрахунками з оплати праці	1630	10901	12187
за одержаними авансами	1635	830556	33023
за розрахунками з учасниками	1640		
із внутрішніх розрахунків	1645		
за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	19604	23827
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	767999	609099
Усього за розділом III	1695	2127461	1573131
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	2420186	3515700

ДОДАТОК Г

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство “Запорізький завод феросплавів”	за ЄДРПОУ	00186542

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	2017	2016
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7493444	5407670
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2016		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2017		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2018		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5183222)	(4750060)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	2310222	657610
Валовий: збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	114365	56133
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(105524)	(92998)
Витрати на збут	2150	(109905)	(116129)
Інші операційні витрати	2180	(184832)	(189001)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		

Продовження додатка Г

1	2	3	4
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2024326	315615
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	3905	
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(37312)	(15297)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	(135)	(76962)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1990784	223356
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-342445	-48515
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1648339	174841
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	2017	2016
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445	-270	-17419
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-270	-17419
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-270	-17419
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1648069	157422

Продовження додатка Г

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	4711495	4424514
Витрати на оплату праці	2505	316123	275128
Відрахування на соціальні заходи	2510	69967	60771
Амортизація	2515	92855	92008
Інші операційні витрати	2520	430322	345172
Разом	2550	5197593	5620762

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2276245342	2279550000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2276245342	2279550000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.72415	0.0767
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.72415	0.0767
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

ДОДАТОК Д

Дата(рік, місяць, число)	2019 01 01		
Підприємство	Акціонерне товариство “Запорізький завод феросплавів”	за ЄДРПОУ	00186542
Територія		за КОАТУУ	2310136600
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності		за КВЕД	24.10
Середня кількість працівників	3043		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69035 м.Запоріжжя, вул. Діагональна, 11		

Складено (зробити позначку “v” у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)

v

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	263	208	
первісна вартість	1001	1194	1196	
накопичена амортизація	1002	931	988	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	20093	38111	
Основні засоби:	1010	922135	882502	
первісна вартість	1011	11282211	11323233	
знос	1012	10360076	10440731	
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	881	881	

Продовження додатка Д

1	2	3	4	5
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		12227	
Відстрочені податкові активи	1045		1338	
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	943372	935267	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	510932	755406	
Виробничі запаси	1101	383628	464317	
Незавершене виробництво	1102	101755	192372	
Готова продукція	1103	18995	90416	
Товари	1104	6554	8301	
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховання	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1840649	1451125	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	74176	79913	
з бюджетом	1135	78073	154681	
у тому числі з податку на прибуток	1136			
з нарахованих доходів	1140			
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3904	182987	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	47083	48077	
Готівка	1166	6	3	
Рахунки в банках	1167	47067	47694	
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	17511	16060	
Усього за розділом II	1195	2572328	2688249	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	3515700	3623516	

Продовження додатка Д

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	227955	227955	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	26745	9074	
Емісійний дохід	1411			
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	34193	34193	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1463926	1577907	
Неоплачений капітал	1425	()	()	()
Вилучений капітал	1430	(2590)	(2861)	()
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	1750229	1846268	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	30556		
Пенсійні зобов'язання	1505	161784	202541	
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515		199773	
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	192340	402314	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			

Продовження додатка Д

1	2	3	4	5
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			
за товари, роботи, послуги	1615	825111	622867	
за розрахунками з бюджетом	1620	66704	8285	
за у тому числі з податку на прибуток	1621	61314	397	
за розрахунками зі страхування	1625	3180	15961	
за розрахунками з оплати праці	1630	12187	18196	
за одержаними авансами	1635	33023	30722	
за розрахунками з учасниками із внутрішніх розрахунків	1640 1645			
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660	23827	33939	
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	609099	644964	
Усього за розділом III	1695	1573131	1374934	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	3515700	3623516	

ДОДАТОК Е

Підприємство	Акціонерне товариство “Запорізький завод феросплавів” (найменування)	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2019 01 01
			00186542

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6637035	7493444
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховування	2016		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2017		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2018		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5769119)	(5183222)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	867916	2310222
Валовий: збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	217093	114365
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(152024)	(105524)
Витрати на збут	2150	(120306)	(109905)
Інші операційні витрати	2180	(754521)	(184832)

Продовження додатка Е

1	2	3	4
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	58158	2024326
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	108677	
Інші доходи	2240	5653	3905
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(16178)	(37312)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	()	(135)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	156310	1990784
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-43729	-342445
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	112581	1648339
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445	-27593	-270
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-27593	-270
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-27593	-270
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	84988	1648069

Продовження додатка Е

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	5324044	4711495
Витрати на оплату праці	2505	448302	316123
Відрахування на соціальні заходи	2510	99529	69967
Амортизація	2515	91820	92855
Інші операційні витрати	2520	1153359	430322
Разом	2550	7117054	5620762

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2272059694	2276245342
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2272059694	2276245342
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.04955	0.72415
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.04955	0.72415
Дивіденди на одну просту акцію	2650		